

JAARVERSLAG
2005 - 2006

RAAD VAN STATE
Jaarverslag 2005-2006

	Pagina's
Woord vooraf	1
Hoofdstuk 1 : Overzicht van de nieuwe regels betreffende bevoegdheden, organisatie en werking van de Raad van State	2
Hoofdstuk 2 : De afdeling wetgeving	4
A. Ontwikkeling van de werklust van de afdeling wetgeving	4
B. Enkele moeilijkheden van procedurele en inhoudelijke aard die de afdeling wetgeving in 2005-2006 heeft ondervonden	7
Hoofdstuk 3 : De afdeling administratie	18
A. Evolutie van de werklust van de afdeling administratie	18
B. Overzicht van de rechtspraak van de algemene vergadering van de afdeling administratie tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006	20
Hoofdstuk 4 : Het auditoraat	33
Hoofdstuk 5 : Het coördinatiebureau	35
Hoofdstuk 6 : De dienst overeenstemming der teksten	38
Hoofdstuk 7 : De informatica	39
Hoofdstuk 8 : De begroting	41
 BIJLAGEN	
Bijlage 1 : Statistieken van de afdeling wetgeving	42
Bijlage 2 : Statistieken van de afdeling administratie	76
Bijlage 3 : Statistieken van het auditoraat	90
Bijlage 4 : Statistieken van de concordantiedienst	106
Bijlage 5 : Begrotingscijfers	108
Bijlage 6 : Verslag betreffende de coördinatie van de documentatieverwerking van de Raad van State	109

WOORD VOORAF

Het jaarverslag 2005-2006 van de Raad van State bevat, in vergelijking met vroegere verslagen, een aantal nieuwigheden.

Zo worden, op *inhoudelijk* vlak, diverse beschouwingen gewijd aan sommige aspecten van de werking van zowel de afdeling wetgeving, als de afdeling administratie gedurende het gerechtelijk jaar 2005-2006.

Wat de afdeling wetgeving betreft, wordt stilgestaan bij bepaalde problemen die zijn gerezen met betrekking tot de voorwaarden waaronder om een advies kan worden verzocht, alsmede bij sommige problemen waartoe het gebrek aan bekendmaking van normen kan leiden. Tevens wordt gewezen op het praktische nut van de toevoeging van concordantietabellen aan adviesaanvragen die betrekking hebben op ontwerpen van normatieve teksten die strekken tot het omzetten van Europese richtlijnen in het interne recht.

Wat de afdeling administratie ¹ betreft, bevat het jaarverslag een beknopte situering en duiding van de arresten die de algemene vergadering van die afdeling in de loop van het gerechtelijk jaar 2005-2006 heeft gewezen.

Op het vlak van de *structuur* werd ervoor geopteerd om een duidelijk onderscheid te maken tussen de meer inhoudelijke onderdelen van het verslag, enerzijds, en de veeleer cijfermatige en documentaire onderdelen, zoals onder meer die betreffende de begroting, anderzijds, die in afzonderlijke bijlagen worden opgenomen.

Met dergelijke structurele aanpassing is gestreefd naar een grotere overzichtelijkheid en derhalve betere leesbaarheid van het jaarverslag, waarbij tevens is geopteerd voor de weergave van uitsluitend de meest relevante cijfergegevens.

*
* *

Het jaarverslag 2005-2006 werd voorbereid door een commissie, samengesteld als volgt:

- de heer M. VAN DAMME, kamervoorzitter, voorzitter van de commissie
- mevrouw M. BAGUET, staatsraad
- de heer B. SEUTIN, staatsraad
- de heer P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd
- de heer E. THIBAUT, auditeur
- de heer K. VERMASSEN, eerste referendaris-afdelingshoofd
- de heer P. BROUWERS, referendaris
- mevrouw D. LANGBEEN, hoofdgriffier
- de heer K. VANHOUTTE, beheerder
- de heer M. FAUCONIER, secretaris van de commissie ².

Het verslag is door de algemene vergadering op 18 december 2007 goedgekeurd.

(1) Sinds 1 juni 2007, wordt de afdeling administratie van de Raad van State "afdeling bestuursrechtspraak" genoemd. Het huidige verslag gebruikt de benaming die nog gold tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006.

(2) Het is geredigeerd door elk van de leden van de commissie met medewerking van de heren P LEMMENS, kamervoorzitter (Overzicht van de rechtspraak van de algemene vergadering van de afdeling administratie tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006), P. LIENARDY, staatsraad (Informatica en begroting), P. VANDERNOOT, staatsraad (Enkele moeilijkheden van procedurele en inhoudelijke aard die de afdeling wetgeving in 2005-2006 heeft ondervonden) en G. JACOBS, eerste auditeur-afdelingshoofd (Coördinatie van de documentatieverwerking), alsmede van mevr. A.-M. ROOSELEER, eerste taaladviseur (Dienst Overeenstemming der teksten).

HOOFDSTUK 1 : OVERZICHT VAN DE NIEUWE REGELS BETREFFENDE BEVOEGDHEDEN, ORGANISATIE EN WERKING VAN DE RAAD VAN STATE

1. Tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 werden er een beperkt aantal wijzigingen aangebracht in de wetgeving en de reglementering die uitsluitend betrekking hebben op sommige bevoegdheden van de afdeling administratie van de Raad van State en op bepaalde aspecten van de rechtspleging voor die afdeling. Deze wijzigingen worden hierna beknopt weergegeven.

I. De Raad van State en de bevoegdheid inzake dotaties aan politieke partijen

2. Als gevolg van de wijzigingen die de wet van 17 februari 2005 (*B.S.*, 13 oktober 2005) heeft aangebracht in artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen (*B.S.*, 20 juli 1989) kan, indien een politieke partij door eigen toedoen of door toedoen van haar componenten, lijsten, kandidaten of gekozenen, duidelijk en door middel van verscheidene, met elkaar overeenstemmende tekenen, aantoont dat ze vijandig staat tegenover de rechten en vrijheden die worden gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de aanvullende protocollen, de dotatie die wordt toegekend aan de door die politieke partij opgerichte vzw's, ingetrokken worden indien de algemene vergadering van de afdeling administratie van de Raad van State dat beslist en ten belope van het bedrag en voor de duur waarvoor zij dat beslist.

Een aanvraag daartoe kan bij de Raad van State worden ingediend door ten minste een derde van de leden van de parlementaire Controlecommissie, bedoeld in artikel 1, 4/, van de wet van 4 juli 1989. Op 18 mei 2006 werd met toepassing van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 een dergelijke aanvraag bij de Raad van State ingediend.

De Raad van State brengt, binnen zes maanden na de aanhangigmaking, een behoorlijk met redenen omkleed arrest uit en kan beslissen de dotatie in te trekken hetzij ten belope van het dubbele van het bedrag van de voor het stellen van de betrokken daad gefinancierde of gedane uitgaven, hetzij voor een periode die niet korter mag zijn dan drie maanden, noch langer dan één jaar (artikel 15ter, § 1, tweede lid, van de wet van 4 juli 1989).

3. De wet van 17 februari 2005 heeft tevens een aantal wijzigingen aangebracht in de gecoördineerde wetten op de Raad van State, rekening houdende met de wijziging van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 en de daarin aan de Raad van State opgedragen taak. Meer bepaald werd artikel 16 van de gecoördineerde wetten aangevuld, waardoor de Raad van State, afdeling administratie, met toepassing van die bepaling bij wijze van arrest uitspraak kan doen over de aanvragen ingediend overeenkomstig artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989.

Artikel 16*bis* van de gecoördineerde wetten, dat een vergelijkbare rol toebedeelde aan de Raad van State op het vlak van de mogelijke intrekking van dotaties aan politieke partijen, werd opgeheven bij de wet van 17 februari 2005. Onder gelding van artikel 16*bis* van de gecoördineerde wetten diende het arrest te worden gewezen door een tweetalige kamer van de Raad van State en was een specifieke voorziening in cassatie mogelijk tegen het arrest van de Raad bij het Hof van Cassatie.

Onder de nieuwe regeling is het de algemene vergadering van de afdeling administratie van de Raad van State die bij arrest over de intrekking beslist. Indien de Raad intrekking beslist, is het de Controlecommissie voor de verkiezingsuitgaven die, binnen een termijn van vijftien dagen, de betrokken dotatie dient in te trekken, ten belope van het bedrag waartoe de Raad van State heeft beslist.

4. Het koninklijk besluit van 31 augustus 2005 (*B.S.*, 13 oktober 2005) bevat, ter uitvoering van het nieuwe artikel 30, § 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals dat werd ingevoegd bij de wet van 17 februari 2005, de bijzondere regels inzake de termijn en de procedure voor de behandeling van de aanvragen die overeenkomstig het gewijzigde artikel 15*ter* van de wet van 4 juli 1989 kunnen worden ingediend bij de Raad van State.

De officiële Duitse vertaling van de wet van 17 februari 2005 werd vastgesteld bij het koninklijk besluit van 19 januari 2006 (*B.S.*, 7 april 2006).

II. De Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen - Tuchtregeling

5. Het koninklijk besluit van 18 november 2005 (*B.S.*, 14 december 2005) regelt de rechtspleging voor de Raad van State inzake de tuchtregeling van toepassing op de vaste leden van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen en geeft uitvoering aan artikel 57/14*bis* van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

De laatstgenoemde wetsbepaling werd met ingang van 1 december 2006 opgeheven bij artikel 194 van de wet van 15 september 2006 (*B.S.*, 6 oktober 2006) tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Deze wet bevat, benevens diverse maatregelen op het vlak van onder meer de bevoegdheden en de werking van de Raad van State en de procedure voor de afdeling administratie, een grondige hervorming van het vreemdelingencontentieux die inhoudt dat aan de bevoegdheid van de Raad van State als annulatie- en schorsingsrechter met betrekking tot individuele beslissingen inzake vreemdelingen een einde komt en dat deze bevoegdheid wordt toegekend aan een nieuw op te richten administratief rechtscollege, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, waarvan de beslissingen met een cassatieberoep bij de Raad van State kunnen worden bestreden. Eveneens in het Belgisch Staatsblad van 6 oktober 2006 werd een tweede wet van 15 september 2006 bekendgemaakt tot wijziging van de voornoemde wet van 15 december 1980.

HOOFDSTUK 2 : DE AFDELING WETGEVING

A. ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST VAN DE AFDELING WETGEVING

6.1. Het aantal adviesaanvragen is tijdens het jaar 2005-2006 sterk toegenomen (2238 zaken in plaats van 1410, namelijk 828 zaken meer of 58,7%), wat neerkomt op gemiddeld 186 adviesaanvragen per maand. Het tempo waarin zaken worden ingediend is het hoogste dat er ooit is geweest als men afgaat op de algemene ontwikkeling van de werkzaamheden van de afdeling wetgeving sedert de oprichting ervan. Er dient overigens opgemerkt te worden dat er weer een contrast bestaat tussen het aantal adviesaanvragen dat in het begin van de periode in kwestie is ingediend (166 van 16.09.2005 tot 15.10.2005; 139 van 16.10.2005 tot 15.11.2005) en het aantal van de laatste maanden van die periode (247 van 16.05.2006 tot 15.06.2006; 178 van 16.06.2006 tot 15.07.2006 en 294 van 16.07.2006 tot 15.08.2006). Die toestand moet in verband worden gebracht met het feit dat het jaar 2005-2006 geen verkiezingsjaar was. De regeringen van de gemeenschappen en de gewesten zitten in hun tweede regeringsjaar en zijn dus volop bezig met wet- en regelgeving. De federale regering van haar kant nadert het einde van haar regeerperiode, aangezien de parlementsverkiezingen op 10 juni 2007 hebben plaatsgevonden, wat een verklaring kan zijn voor de wil om vele hervormingen voor te stellen en bijgevolg voor het bijzonder hoge tempo waarin adviesaanvragen worden ingediend.

- 1/ Vergeleken met het jaar 2004-2005 heeft de federale regering in 2005-2006 384 adviesaanvragen meer ingediend (1281 i.p.v. 897), wat een stijging is met 42,84%. De gemeenschaps- en gewestregeringen hebben hun aantal adviesaanvragen ook sterk opgevoerd, namelijk met 43%. Het aandeel van de gemeenschaps- en gewestaangelegenheden bedraagt dus 39,91% voor het hele jaar 2005-2006, een groter aandeel dan in 2004-2005 (34,35%), maar nog steeds minder dan in de voorgaande jaren (56,44% in 2003-2004). Het aantal adviesaanvragen steeg, net als het jaar voordien, naarmate het jaar vorderde: van 133 zaken tussen 16 oktober 2005 en 15 november 2005 (80 van de federale regering en 53 ingediend door de gemeenschaps- en gewestregeringen) naar 152 zaken tussen 16 januari 2006 en 15 februari 2006 (91 van de federale regering en 61 van de gemeenschappen en gewesten), 219 zaken tussen 16 maart 2006 en 15 april 2006 (140 federale aanvragen en 79 van de gemeenschappen en gewesten), 238 zaken tussen 16 mei 2006 en 15 juni 2006 (138 federale aanvragen en 100 van de gemeenschappen en gewesten) en nog 291 aanvragen, wat bijzonder veel is, tussen 16 juli 2006, het begin van de vakantie, en 15 augustus 2006, maar dit keer met 134 adviesaanvragen van de federale regering en 157 van de gemeenschaps- en gewestregeringen.
- 2/ Het aantal adviesaanvragen dat door de gemeenschaps- en gewestregeringen is ingediend (890) ligt ook dit jaar weer aanzienlijk lager dan het aantal ingediend door de federale regering (1281).
- 3/ Het aantal adviesaanvragen dat door de federale, de gemeenschaps- en gewestministers is ingediend ligt nog altijd veel hoger dan het aantal dat door de voorzitters van de parlementaire vergaderingen is ingediend (67 zaken, dat is ongeveer 3% van het totale aantal adviesaanvragen), wat een lichte stijging is ten opzichte van het jaar 2004-2005.

- 6.2. Het aantal gegeven adviezen (2256) hangt logisch samen met het aantal adviesaanvragen dat tijdens het jaar 2005-2006 is ingediend en met de termijnen van dertig dagen en vijf werkdagen die voor het uitbrengen van de meeste adviezen worden toegemeten met toepassing van artikel 84, zoals dat artikel herzien is bij de wet van 2 april 2003³: het is 903 eenheden hoger dan tijdens het jaar 2004-2005 (1353), namelijk 59,78%. Daarbij valt op te merken dat dit totale aantal was gestegen van 1007 adviezen in 1999-2000 tot 1506 in 2000-2001 en 1802 in 2001-2002.

Ook het aantal gegeven adviezen heeft dus het hoogste peil bereikt sedert de oprichting van de Raad van State; het ligt 18 eenheden hoger dan het aantal ingediende adviesaanvragen. De toename van het aantal gegeven adviezen ligt 1% hoger dan de toename van het aantal ingediende adviesaanvragen. Bij de afdeling wetgeving is er dus geen achterstand, wat de belangrijkste bedoeling was van de hervorming van 2003.

Het arbeidstempo is het hele jaar door wederom erg hoog geweest (bijvoorbeeld 219 gegeven adviezen tussen 16.11.2005 en 15.12.2005, 178 gegeven adviezen tussen 16.03.2006 en 15.04.2006, 254 gegeven adviezen tussen 16.05.2006 en 15.06.2006), ook tijdens de vakantieperiode (383 gegeven adviezen tussen 16.07.2006 en 15.09.2006).

- 6.3. Het volgende aantal adviezen is gegeven volgens de spoedprocedures:

- artikel 84, § 1, eerste lid, 1/ van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (30 dagen): 1792, namelijk ongeveer 79,50% van het totale aantal gegeven adviezen, hetgeen een toename betekent van 9,34% vergeleken bij het jaar 2004-2005;
- artikel 84, § 1, eerste lid, 2/ van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (5 dagen): 333, ofwel 14,60% van het totale aantal gegeven adviezen, wat een daling is met 8,70% vergeleken bij het jaar 2004-2005.

Het aantal dringende adviesaanvragen bedraagt dus 94,10% van het totale aantal gegeven adviezen, wat een toename is met 0,76% vergeleken bij het aantal in 2004-2005.

- 6.4. Het totale aantal adviesaanvragen ingediend met opgave van een spoedtermijn (30 dagen en 5 werkdagen) is dus nog lichtjes gestegen (+ 1,1%); het aantal adviesaanvragen binnen een termijn van 30 dagen blijft het hoogst (ongeveer 77,75%, of een toename met 7,55%); het aantal adviesaanvragen binnen een termijn van 5 werkdagen is verder gedaald - met bijna 7% - en belooft nu 13,65% in plaats van 20,6% in 2004-2005, 22,6% in 2003-2004 en 30,14% in 2002-2003.

Het aandeel van de dringende adviesaanvragen is voor het tweede jaar op rij het hoogste in de hele geschiedenis van de afdeling wetgeving (91,40% in 2005-2006 tegen 90,50% in 2004-2005), maar het aantal adviesaanvragen waarin de met bijzondere redenen omklede spoedeisendheid wordt aangevoerd daalt elk jaar ten gunste van de adviesaanvragen binnen dertig dagen, wat één van de verwachte resultaten van de nieuwe procedure was.

- 6.5. Zoals de voorgaande jaren - en dat is het gevolg van wat voorafgaat -, is te weinig gewerkt met de gewone procedure van inbehandelingneming volgens de inschrijving op de rol.

Tijdens het jaar 2005-2006 zijn immers 151 ontwerpen zonder termijn ingediend, wat overeenkomt met ongeveer 6,8% van het totale aantal ontwerpen. Dat is 0,7% minder dan tijdens het jaar 2004-2005.

(3) Wet van 2 april 2003 tot wijziging van sommige aspecten van de wetgeving met betrekking tot de inrichting en de werkwijze van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

Slechts 5,80% van de gegeven adviezen heeft betrekking op adviesaanvragen waarvoor om geen enkele spoedprocedure is verzocht.

- 6.6. Tot slot valt op te merken dat 25 adviesaanvragen zijn onderzocht door verenigde kamers (een Nederlandstalige kamer en een Franstalige kamer) en 25 door de algemene vergadering van de afdeling, wat overeenstemt met 2,25% van het totale aantal van 2256 gegeven adviezen.

Daarbij dient er evenwel op te worden gewezen dat die adviezen door hun gewicht, in het algemeen, proportioneel meer werklast meebrengen.

- 7.1. Ook gedurende het jaar 2005-2006 blijft de vaststelling dat het aantal aanvragen waarbij de afdeling wetgeving niet binnen een bepaalde termijn van maximum dertig dagen om een advies wordt verzocht, slechts een minderheid van het totale aantal adviesaanvragen betreft.

Nochtans waarborgen enkel dergelijke adviesaanvragen "zonder termijn" dat de afdeling wetgeving een volledig onderzoek wijdt aan de om advies voorgelegde tekst en dat zij derhalve haar adviserende taak op een volkomen wijze uitoefent. In de aanvragen waarin om een advies wordt verzocht binnen een termijn van dertig dagen of vijf werkdagen kan, respectievelijk moet de afdeling wetgeving zich immers, in beginsel, beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond en de te vervullen voorgeschreven vormvereisten.

Ondanks het gegeven dat het grootste gedeelte van de adviezen wordt gevraagd binnen een termijn van maximum dertig dagen, met alle gevolgen van dien voor het onderzoek van de ontwerp teksten waaromtrent het advies niet binnen een bepaalde termijn is gevraagd, bedroeg gedurende het gerechtelijk jaar 2005-2006 de gemiddelde duurtijd voor het uitbrengen van een advies dat niet binnen een termijn werd gevraagd, slechts drie maanden.

Zijn gedurende het jaar 2005-2006 het aantal aanvragen om advies binnen een termijn van vijf werkdagen duidelijk afgenomen in vergelijking met het voorgaande gerechtelijk jaar, dan stemt daarmee vooral een stijging van het aantal aanvragen binnen een termijn van dertig dagen overeen. Die stijging noopt de afdeling wetgeving er in steeds meer gevallen toe om gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, haar biedt om haar onderzoek te beperken tot de bevoegdheid, de rechtsgrond en de vormvereisten. Daarom kan, zeker ten aanzien van juridisch-complexe of sommige omvangrijke ontwerpen, een met de adviesvragende overheid overeengekomen termijnverlenging (van bijvoorbeeld vijftien of dertig dagen) nuttig zijn met het oog op een efficiëntere advisering door de afdeling wetgeving. Dergelijke termijnverlengingen zouden in de toekomst mogelijk kunnen uitgroeien tot een geschikt alternatief voor de termijnregeling in gevallen waarin deze als te stringent wordt ervaren.

- 7.2. Tot slot is er de vaststelling dat gedurende het jaar 2005-2006 het aantal adviezen is toegenomen waarin de afdeling wetgeving in de bijzondere formatie van de verenigde kamers of de algemene vergadering adviseert. De betrokken adviezen blijven weliswaar een bescheiden percentage uitmaken van het totaal aantal adviezen en vergen onmiskenbaar een meer complexe organisatorische verwerking dan bij de gewone adviezen het geval is, maar zijn aan de andere kant het product van een ruimer onderzoek binnen de Raad dat wordt gedragen door de onderscheiden kamers. Dergelijke adviezen maken het mogelijk dat op een, naar de buitenwereld toe, meer gezagsvolle wijze standpunt wordt ingenomen omtrent ontwerp teksten die belangrijke juridisch-principiële vragen doen rijzen.

B. ENKELE MOEILIKHEDEN VAN PROCEDURELE EN INHOUDELIJKE AARD DIE DE AFDELING WETGEVING IN 2005-2006 HEEFT ONDERVONDEN

8. De dossiers die gedurende het jaar 2005-2006 aan de afdeling wetgeving van de Raad van State zijn voorgelegd en de beraadslagingen waartoe ze hebben geleid, hebben een aantal moeilijkheden meegebracht.

Het zou onmogelijk zijn die alle in dit verslag uiteen te zetten, wat trouwens niet het hoofddoel ervan is.

Het is evenwel nuttig de volgende kwesties in het kort te bespreken. De eerste drie betreffen de voorwaarden voor adiëring van de afdeling wetgeving (I tot III), de vierde heeft betrekking op een inhoudelijk probleem (IV).

I. DE WIJZE VAN ADIËRING VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE EN HET GEVOLG DAT AAN HAAR ADVIEZEN WORDT GEGEVEN

9. Verschillende "notificaties" van door de Ministerraad genomen besluiten om de afdeling wetgeving van de Raad van State te verzoeken om advies over ontwerpen van koninklijke besluiten bevatten de vermelding dat na advisering "het ontwerp (...) ter ondertekening aan het Staatshoofd (mag) worden voorgelegd".

Zulk een redactie kan de indruk wekken dat het advies van de afdeling wetgeving louter voor de vorm wordt ingewonnen en dat ondanks alles aan de minister die met het dossier is belast de mogelijkheid wordt gelaten om het niet gewijzigde ontwerp aan de Koning voor te leggen niettegenstaande eventuele opmerkingen van de afdeling wetgeving.

Dit is niet de interpretatie die hieraan moet worden gegeven. Dit type van "notificatie" wordt begrepen in die zin dat voor de Ministerraad de mogelijkheid behouden blijft om het ontwerp van besluit na het advies van de Raad van State opnieuw te onderzoeken in het licht van eventueel gemaakte opmerkingen. De verantwoordelijkheid hiervoor berust dan bij de minister die met het dossier is belast, nadat van deze opmerkingen kennis is genomen.

Wanneer daarentegen in "notificaties" wordt vermeld dat na advisering het ontwerp "opnieuw aan de Ministerraad zal worden voorgelegd", is de minister ertoe gehouden het weer aan de Ministerraad voor te leggen.

II. HET GELIJKTIJDIG VERVULLEN VAN DE FORMALITEIT VAN HET RAADPLEGEN VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE EN VAN ANDERE VOORAFGAANDE FORMVEREISTEN

10. Een van de taken van de afdeling wetgeving van de Raad van State is het nagaan of de voorafgaande vormvereisten naar behoren vervuld zijn voordat het ontwerp van wet, decreet of ordonnantie bij de wetgevende vergadering wordt ingediend of voordat het ontwerp van besluit wordt uitgevaardigd⁴. Meer bepaald moet worden onderzocht of de hand wordt gehouden aan de bepalingen die voorzien in het overleg, het erbij betrekken, het geven van inlichtingen, de adviezen, de eensluidende adviezen, de akkoorden en de gemeenschappelijke akkoorden in de wetgeving betreffende de hervorming der instellingen, de akkoordbevinding van de ministers bevoegd voor Begroting en Ambtenarenzaken, het advies van de inspecteur van financiën, het advies van verschillende adviesorganen, enz.

(4) Artikelen 84, § 3, eerste lid, en 84bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Deze taak houdt ruimer gezien verband met de preventieve toetsing van de wettigheid, die aan de afdeling wetgeving is opgedragen.

Men mag niet uit het oog verliezen dat het Europese recht belangrijke procedures oplegt die voorafgaan aan de uitvaardiging van internrechtelijke regelgeving. Dit is bijvoorbeeld het geval met het meedelen van ontwerpen aan de Europese Commissie of het verkrijgen van het advies van de Commissie inzake staatssteun of "technische voorschriften".

Totdat de procedure voor raadpleging van de afdeling wetgeving van de Raad van State bij de voornoemde wet van 2 april 2003 werd hervormd, werd het voorontwerp, het ontwerp of de betrokken bepaling in principe niet onderzocht wanneer deze formaliteit niet was vervuld. Artikel 84*bis* van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, aldaar ingevoegd bij de wet van 25 mei 1999 ⁵, legt deze werkwijze vast door te bepalen dat de afdeling wetgeving beschikt over een termijn van vijftien dagen om de overheid op de hoogte te brengen van de voorafgaande formaliteiten die niet vervuld zouden zijn, waarbij het onderzoek wordt uitgesteld tot "de formaliteiten volledig vervuld zijn".

Deze bepaling en werkwijze hadden tot gevolg dat de afdeling wetgeving in principe als laatste moest worden geraadpleegd, nadat de voorafgaande formaliteiten waren vervuld, in het stadium dat onmiddellijk voorafgaat aan de vaststelling van het voorontwerp of ontwerp.

Deze werkwijze werd naar aanleiding van de hervorming bij de voormelde wet van 2 april 2003 slechts gehandhaafd voor adviesaanvragen waarvoor geen termijn van vijf werkdagen of van dertig dagen is bepaald bij artikel 84, § 1, eerste lid, 1/ en 2/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State ⁶. Bovendien de bevestiging, in paragraaf 3, eerste lid, van het nieuwe artikel 84, ingevoegd bij artikel 7 van de voornoemde wet van 2 april 2003, dat het onderzoek door de afdeling wetgeving van de Raad van State onder meer betrekking heeft op "de te vervullen voorgeschreven vormvereisten", en de wijziging die in artikel 84*bis*, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten is aangebracht door artikel 8, 1/, van de voormelde wet van 2 april 2003, stipuleert artikel 7 van de laatstgenoemde wet immers in paragraaf 3, tweede lid, van het nieuwe artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State het volgende:

"Wanneer het advies wordt gevraagd binnen een termijn van paragraaf 1, eerste lid, 1/ of 2/, wordt het gegeven zelfs indien de voorgeschreven vormvereisten niet zijn vervuld" ⁷.

11. Sedert de voormelde hervorming gebeurt het vrij vaak dat de raadpleging van de afdeling wetgeving tegelijk met de vervulling van andere formaliteiten plaatsvindt, en zelfs dat aan deze vormvereisten wordt voldaan nadat de Raad van State een advies heeft uitgebracht.

Dit leidt tot verschillende problemen.

(5) Wet van 25 mei 1999 tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de wet van 5 april 1955 inzake de wedden van de ambtsdragers bij de Raad van State, alsmede het Gerechtelijk Wetboek.

(6) Artikel 7 van de voornoemde wet van 2 april 2003.

(7) Bovendien bepaalt artikel 84*ter* van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, aldaar ingevoegd bij artikel 9 van de voormelde wet van 2 april 2003 het volgende:
"De auditeur die bij het onderzoek van een adviesaanvraag als bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 1/[(adviesaanvraag binnen dertig dagen)], van oordeel is dat een voorgeschreven vormvereiste niet is vervuld, brengt de gemachtigde ambtenaar of de gemachtigde van de minister daarvan onmiddellijk op de hoogte."

Een eerste moeilijkheid betreft het principe zelf. De aangewende methode leidt ertoe dat aan de afdeling wetgeving voorontwerpen of ontwerpen worden voorgelegd die niet volledig zijn of niet definitief vastliggen, waarbij het advies van de Raad van State dan betrekking heeft op onderdelen van de tekst die bij de uiteindelijke beslissing kunnen wegvallen of integendeel op een tekst die leemten vertoont; dit kan bovendien moeilijkheden met zich brengen op het vlak van inzonderheid de juridische aanvaardbaarheid van de voorontwerpen of ontwerpen, de interne samenhang of de opnemings ervan in de bestaande rechtsorde. De contacten tussen de afdeling wetgeving, die het vaakst geschieden via de auditeur-rapporteur, en de door de adviesaanvrager gemachtigde ambtenaar⁸, kunnen hierdoor minder efficiënt worden omdat valt te betwijfelen of de voorliggende tekst in al zijn aspecten zal worden gehandhaafd.

Een tweede moeilijkheid, die met de eerste verband houdt, betreft het tijdsverloop. Men is het erover eens dat wanneer een tekst wordt aangevuld met volledig nieuwe bepalingen, waarvan de inhoud losstaat van de opmerkingen of voorstellen die in een eerste advies van de afdeling wetgeving geformuleerd zijn, de afdeling wetgeving wederom moet worden geraadpleegd over de nieuwe bepalingen. De wettigheid van een besluit dat deze verplichting zou hebben geschonden zou kunnen worden aangevochten met een beroep tot nietigverklaring bij de afdeling administratie van de Raad van State of met een exceptie op basis van artikel 159 van de Grondwet. Dit brengt met zich dat, wanneer, na het advies van de afdeling wetgeving, een voorontwerp of ontwerp wordt aangevuld met nieuwe bepalingen die het gevolg zijn van het optreden van overheden, instellingen of instanties ten aanzien van dewelke tegelijk met dat advies of erna formaliteiten dienden te worden nagekomen, de Raad van State opnieuw geraadpleegd moet worden, wat ongetwijfeld de procedure zal verlengen.

12. Een derde moeilijkheid, die weliswaar van geringere omvang is, vloeit voort uit een betwistbare praktijk waarmee de toepassing gepaard gaat van sommige bepalingen waartoe de hervorming van 2003 heeft aanleiding gegeven en die als zodanig niet die hervorming zelf betreft.

Doordat sedert 2003 de mogelijkheid wordt geboden om het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State te vragen zonder acht te slaan op de voorafgaande vervulling van andere formaliteiten, is het gebeurd dat voorontwerpen of ontwerpen aan de Raad van State voorgelegd worden op basis van een beslissing die is veruitwendigd in een "notificatie" van de Ministerraad, een regering of een college, en die is geredigeerd in dubbelzinnige bewoordingen die de indruk kunnen wekken dat zelfs over de tekst die verschillende raadplegingen behoefde, nog geen enkele beslissing is genomen. In sommige van deze "notificaties" wordt gewag gemaakt van de oprichting van werkgroepen of andere informele commissies die blijkbaar dienen om de steller van het voorontwerp of ontwerp bij te staan met het oog op de vaststelling ervan nog voor enige andere formaliteit is vervuld.

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft die manier van redigeren van dit type van "notificatie" zo geïnterpreteerd dat het voorontwerp of ontwerp nog niet was vastgesteld door de steller ervan zelf, zelfs los van eventuele latere wijzigingen ten gevolge van de voorgeschreven vormvereisten, terwijl de steller van het voorontwerp of ontwerp veeleer van oordeel was dat deze passages uit de betrokken "notificaties" in werkelijkheid niet dergelijke strekking hadden; zo bleek bijvoorbeeld uit de nadere uitleg die achteraf werd verstrekt dat deze werkgroepen of informele commissies soms geen ander doel hadden dan de besluiten tot uitvoering van de aan de Raad van State voorgelegde voorontwerpen of ontwerpen reeds voor te bereiden en dat over deze laatste wel degelijk reeds was beslist geworden.

(8) Onder "gemachtigde ambtenaar" verstaat men in casu zowel het lid van het overheidsbestuur als de gemachtigde van de minister of die van de voorzitter van de vergadering, die aangewezen zijn om aan de afdeling wetgeving de nuttige uitleg te verstrekken op basis van de artikelen 3, § 1, eerste lid, derde zin, en 82, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Om dat soort van problemen te voorkomen, verdient het aanbeveling in de dossiers voorgelegd aan de Raad van State, inzonderheid in de "notificaties" van de Ministerraad, de regeringen of de colleges, duidelijk te maken dat een voorontwerp of ontwerp wel degelijk is vastgesteld voordat de voorgeschreven formaliteiten vervuld zijn en dat bij de stellers van het voorontwerp of het ontwerp niet de bedoeling voorligt om de tekst daarvan te beschouwen als een voorbereidende of voorlopige versie die nog interne procedures dient te doorlopen vooraleer wordt beslist de tekst te onderwerpen aan de raadpleging van de Raad van State en aan andere vormvereisten.

13. Daar het gaat om het naast elkaar bestaan van de raadpleging van de afdeling wetgeving van de Raad van State en van het vervullen van andere voorafgaande vormvereisten, brengen de hierboven uiteengezette moeilijkheden de Raad van State ertoe nogmaals te bevestigen dat het slechts in het laatste stadium van de procedure opportuun is hem te adïëren, nadat m.a.w. de andere vormvereisten vervuld zijn, in ieder geval die welke rechtens verplicht zijn in de interne rechtsorde.

14. De voorafgaande beschouwingen mogen niet worden onderschat daar de grote meerderheid van de adviezen gegeven door de afdeling wetgeving van de Raad van State worden uitgebracht op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1/ en 2/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State⁹.

III. HET INLICHTEN VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE OP HET GEBIED VAN DE OMZETTING VAN EUROPESE RICHTLIJNEN - DE OMZETTINGSTABELLEN

15. Zeer vele voorontwerpen van wet, decreet en ordonnantie en ontwerpen van verordnungsbesluit hebben tot doel Europese richtlijnen om te zetten.

De rechtsvragen die deze omzettingen doen rijzen zijn vaak ingewikkeld en technisch. Bovendien gebeurt het dikwijls dat een zelfde richtlijn wordt omgezet door verschillende juridische instrumenten, die bijvoorbeeld - maar niet altijd - behoren tot verschillende overheden of verschillende bevoegdheidsniveaus.

16. Het is onontbeerlijk dat de Raad van State op methodologisch vlak kan beschikken over de volgende instrumenten:

1/) een eerste omzettingstabel met vermelding, wat betreft de verschillende bepalingen van de betrokken richtlijnen, van:

- de bepalingen van het ontwerp die zorgen voor de omzetting ervan;
- de reeds bestaande bepalingen van intern recht die ze omzetten;
- de bepalingen van de richtlijnen die later zullen worden omgezet bij wege van een verordening krachtens een machtiging die dan moet worden verleend aan de uitvoerende macht of die reeds bestaat, onder voorbehoud dat zo'n machtiging aanvaardbaar is;
- de facultatieve bepalingen van de richtlijnen die niet in het interne recht zijn omgezet;

⁽⁹⁾ Op dit punt wordt verwezen naar de beschouwingen over de werkzaamheden van de afdeling wetgeving van de Raad van State, hierboven uiteengezet onder de nrs. 6.1. tot 7.2.

2/) een tweede tabel waarin de overeenstemming wordt aangegeven tussen de bepalingen van het ontwerp en die van de richtlijnen en waarin derhalve eveneens de bepalingen worden vermeld die niet rechtstreeks met deze omzetting verband houden.

17. Dergelijke concordantietabellen, waarvan de mededeling aan de Europese Commissie bovendien vaak door de richtlijnen zelf wordt opgelegd, zijn immers niet alleen noodzakelijk voor het onderzoek van het dossier door de Raad van State, maar ook voor een goed begrip en een doeltreffende voorbereiding van het ontwerp door de steller ervan.

Daarenboven toont de praktijk aan dat sommige van deze tabellen bestaan, maar dat ze alleen op verzoek van de Raad of van het auditoraat aan de Raad van State worden bezorgd.

Er moet voor worden gezorgd dat deze tabellen automatisch worden meegedeeld als bijlage bij de brief met de adviesaanvraag, zowel om tijd te winnen, als om de vraagstukken in verband met de correcte omzetting van de betrokken richtlijnen zo volledig mogelijk te onderzoeken.

Daarbij komt dat in het geval van voorontwerpen van wet, decreet of ordonnantie, deze tabellen zouden moeten worden medegedeeld aan de betrokken wetgevende vergaderingen opdat deze zich met kennis van zaken zouden kunnen uitspreken over de keuze van de middelen die de regering hen voorstelt aan te wenden en om te voorkomen dat bij de uitoefening van het recht van wijziging waarin artikel 76 van de Grondwet voorziet, de grenzen worden overschreden van de beoordelingsbevoegdheid die het Europese recht aan de lidstaten toekent.

IV. HET NIET-BEKENDMAKEN VAN SOMMIGE RECHTSREGELS

18. Het inhoudelijke vraagstuk dat verdient aan de orde te worden gesteld betreft de bekendmaking van sommige rechtsregels.

Krachtens artikel 190 van de Grondwet

"(is) geen wet, geen besluit of verordening van algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur (...) verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij de wet bepaald".

Deze bepaling is ten uitvoer gelegd door de volgende teksten:

- *artikel 4 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen:*

"De wetten worden na hun afkondiging in het Belgisch Staatsblad opgenomen, de Nederlandse tekst en de Franse tekst tegenover elkander.

Zij zijn verbindend in het gehele Rijk de tiende dag na die van hun bekendmaking, tenzij de wet een andere termijn heeft bepaald";

- *artikel 6, eerste lid, van dezelfde wet:*

"Koninklijke en ministeriële besluiten zijn verbindend in het gehele Rijk de tiende dag na die van hun bekendmaking, tenzij zij een andere termijn bepalen.";

- *artikel 8 van dezelfde wet:*

"Is er aanleiding tot bekendmaking van een verdrag waarbij België partij is, dan wordt dat verdrag in een oorspronkelijke tekst in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt met de Nederlandse of de Franse vertaling.

Bestaat er geen oorspronkelijke tekst in het Nederlands of in het Frans, dan wordt de vertaling in beide talen insgelijks in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt";

- *artikel 56, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken:*

"De tweetalige koninklijke en ministeriële besluiten worden integraal in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt, de Nederlandse tekst tegenover de Franse, binnen één maand van hun dagtekening. Nochtans wanneer zij geen belang hebben voor de meerderheid van de burgers, mogen zij bij uittreksel bekendgemaakt worden of het voorwerp zijn van een gewone vermelding in het Belgisch Staatsblad; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag daarvan afgezien worden";

- *artikel 55 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen:*

"Na hun afkondiging worden de decreten van het Vlaams Parlement met een Franse vertaling, de decreten van het Parlement van de Franse Gemeenschap met een Nederlandse vertaling, en de decreten van het Waals Parlement met een Nederlandse en een Duitse vertaling bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*";

- *artikel 56 van dezelfde bijzondere wet:*

"De decreten zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij zij een andere termijn bepalen";

- *artikel 84, eerste lid, 1/en 2/, van dezelfde bijzondere wet:*

"De bekendmaking en de inwerkingtreding van de besluiten van de Regeringen geschieden als volgt:

- 1/ De besluiten van de Regeringen worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt met een vertaling in het Frans of in het Nederlands, naargelang van het geval. De besluiten van de Waalse Regering worden bekendgemaakt met bovendien een vertaling in het Duits.

Wanneer zij geen belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, mogen de in het eerste lid bedoelde besluiten evenwel bij uittreksel bekendgemaakt worden of het voorwerp zijn van een gewone vermelding in het *Belgisch Staatsblad*; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag daarvan afgezien worden.

- 2/ De besluiten worden verbindend vanaf de tiende dag na die van hun bekendmaking, tenzij zij een andere termijn bepalen";

- *artikel 47 van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap:*

"Na hun afkondiging worden de decreten van het Parlement in het *Belgisch Staatsblad* in het Duits, met een vertaling in het Nederlands en in het Frans en in het *Memorial des Parlements der deutschsprachigen Gemeinschaft* in het Duits bekendgemaakt";

- *artikel 48 van dezelfde wet:*

"De decreten zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij zij een andere termijn bepalen";

- *artikel 53, eerste tot vierde lid, van diezelfde wet:*

"De besluiten van de regering worden in het *Belgisch Staatsblad* in het Duits bekendgemaakt, met een vertaling in het Nederlands en in het Frans.

Ze worden eveneens in het Duits bekendgemaakt in het *Memorial des Parlements der deutschsprachigen Gemeinschaft*.

Wanneer zij geen belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, mogen de in het eerste lid bedoelde besluiten evenwel bij uittreksel of in de vorm van een gewone vermelding in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worden; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag deze achterwege worden gelaten.

De besluiten zijn verbindend de tiende dag na die waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* zijn bekendgemaakt, tenzij zij een andere termijn bepalen";

- *artikel 76, §§ 1, 1/ en 3, van dezelfde wet:*

"§ 1. Binnen de perken van de begrotingskredieten wordt de arrondissementscommissaris bevoegd voor het Duits taalgebied belast met:

- 1/ het opstellen en verspreiden van de officiële vertaling in het Duits van de wetten, decreten, ordonnanties, besluiten en verordeningen;

(...)

§ 3. De officiële vertalingen bedoeld in §§ 1, 1/, worden door de Koning vastgesteld en in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt";

- *artikel 33 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen:*

"Na hun afkondiging worden de ordonnanties [van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest] in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt, de Nederlandse en Franse tekst tegenover elkaar.

Zij zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij zij een andere termijn bepalen";

- *artikel 39, eerste lid tot derde lid, eerste zin, van dezelfde wet:*

"De besluiten van de Regering worden opgesteld in het Nederlands en in het Frans en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, de Nederlandse en de Franse tekst tegenover elkander.

Wanneer zij geen belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, mogen de in het eerste lid bedoelde besluiten evenwel bij uittreksel of in de vorm van een gewone vermelding in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag deze achterwege worden gelaten.

De besluiten zijn verbindend de tiende dag na die waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* zijn bekendgemaakt, tenzij zij een andere termijn bepalen. [...]";

- *artikel 70bis, eerste zin, van dezelfde wet:*

"Artikel 39 van deze wet is toepasselijk op de verordeningen en besluiten van de gemeenschapscommissies";

- *artikel 73, § 2, van dezelfde wet:*

"Artikel 33 van deze wet is van toepassing op de ordonnanties van de verenigde vergadering";

- *artikel 4, 5/, dat gemeenschappelijk is aan decreet II van de Franse Gemeenschap d.d. 19 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, aan decreet II van het Waals Gewest d.d. 22 juli 1993 betreffende de overheveling van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie en aan decreet III van de Franse Gemeenschapscommissie d.d. 22 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie:*

"... de decreten van de Gewestraad en van de raad (worden), na hun afkondiging, met een Nederlandse vertaling in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt; artikel 56 van de bijzondere wet [van 8 augustus 1980] is op die besluiten [lees: decreten] toepasselijk";

- *artikel 4, 6/, dat gemeenschappelijk is aan de drie voornoemde decreten:*

"... de besluiten van de Waalse Regering en van het College (worden) met een Nederlandse vertaling in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt; artikel 84, 1/, tweede lid, en 2/, van de bijzondere wet, is op die besluiten toepasselijk";

19. Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie, die door de afdeling wetgeving van de Raad van State is overgenomen, geldt artikel 190 van de Grondwet naar analogie voor internationale akten; het Hof heeft immers verklaard dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad¹⁰.

⁽¹⁰⁾ Cass., 11 december 1953, Arr. Verbr., 1954, blz. 252; 19 maart 1981, Arr. Cass., 1980-1981, blz. 808, JT, 1982, blz. 586, noot van J. Verhoeven; 25 november 1993, Arr. Cass., 1993, 986, JLMB, 1994, blz. 218. Zie inzonderheid advies 37.900/VR van 25 januari 2005, van de verenigde kamers van de afdeling wetgeving van de Raad van State (Senaat, Gedr. St., 2004-2005, nr. 1259/1).

De tegenwerpbaarheid van verdragen zelf geeft geen aanleiding tot moeilijkheden, aangezien die akten doorgaans in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worden.

20. Er hebben zich daarentegen wel problemen voorgedaan in verband met het afgeleide recht, dat wil zeggen in verband met rechtsregels die door bij die verdragen opgerichte organen aangenomen zijn en die bindende kracht hebben ten aanzien van de Verdragsluitende Staten, ja zelfs ten aanzien van particulieren en andere rechtssubjecten.

Sommige van die verdragen zijn in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en bepalen dat die regels van afgeleid recht bekendgemaakt worden, bijvoorbeeld in een officiële mededeling. In dat geval wordt aanvaard dat, wanneer in het verdrag waarmee bij wet, decreet of ordonnantie instemming is betuigd en dat in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is, zelf bepaald wordt in welke vorm die regels van afgeleid recht bekendgemaakt moeten worden, de ontstentenis van bekendmaking van die regels in het *Belgisch Staatsblad* ondervangen wordt door de internationale bekendmaking.

Bij andere verdragen wordt niet in zo een bekendmaking voorzien, maar wordt de toegankelijkheid van de afgeleide rechtsregels die ze bevatten via andere wegen gewaarborgd.

In dat geval zou de strikte toepassing van de voornoemde regels moeten leiden tot de conclusie dat die rechtsregels alleen aan particulieren kunnen worden tegengeworpen als ze in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt zijn ¹¹.

De kans bestaat evenwel dat in regelingen van Belgisch recht verwezen wordt naar die rechtsregels die niet in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt zijn en waarvan de bekendmaking niet uitdrukkelijk geregeld is bij het verdrag dat op die wijze bekendgemaakt is. De gelding van die rechtsregels kan ook het gevolg zijn van bepalingen met onmiddellijke werking die in de tekst van de verdragen zelf voorkomen en waarnaar het Belgisch recht niet uitdrukkelijk verwijst.

De kwestie is bijzonder delicaat doordat die regels van afgeleid recht, waarvan de technische aard soms sterk tot uiting komt, vaak nogal lang zijn, opgesteld zijn in talen die niet altijd overeenstemmen met de vereisten inzake taalgebruik van het Belgische recht, waarbij nog komt dat verscheidene ervan vrij frequent worden gewijzigd, bijvoorbeeld naargelang van de ontwikkeling van de techniek.

De kwestie verkrijgt een bijkomende dimensie wanneer de schending van die regels van afgeleid recht tot strafrechtelijke vervolging kan leiden.

In zulke gevallen heeft een strikte toepassing van de beginselen de afdeling wetgeving van de Raad van State er soms toe gebracht op te merken dat, in de huidige stand van de hiervoor in herinnering gebrachte regelingen, de gelding van die rechtsregels afhankelijk is van bekendmaking overeenkomstig de voornoemde Belgische wetten, aangenomen op grond van artikel 190 van de Grondwet, hetgeen niet uitsluit dat in voorkomend geval bij vermelding in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt wordt welke procedure bepaald is voor het ter beschikking stellen van de rechtsregels en voor de toegang ertoe, of nog dat er een bekendmaking bij uittreksel gebeurt ingeval die rechtsregels geen belang hebben voor de algemeenheid van de

(11) Voor een recent voorbeeld van afgeleide regels van internationaal recht die in het Nederlands en het Frans in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt zijn, zie de veelvuldig gewijzigde bijlagen A en B bij het Europees Verdrag betreffende het international vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR), gedaan te Genève op 30 september 1957 onder de auspiciën van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties en gewijzigd bij een Protocol, gedaan te New York op 21 augustus 1975, bekendgemaakt op de bladzijden 62246 tot 64556 (samen 2311 bladzijden) van het *Belgisch Staatsblad* van 22 november 2006.

burgers¹²; zoals in sommige adviezen aangetoond is, behoort evenwel te worden toegegeven dat de omstandigheid dat een regeling technisch van aard is of in feite gericht is tot een beperkt aantal adressaten, geen toereikende grond oplevert om haar noodzakelijkerwijze te beschouwen als van geen belang voor de algemeenheid van de burgers¹³.

Men moet zich er evenwel van bewust zijn dat door de rigoureuze toepassing van deze regels, die uit de Belgische wetgeving voortspruiten, kan blijken dat ze niet geschikt en niet echt realistisch zijn en tot impasses leiden. Bij wijze van voorbeeld kan melding worden gemaakt van het internationaal vervoersrecht, inzonderheid wat het luchtvervoer betreft, waarin zich een grote toename voordoet van supranationale regelingen die dikwijls gewijzigd worden en die niet alleen gelden voor de Staten maar ook voor de operatoren en andere rechtssubjecten, voor wie een passende informatieverstrekking uiteraard onontbeerlijk is, maar waarbij een bekendmaking volgens de klassieke regels van het huidige Belgisch recht niet echt realistisch is¹⁴.

Nu de informatietechnieken het mogelijk maken een beveiligde toegang tot de gegevens te garanderen, inzonderheid via het internet, wordt aan de overheid voorgesteld na te denken over het uitvoeren van een zodanige aanpassing van de wettelijke bepalingen betreffende de bekendmaking van de in België geldende rechtsregels, zodat hoe dan ook de regels van afgeleid recht van internationale organisaties, vooral die welke bijzonder lang en van technische aard zijn en die frequent gewijzigd worden, op een andere wijze toegankelijk zouden zijn dan die welke bij de huidige wetgeving geregeld en opgelegd wordt¹⁵, ook al hebben de

(12) Zie, bijvoorbeeld, advies 36.861/4 van 19 mei 2004 over een ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van helikopters en advies 38.160/4 van 15 juni 2005 over een ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van het luchtvervoer van gevaarlijke goederen. Zie eveneens advies 36.350/3 van 6 januari 2004 van 6 januari 2004 over een voorontwerp van wet inzake experimenten op natuurlijke personen (Kamer, Gedr. St., 2003-2004, nr. 798/1).

(13) Voormelde adviezen 36.861/4 en 38.160/4.

(14) Zie bijvoorbeeld de verwijzing, in verscheidene besluiten betreffende verschillende luchtvervoersmiddelen (bijvoorbeeld het koninklijk besluit van 10 januari 2000 tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van vliegtuigen of het koninklijk besluit van 21 juni 2004 tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van helikopters) naar de JAR-FCL of de JAR-OPS. De JAR-FCL zijn gemeenschappelijke regels opgesteld door de JAA (Joint Aviation Authorities) op het gebied van de vergunningen voor het stuurpersoneel; de JAR-OPS zijn gemeenschappelijke regels opgesteld door de JAA op het gebied van de operaties. De JAA zijn organisaties die geassocieerd zijn met de Europese Conferentie voor de Burgerluchtvaart (ECAC) met de bevoegdheid regelingen op te stellen voor samenwerking bij de uitwerking en tenuitvoerlegging van gemeenschappelijke regels (JAR-codes), op alle gebieden van de veiligheid van luchtvaartuigen en de exploitatie ervan. De Europese Conferentie voor de Burgerluchtvaart (ECAC) is ingesteld in het kader van de Overeenkomst betreffende de Internationale Burgerlijke Luchtvaart en de Internationale Burgerlijke Luchtvaart Organisatie die daarbij is opgericht.

(15) Het is trouwens veelbetekenend vast te stellen dat, zelfs wanneer zulke regels van supranationaal afgeleid recht in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worden, die bekendmaking alleen op geregelde tijdstippen geschiedt, terwijl in de tussentijd aanpassingen plaatsvinden die geacht worden reeds bindend te zijn voor de rechtssubjecten, waarbij de toegang tot die aanpassingen gewaarborgd wordt door de vermelding, in het *Belgisch Staatsblad*, van de website van de internationale organisatie waarvan die nieuwe rechtsregels uitgaan (zie het in de vorige voetnoot aangehaalde voorbeeld van de bijlagen bij het ADR, waarvoor in het *Belgisch Staatsblad* van 22 november 2006, op bladzijde 63337, wordt verwezen naar de website van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties, afdeling Vervoer).

vereisten inzake taalgebruik in de huidige wetgeving geen equivalent op supranationaal niveau¹⁶⁻¹⁷.

Onder voorbehoud van de resultaten van de studie die best uitgevoerd zou worden, zullen de moeilijkheden van een dergelijke wetgeving er inzonderheid in bestaan de gevallen af te bakenen waarin dergelijke toegang is toegestaan en er zich van te kunnen vergewissen dat die gevallen waarin toegang is toegestaan duidelijk zijn aangegeven en dat die toegang beveiligd is.

Het zou een goede zaak zijn mochten, ter gelegenheid van die denkoefening andere moeilijkheden in verband met de toegankelijkheid van bepaalde rechtsregels onderzocht worden, bijvoorbeeld wanneer verwezen wordt naar technische normen, zoals ISO-normen, NBN-normen of andere normen opgesteld door groeperingen van privé-operatoren, welke kwestie des te acuter is daar voor de toegang tot de gedetailleerde omschrijving van die normen vaak moet worden betaald. Deze kwestie houdt verband met de voormelde kwestie van de supranationale regels van afgeleid recht, aangezien verscheidene technische normen uit een internationale of supranationale bron voortspruiten of daarnaar verwezen wordt in zulke bronnen van internationale of supranationale rechtsregels.

21. Wat meer in het bijzonder de normalisatie betreft, moet worden opgemerkt dat deze in het Belgische recht, krachtens de wet van 3 april 2003 betreffende de normalisatie, voornamelijk tot stand wordt gebracht door het Bureau voor Normalisatie, een instelling van openbaar nut van categorie C. Voor die normen, die van nationale, Europese of internationale oorsprong kunnen zijn, kan een regeling van bekrachtiging of registratie gelden die nader omschreven wordt in het koninklijk besluit van 25 oktober 2004 betreffende de uitvoeringsmodaliteiten van de normalisatieprogramma's evenals de bekrachtiging of registratie van normen. Krachtens artikel 2, 1/, van de wet is een "norm" "een technische specificatie die door een erkende instelling met normatieve activiteiten met het oog op een herhaalde en voortdurende toepassing is goedgekeurd, waarvan de inachtneming niet verplicht is en die tot één van de categorieën van normen behoort bedoeld in artikel 1, 4/, van Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften". Hoewel een norm, zoals in deze tekst wordt aangegeven, op zich geen verplichting oplegt, kan daarnaar worden verwezen in wetten, decreten, ordonnances of besluiten om ze bindende kracht te verlenen¹⁸, terwijl ze niet bekendgemaakt zijn maar, zoals bijvoorbeeld in de koninklijke besluiten tot bekrachtiging wordt aangegeven, "geraadpleegd (kunnen) worden bij het Belgisch Instituut voor Normalisatie, [thans vervangen door het Bureau voor Normalisatie], [...] waar zij te koop zijn"¹⁹. Op te merken valt evenwel dat de regelgeving die op de normalisatie van toepassing is, weliswaar niet voorziet in de bekendmaking van de normen zelf, maar verscheidene wijzen van openbaarmaking vereist voor de verrichtingen die leiden tot de bekrachtiging, de registratie, de intrekking of de schrapping van die akten²⁰.

(16) Heel vaak zijn die technische normen alleen in het Engels gesteld.

(17) Voor een voorbeeld van moeilijkheden in verband met de verwijzing naar een uit een internationale overeenkomst afgeleid begrip dat niet bestaat in een van de landstalen, zie RvS (kortgeding), nv Heli Service Belgium, nr. 145.819 van 10 juni 2005.

(18) Zie ook artikel 2 van het voormelde koninklijk besluit van 25 oktober 2004.

(19) Zie bijvoorbeeld het koninklijk besluit van 8 januari 2006 houdende bekrachtiging van Belgische normen uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN), artikel 2.

(20) Zie bijvoorbeeld de artikelen 21, 26 en 29 van het voormelde koninklijk besluit van 25 oktober 2004.

HOOFDSTUK 3 : DE AFDELING ADMINISTRATIE

A. EVOLUTIE VAN DE WERKLAST VAN DE AFDELING ADMINISTRATIE

22. Inzake het aantal ingeleide beroepen

In het gerechtelijk jaar 2005-2006 werden er in totaal 10679 nieuwe beroepen²¹ ingeschreven op de rol. Van deze nieuw ingeleide beroepen behoorden er 2474 tot het algemeen contentieux en 8205 tot het vreemdelingencontentieux. Het aantal ingeleide beroepen blijft in vergelijking met het voorgaande gerechtelijk jaar 2004-2005, waarin 10404 nieuwe beroepen werden ingediend, nagenoeg constant. Uit een vergelijking over een langere termijn (van het gerechtelijk jaar 1999-2000 tot het gerechtelijk jaar 2005-2006) blijkt dat een zeer sterke stijging van het aantal beroepen kan vastgesteld worden. Deze stijging is weliswaar in de laatste twee gerechtelijke jaren weer afgenomen. Wanneer het gerechtelijk jaar 1999-2000 wordt vergeleken met het gerechtelijke jaar 2000-2001 kan de sterkste stijging van het aantal ingeleide beroepen die de Raad van State ooit gekend heeft, worden opgetekend. In het gerechtelijk jaar 1999-2000 werden er in totaal 8620 nieuwe beroepen (6051 nieuwe beroepen in het vreemdelingencontentieux en 2569 nieuwe beroepen in het algemeen contentieux) ingeleid en in het gerechtelijk jaar 2000-2001 werden er 14607 nieuwe beroepen ingeleid (11616 nieuwe beroepen in het vreemdelingencontentieux en 2.991 nieuwe beroepen in het algemeen contentieux). Dit vertegenwoordigt een globale stijging van 59%. In het vreemdelingencontentieux werd een stijging opgetekend van 192% en in het algemeen contentieux van 16,4%. De sterke stijging van het aantal ingeleide beroepen is derhalve in grote mate toe te schrijven aan de stijging van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux. Deze stijging in het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux wordt grotendeels verklaard door de sterke toename van het aantal asielaanvragen, de beroepen ingeleid tegen de afwijzende beslissingen van de regularisatiecommissie opgericht bij de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk, en de gevolgen van arrest nr. 43/98 van 22 april 1998 van het Arbitragehof waarbij het Hof in het derde en het vierde lid van artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd door artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, het woord «uitvoerbaar» heeft vernietigd. Een van de rechtsgevolgen van dit arrest is dat een asielzoeker zijn recht op steun behoudt zolang de Raad van State geen uitspraak heeft gedaan over de grond van het beroep ingeleid tegen de beslissing waarbij wordt geweigerd hem als vluchteling te erkennen.

De stijging van het aantal ingeleide beroepen zet zich in gelijke mate door in het gerechtelijk jaar 2001-2002 (totaal van 16338 beroepen waarvan 13381 in het vreemdelingencontentieux en 2957 in het algemeen contentieux). In de gerechtelijke jaren 2002-2003 en 2003-2004 is er een lichte terugval van het aantal ingeleide beroepen tot het niveau van het gerechtelijk jaar 2000-2001. In het gerechtelijk jaar 2002-2003 werden er 14771 nieuwe beroepen opgetekend waarvan 12139 in het vreemdelingencontentieux en 2632 in het algemeen contentieux terwijl er in het gerechtelijk jaar 2003-2004 14231 nieuwe beroepen werden opgetekend waarvan 11080 in het vreemdelingencontentieux en 3151 in het algemeen contentieux.

(21) Als nieuw beroep wordt beschouwd : ieder (nieuw) rolnummer. Elk (nieuw) rolnummer bevat minstens één vordering, doch kan er verschillende omvatten (bv. beroep tot nietigverklaring, vordering tot schorsing, vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen,...). Uit het voorgaande volgt dat, om een (nieuw ingeleid) beroep af te sluiten ten minste één arrest dient te worden gewezen.

In het gerechtelijk jaar 2004-2005 kan er een substantiëlere terugloop van het aantal nieuw ingeleide beroepen worden vastgesteld (totaal van 10404 beroepen waarvan 8009 in het vreemdelingencontentieux en 2395 in het algemeen contentieux). In het gerechtelijk jaar 2005-2006 blijft het aantal ingeleide beroepen bijna gelijk aan het aantal ingeleide beroepen tijdens het gerechtelijk jaar 2004-2005 (totaal van 10679 beroepen waarvan 8205 in het vreemdelingencontentieux en 2474 in het algemeen contentieux).

De vermindering van het aantal ingeleide beroepen gedurende de laatste twee gerechtelijke jaren is volledig toe te schrijven aan het afnemen van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux. In het algemeen kan gesteld worden dat het gemiddeld aantal nieuw ingeleide beroepen per gerechtelijk jaar relatief constant blijft (gemiddeld 2766 nieuw ingeleide beroepen per gerechtelijk jaar). De fluctuaties in het aantal ingeleide beroepen zijn derhalve volledig toe te schrijven aan de fluctuaties in het aantal nieuw ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux.

Inzake het aantal gewezen arresten

23. In het gerechtelijk jaar 2005-2006 werden er in totaal 13730 arresten gewezen (11970 eindarresten en 1760 tussenarresten), waarvan 10047 arresten in het vreemdelingencontentieux (9227 eindarresten en 820 tussenarresten) en 3683 arresten in het algemeen contentieux (2743 eindarresten en 940 tussenarresten). In het gerechtelijk jaar 2004-2005 lag het aantal gewezen arresten in dezelfde lijn : 14034 arresten (11923 eindarresten en 2111 tussenarresten), waarvan 9847 arresten in het vreemdelingencontentieux (8809 eindarresten en 1038 tussenarresten) en 4187 arresten in het algemeen contentieux (3114 eindarresten en 1073 tussenarresten).

Algemeen kan gesteld worden dat gedurende de laatste 7 gerechtelijke jaren het aantal gewezen arresten per gerechtelijk jaar een gestage toename heeft gekend : in het gerechtelijk jaar 2000-2001 werden er 9152 arresten gewezen en in het gerechtelijk jaar 2001-2002 nam dit toe tot 11274 arresten, om te stijgen tot 12432 arresten in het gerechtelijk jaar 2002-2003. Na een zeer geringe daling in het gerechtelijk jaar 2003-2004, kon er opnieuw een toename worden opgetekend in het gerechtelijk jaar 2004-2005 tot 14034 arresten. Dit betekent dat tussen het gerechtelijk jaar 2000-2001 en het gerechtelijk jaar 2005-2006 een gemiddelde toename van het aantal gewezen arresten werd gerealiseerd van meer dan 50%.

De gerealiseerde stijging van het aantal gewezen arresten over de laatste 7 gerechtelijke jaren is een toename die de stijging van de toegekende middelen (toename van het aantal ambtsdragers en toename van het aantal administratieve personeelsleden) overtreft.

Overzicht van de evolutie van de globale achterstand

24. Het globaal aantal hangende zaken²² bedroeg in het gerechtelijk jaar 2003-2004 nog 41065 zaken waarvan 27957 vreemdelingenzaken en 13108 zaken in het algemeen contentieux. In het gerechtelijk jaar 2004-2005 was het totaal aantal hangende zaken reeds teruggelopen tot 37886 zaken waarvan 26405 zaken in het vreemdelingencontentieux en 11481 zaken in het algemeen contentieux. Ook in het gerechtelijk jaar 2005-2006 zet de afname van het totaal aantal hangende zaken zich verder tot 35918 zaken waarvan 24946 zaken in het vreemdelingencontentieux en 10866 zaken in het algemeen contentieux.

⁽²²⁾ Onder hangende zaak wordt verstaan een rolnummer dat nog niet afgesloten werd middels een eindarrest.

Er kan derhalve een geleidelijke maar gestage afname van het aantal hangende zaken worden opgetekend en dit zowel in het vreemdelingencontentieux als in het algemeen contentieux. Deze afname is zowel te wijten aan een vermindering van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux als aan de stijging van het aantal uitgesproken eindarresten en dit zowel in het vreemdelingencontentieux als in het algemeen contentieux.

B. OVERZICHT VAN DE RECHTSPRAAK VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE AFDELING ADMINISTRATIE TIJDENS HET GERECHTELIJK JAAR 2005-2006

I. Administratief beroep tegen een beslissing van de gemeenteraad in een tuchtzaak tegen een lid van de stedelijke politie (arrest van 25 oktober 2005, Carleer, nr. 150.677)

25. Op 25 oktober 2005 heeft de algemene vergadering van de afdeling administratie een kort arrest gewezen in een zaak waarin het eerder een prejudiciële vraag had gesteld aan het Arbitragehof.

De zaak betrof de interpretatie van artikel 180, derde lid, van de gemeentewet van 30 maart 1836, zoals dit van toepassing was op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, en zoals aangevuld bij de wet van 11 februari 1986. Dat artikel heeft betrekking op de tuchtstraffen die door de gemeenteraad of de burgemeester kunnen worden opgelegd aan bepaalde leden van de stedelijke politie. In het eerste en het tweede lid is sprake van de *schorsing* en de *afzetting* als mogelijke straf; in het derde lid wordt bepaald dat de betrokkenen bij de gouverneur (lees: de Brusselse Hoofdstedelijke Regering) beroep kunnen instellen tegen de beslissing van de gemeenteraad of de burgemeester. Artikel 283 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt, sinds de wijziging van die wet bij de wet van 24 mei 1991, dat de maximumstraffen die aan de personeelsleden van de gemeenten kunnen worden opgelegd het *ontslag van ambtswege* en de *afzetting* zijn. Het ontslag van ambtswege is aldus als sanctie ingevoerd, zonder dat artikel 180 van de gemeentewet dienovereenkomstig is aangepast. De vraag is gerezen of artikel 180, derde lid, van de gemeentewet niet zo geïnterpreteerd diende te worden dat het daarin bedoelde beroep bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voortaan ook zou gelden ten aanzien van een beslissing waarbij de straf van ontslag van ambtswege werd opgelegd.

Sommige arresten hadden op die vraag een bevestigend antwoord gegeven, en dus geoordeeld dat het personeelslid aan wie de straf van het ontslag van ambtswege was opgelegd eerst het beroep bij de regering moest instellen, alvorens een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State te kunnen instellen.²³ Andere arresten daarentegen waren uitgegaan van een strikte lezing van artikel 180, derde lid, en hadden geoordeeld dat het beroep bij de regering niet kon ingesteld worden in geval van ontslag van ambtswege.²⁴ Om de eenheid van de rechtspraak te herstellen, vroeg de kamer bij wie de besproken zaak aanhangig was de verwijzing naar de algemene vergadering.²⁵

(23) R.v.St., 27 december 1995, Bekaert, nr. 57.280; R.v.St., 10 mei 1996, Bekaert, nr. 59.615; R.v.St., 12 januari 1997, Van Herreweghe, nr. 64.490; R.v.St., 29 januari 1997, Wathelet, nr. 64.241; R.v.St., 23 april 2003, Bekaert, nr. 118.547.

(24) Zie, o.m., R.v.St., 13 december 2000, Degreef, nr. 91.622.

(25) R.v.St., 21 november 2003, Carleer, nr. 125.582.

Bij arrest van 23 juni 2004 stelde de algemene vergadering aan het Arbitragehof de vraag of artikel 180, derde lid, van de gemeentewet, in de hiervóór genoemde strikte interpretatie, geen schending inhield van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.²⁶ Het Hof gaf hierop bij arrest nr. 119/2005 van 6 juli 2005 een bevestigend antwoord. Het stelde echter meteen vast dat artikel 180, derde lid, ook geïnterpreteerd kon worden in een andere zin, derwijze dat het personeelslid in geval van ontslag van ambtswege wel een beroep bij de regering kon instellen, in welk geval die bepaling wel verenigbaar was met de genoemde grondwetsbepalingen. Het Hof voegde hieraan echter toe dat, aangezien in artikel 180, derde lid, niet expliciet is voorzien in dat beroep, aan een verzoeker niet kan worden verweten het niet te hebben ingesteld vooraleer een beroep bij de Raad van State in te stellen.

Met het arrest van 25 oktober 2005 trekt de Raad van State de gevolgen uit dat arrest. Zich aansluitend bij de interpretatie van artikel 180, derde lid, die met de Grondwet verenigbaar is, oordeelt de Raad dat de verzoeker bij de gewestregering een beroep kon instellen tegen de beslissing van de gemeenteraad waarbij hem de straf van ontslag van ambtswege was opgelegd. Nu de verzoeker een dergelijk beroep ook effectief had ingesteld, en nu de beslissing van de regering aldus in de plaats was gekomen van die van de gemeenteraad, concludeert de Raad dat het beroep slechts ontvankelijk is in zoverre het tegen de beslissing van de regering is gericht, terwijl de gemeente (wier beslissing eveneens bestreden was) buiten de zaak diende te worden gesteld. De debatten werden vervolgens heropend, en de zaak werd voor verdere behandeling verwezen naar de betrokken kamer.²⁷

26. Het arrest vormt een mooie illustratie van het feit dat een verschil in zienswijze tussen verschillende kamers van de Raad van State, gegrond op verschillende interpretaties van eenzelfde wetsbepaling, een oplossing in een welbepaalde zin kan krijgen ten gevolge van de beoordeling van die twee interpretaties door het Arbitragehof. Na het arrest van het Arbitragehof in deze zaak kon er inderdaad nog weinig twijfel bestaan over de oplossing die aan het twistpunt moest worden gegeven.

II. Beroepen tegen beslissingen in het kader van een procedure tot gunning van een overheidsopdracht (arresten van 2 december 2005, nv Boucher en nv Joly, nr. 152.172, nv Labonorm, nr. 152.173, en nv Amec Spie Belgium, nr. 152.174)

27. Met drie arresten van 2 december 2005 heeft de algemene vergadering uitspraak gedaan over de ontvankelijkheid van beroepen en middelen gericht tegen bepaalde beslissingen die in de loop van een procedure tot gunning van een overheidsopdracht kunnen worden genomen. De drie arresten betreffen elk een onderscheiden rechtsvraag. Ze worden dan ook achtereenvolgens besproken. Nadien worden evenwel enkele algemene beschouwingen gegeven.

28. In het arrest nr. 152.172 gaat het om een overheidsopdracht die aanvankelijk zou worden toegewezen volgens de regels van de algemene offerteaanvraag. Door de verzoekers was een offerte ingediend. Op 19 november 1997 besliste de overheid evenwel de betrokken procedure stop te zetten en een nieuwe procedure te beginnen, ditmaal volgens de regels van de openbare aanbesteding. Die beslissing vormde het voorwerp van het beroep tot nietigverklaring. Ook in het kader van de nieuwe

⁽²⁶⁾ R.v.St., 23 juni 2004, Carleer, nr. 132.930.

⁽²⁷⁾ Voor het eindarrest van de kamer, zie R.v.St., 27 februari 2006, Carleer, nr. 155.626.

procedure dienden de verzoekers een offerte in, maar de opdracht werd hen niet gegund. Op 15 december 1997 besliste de overheid de opdracht aan concurrenten toe te wijzen. Die beslissing werd door de verzoekers niet meer bestreden.

Nadat de kamer bij wie de zaak aanhangig was bij tussenarrest o.m. de vraag had opgeworpen of de verzoekers nog wel een belang hadden bij hun beroep tegen de beslissing van 19 november 1997, gelet op het feit dat zij het niet nuttig geoordeeld hadden om de beslissing van 15 december 1997 aan te vechten²⁸, en nadat uit de antwoorden van de partijen was gebleken dat zij zich beriepen op arresten van de Raad van State in uiteenlopende zin²⁹, besliste de kamer, met het oog op de eenheid van de rechtspraak, de verwijzing van de zaak naar de algemene vergadering te vragen.³⁰

In zijn arrest van 2 december 2005 overweegt de Raad van State vooreerst, in het algemeen, "dat het belang van een verzoeker om voor de Raad van State een beslissing tot toewijzing van een overheidsopdracht te bestrijden er idealiter in bestaat opnieuw op zijn minst kans te maken om die opdracht toegewezen te krijgen en die zelf uit te voeren". Vervolgens overweegt de Raad

"dat, in die gedachtegang, het belang om de nietigverklaring te vorderen van een beslissing waarbij van een gunningsprocedure wordt afgezien, tenietgaat wanneer de verzoeker geen belangstelling meer toont voor de nieuwe procedure, hetzij door te verzuimen daaraan deel te nemen, hetzij door zich ervan te onthouden de beslissing te betwisten waarbij de opdracht aan een concurrent wordt toegewezen".

De Raad verwerpt aldus uitdrukkelijk de stelling van de verzoekers als zou de tweede gunningsprocedure volledig verschillend, autonoom en onafhankelijk zijn van de eerste, en benadrukt integendeel dat er tussen beide procedures een verband bestaat. Aangezien de verzoekers niet de nietigverklaring gevorderd hebben van de beslissing van 15 december 1997, waardoor ze elke kans hebben verloren om de overheidsopdracht in de wacht te slepen, is hun belang bij het beroep tegen de beslissing van 19 november 1997 teloorgegaan. Hun beroep wordt dan ook onontvankelijk verklaard.

⁽²⁸⁾ R.v.St., 10 maart 2004, nv Boucher en nv Joly, nr. 129.101.

⁽²⁹⁾ De verzoekers beriepen zich op de arresten van 6 december 1994 nv *Dredging International*, nr. 50.584, en **20 september 1995, nv Afwerkingsbedrijf Jansen, nr. 55.236**, tot staving van de stelling dat zij hun belang hadden behouden; de verweerder beriep zich op het arrest van 17 februari 1999, nv *Ets. Christian Lombet*, nr. 78.788, tot staving van de stelling dat het belang van de verzoekers was teloorgegaan.

⁽³⁰⁾ R.v.St., 18 februari 2005, nv Boucher en nv Joly, nr. 140.844.

29. In het arrest nr. 152.173 gaat het om het verband tussen het bestek en de uiteindelijke toewijzing van een opdracht voor de uitvoering van werken. Het opdrachtgevende bestuur had in het bestek vermeld dat de aannemer over een bepaald certificaat diende te beschikken. Twee ondernemingen dienden een offerte in, waarvan de ene wel en de andere niet over het certificaat beschikte. De opdracht werd daarop toegewezen aan de eerste onderneming, die als de enige regelmatige inschrijver werd beschouwd. De afgewezen onderneming stelde vervolgens een beroep tot nietigverklaring in tegen de beslissing waarbij de opdracht aan de concurrent was toegewezen. In haar beroep riep zij in elk van haar middelen grieven in die betrekking hadden op het bedoelde certificaat. De verweerder wierp daartegen op dat de verzoekster had nagelaten om de nietigverklaring te vorderen van de beslissing waarbij het bestek was vastgesteld, dat zij de eventuele onrechtmatigheid van de bepalingen van het bestek niet meer kon inroepen ter ondersteuning van haar annulatieberoep tegen de beslissing tot toewijzing van de opdracht, en dat haar beroep aldus, bij gebrek aan ontvankelijke middelen, zelf onontvankelijk was.

De kamer bij wie de zaak aanhangig was stelde vast dat er op het punt van de mogelijkheid om de toewijzingsbeslissing te bestrijden met middelen gericht tegen het bestek een uiteenlopende rechtspraak was.³¹ Om de eenheid van de rechtspraak te herstellen, vroeg de kamer dan ook de verwijzing naar de algemene vergadering.³²

In zijn arrest van 2 december 2005 geeft de Raad van State een genuanceerde oplossing aan het geschil. Een onmiddellijk beroep tegen de beslissing waarbij het bestek wordt vastgesteld is soms mogelijk, maar belet in elk geval niet dat de onrechtmatigheden die volgens een inschrijver aan een bepaling van het bestek kleven, ook nog kunnen worden ingeroepen tot staving van het beroep tegen een latere beslissing in de gunningsprocedure:

"Overwegende dat de beslissing om een bestek of bepalingen ervan vast te stellen, door een potentiële of effectieve inschrijver bij een overheidsopdracht mag worden aangevochten met een beroep tot nietigverklaring, en in voorkomend geval met een vordering tot schorsing, ingeval die beslissing, hoewel zij voorbereidend is ten opzichte van de uiteindelijke beslissing tot toewijzing van die opdracht, ten aanzien van die inschrijver niet verschijnt als een louter voorbereidende beslissing maar als een "voorbeslissing", omdat ze voor die inschrijver definitieve rechtsgevolgen heeft; dat zulks onder meer het geval is indien zij die inschrijver uitsluit van elke kans tot deelname aan de opdracht en zodoende op toewijzing, en wat hem betreft dan ook onmiddellijk grievend is; dat dit te dezen het geval was, nu de verzoekende partij, gegeven de besteksbeplating die een ISO-9002 certificaat oplegde waarover zij niet beschikte, zich eraan kon verwachten dat haar offerte zou worden geweerd en de opdracht niet aan haar zou worden toegewezen;

Overwegende dat de mogelijkheid om onmiddellijk een beroep tot nietigverklaring en een vordering tot schorsing in te stellen tegen de beslissing om het bestek vast te stellen, niet wegneemt dat de onrechtmatigheden die een

⁽³¹⁾ In het arrest van de kamer wordt verwezen naar de volgende arresten die beslisten dat een besteksbeplating die een onderneming definitief uitsloot, door deze dadelijk moest worden aangevochten: 23 juni 1998, Bollaerts, nr. 74.399; 19 oktober 1999, nv GTI Holding Belgium, nr. 82.958; 16 januari 2003, nv Labonorm, nr. 114.596 (dit laatste arrest gewezen in de schorsingsprocedure m.b.t. het bestreden besluit zelf). Daarnaast wordt ook verwezen naar de volgende arresten die aannamen dat de vaststelling van het bestek een voorbereidende handeling was die niet met een ontvankelijk beroep bestreden kon worden: 27 januari 1999, nv Decaux Belgium, nr. 78.378; 8 juli 2002, nv Varec, nr. 108.956.

⁽³²⁾ R.v.St., 14 juli 2005, nv Labonorm, nr. 147.651.

inschrijver aan een besteksbepaling verwijt, ook nog op ontvankelijke wijze mogen worden ingeroepen tegen latere beslissingen in het kader van de gunningsprocedure; dat de verzoekende partij derhalve tot staving van haar beroep tegen de bestreden beslissingen de onwettigheid mag inroepen van het bestek, zelfs indien zij de beslissing tot vaststelling van het bestek als zodanig niet heeft aangevochten bij de Raad van State".

De exceptie van onontvankelijkheid wordt dan ook verworpen, en de zaak wordt teruggestuurd naar de kamer voor het onderzoek van de middelen.

Met dit arrest erkent de Raad van State dat niet alle voorbereidende beslissingen "louter voorbereidend" zijn, maar dat zij in bepaalde gevallen ook reeds definitieve rechtsgevolgen kunnen hebben, in welke gevallen zij als een "voorbeslissing" voorkomen. Doordat die beslissingen niettemin voorbereidend zijn, kan de onwettigheid ervan ook nog aangevoerd worden in het kader van het beroep tegen de uiteindelijke beslissing. Vanzelfsprekend gelden die beginselen niet enkel voor het contentieux van de overheidsopdrachten, maar kunnen ze ook in andere complexe procedures toepassing vinden. Zo heeft een kamer van de Raad van State, met uitdrukkelijke verwijzing naar het besproken arrest, de genoemde beginselen toegepast in het kader van beroepen tegen beslissingen genomen aan het einde van een benoemingsprocedure.³³

30. Het arrest nr. 152.174 heeft betrekking op een overheidsopdracht, te gunnen volgens de procedure van de beperkte offerteaanvraag. In de aankondiging van de opdracht werden gegadigden opgeroepen om hun belangstelling te tonen, met het oog op het maken van een kwalitatieve selectie van de inschrijvers. Er werd gepreciseerd dat enkel de beste kandidaturen in aanmerking genomen zouden worden, en dat voor elk van de loten slechts een maximum van vijf kandidaturen weerhouden zou worden. Voor elk van de loten moest voldaan worden aan een aantal voorwaarden, o.m. in verband met het voorleggen van een minimum aantal referenties. De verzoekster diende haar kandidatuur in met het oog op de selectie voor een van de loten. Op een bepaald ogenblik liet het bestuur haar weten dat haar kandidatuur niet in aanmerking werd genomen, omdat zij niet het vereiste aantal referenties kon voorleggen. Die beslissing vormde het voorwerp van het beroep bij de Raad van State. Vier kandidaturen werden wel in aanmerking genomen. Achteraf zou de opdracht aan een van die kandidaten worden toegewezen.

Omdat die zaak in verband met de ontvankelijkheid van het beroep soortgelijke vragen deed rijzen als de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het hiervóór besproken arrest nr. 152.172, werd ze eveneens naar de algemene vergadering verwezen. Aldaar bleek dat ze eveneens verwantschap vertoonde met de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het hiervóór besproken arrest nr. 152.173.

In zijn arrest nr. 152.174 gaat de Raad van State vooreerst in op een exceptie van onontvankelijkheid *ratione materiae*. De Raad van State vraagt zich af of de beslissing om een onderneming die zich, in het kader van een beperkte procedure, te dezen een beperkte offerteaanvraag, als gegadigde heeft aangemeld niet uit te kiezen, al dan niet een handeling is waartegen bij de Raad van State beroep openstaat. Op grond van redenen die aanleunen bij die van het arrest nr. 152.173 oordeelt de Raad dat de beslissing om een gegadigde niet uit te kiezen voor deelname aan de opdracht een beslissing is waartegen die gegadigde een ontvankelijk beroep kan instellen:

"Overwegende dat een gegadigde voor de selectie op grond waarvan kan worden deelgenomen aan een niet-openbare procedure voor de toewijzing van een overheidsopdracht, een beroep tot nietigverklaring kan instellen en in

⁽³³⁾ Zie R.v.St., 13 oktober 2006, Thunus, nrs. 163.597 en 163.598; R.v.St., 22 december 2006, Thunus, nr. 166.312.

voorkomend geval, een vordering tot schorsing van de beslissing om hem niet uit te kiezen, omdat deze beslissing, hoewel ze voorbereidend is ten opzichte van de uiteindelijke beslissing tot toewijzing van de opdracht, ten aanzien van deze gegadigde niet meer verschijnt als een louter voorbereidende beslissing, maar als een "voorbeslissing", omdat zij voor hem definitieve rechtsgevolgen heeft; dat deze beslissing hem immers elke mogelijkheid tot deelname aan de opdracht ontnemt en zodoende op toewijzing en wat hem betreft dan ook onmiddellijk grievend is."

Ten overvloede voegt de Raad hieraan toe, eveneens overeenkomstig hetgeen beslist is in arrest nr. 152.173,

"dat de mogelijkheid voor een gegadigde onmiddellijk een beroep tot nietigverklaring en een vordering tot schorsing in te stellen ten aanzien van de beslissing om hem niet uit te kiezen, niet wegneemt dat de onrechtmatigheden welke deze gegadigde tegen deze beslissing inbrengt, nog op ontvankelijke wijze mogen worden ingeroepen tegen latere beslissingen die genomen worden in het kader van de beperkte procedure voor het gunnen van de opdracht; dat de verzoekende partij, derhalve, tot staving van haar beroep tegen zulke beslissingen, de onwettigheid mag inroepen van de beslissing om haar kandidatuur niet uit te kiezen, zelfs indien zij deze beslissing niet als zodanig heeft bestreden bij de Raad van State."

Met die beslissing is de kwestie van de ontvankelijkheid van het beroep evenwel nog niet uitgeput. De Raad van State onderzoekt immers ook nog of de verzoekster wel blijk geeft van een belang, meer bepaald een actueel belang, bij haar beroep, gelet op het feit dat zij geen beroep heeft ingesteld tegen de latere beslissing van het bestuur om de opdracht aan een van de geselecteerde kandidaten toe te wijzen. Zoals in het arrest nr. 152.172 overweegt de Raad in het algemeen "dat het belang van een verzoeker om bij de Raad van State een beslissing inzake de toewijzing van een overheidsopdracht te bestrijden, er idealiter in bestaat opnieuw op zijn minst kans te maken om die opdracht toegewezen te krijgen en die zelf uit te voeren", om dan te besluiten, wat de voorliggende zaak betreft,

"dat het belang om een beslissing aan te vechten waarbij een kandidatuur niet in aanmerking wordt genomen, verdwijnt als de gegadigde die niet is uitgekozen, de beslissing waarbij de opdracht aan een concurrent wordt toegewezen niet betwist".

Aangezien de verzoekster te dezen geen annulatieberoep heeft ingesteld tegen de latere beslissing waarbij de opdracht wordt toegewezen, heeft zij elke kans verloren om de opdracht te krijgen, en heeft zij bijgevolg haar belang verloren bij het beroep tegen de eerdere beslissing waarbij haar kandidatuur is afgewezen. Zoals in het arrest nr. 152.172, wordt het beroep dan ook onontvankelijk verklaard.

Ook de leer van dit arrest is inmiddels gevolgd in verband met een beroep tegen een beslissing in het kader van een benoemingsprocedure: als een verzoeker wel een voorbereidende beslissing aanvecht, maar nalaat de uiteindelijke beslissing te bestrijden, zodat hij hoe dan ook niet meer in aanmerking kan komen voor de benoeming, verliest hij zijn belang bij het beroep tegen de voorafgaande beslissing.³⁴

31. De conclusies die uit de drie arresten van 2 december 2005 kunnen worden getrokken, kunnen als volgt samengevat worden.

Als een beslissing het resultaat is van een zogenaamde complexe administratieve verrichting, kan de onwettigheid van de uiteindelijke beslissing bestreden worden door de onwettigheid aan te voeren van een voorbereidende handeling. Dit is zelfs zo als die

⁽³⁴⁾ R.v.St., 29 juni 2006, Vandersmissen, nr. 160.798.

voorbereidende handeling het voorwerp had kunnen uitmaken van een afzonderlijk beroep, maar de benadeelde van die mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt (arrest nr. 152.173). Soms is een voorbereidende handeling inderdaad onmiddellijk griefhoudend en doet ze zich voor als een "voorbeslissing" met definitieve rechtsgevolgen. In dat geval heeft de benadeelde de mogelijkheid - niet de verplichting - om die voorbeslissing onmiddellijk aan te vechten (arrest nr. 152.174). In verband met overheidsopdrachten dient de benadeelde in elk geval de beslissing te bestrijden waarbij de opdracht uiteindelijk aan een concurrent wordt toegewezen; doet hij dat niet, dan gaat zijn belang bij het beroep tegen een voorbeslissing teloor (arresten nrs. 152.172 en 152.174).

III. Geluidsnormen inzake het luchtverkeer (arresten van 9 mei 2006, v.z.w. Airline Operators Committee Brussels en Geens, nr. 158.547, nv European Air Transport e.a., nr. 158.548, en nv Brussels International Airport Company (BIAC), nr. 158.549)

32. Bij de Raad van State waren drie beroepen ingesteld tot nietigverklaring van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 mei 1999 betreffende de bestrijding van de geluidshinder voortgebracht door het luchtverkeer. Dat besluit, genomen ter uitvoering van de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving, stelt voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, verdeeld in drie gebieden, maximumniveaus vast inzake de blootstelling aan het geluid van vliegtuigen, zowel overdag (tussen 7 u en 23 u) als ~~s~~ nachts (tussen 23 u en 7 u).

Voordat de algemene vergadering uitspraak deed over de beroepen tot nietigverklaring, was het genoemde besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 mei 1999 al het voorwerp geweest van een burgerlijk geding, door het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en het Brussels Instituut voor Milieubeheer aanhangig gemaakt tegen de Belgische Staat, de nv Brussels International Airport Company (BIAC) en Belgocontrol. In die procedure vorderden de eisers dat bevel zou worden gegeven aan de verweerders om inbreuken op het besluit van 27 mei 1999 te doen ophouden, op straffe van verbeurte van een dwangsom. Bij beschikking van de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 2 november 2004 werd die vordering verworpen. Die beschikking werd evenwel tenietgedaan door het Hof van Beroep te Brussel. In een arrest van 9 juni 2005 overwoog het hof o.m. dat het besluit van 27 mei 1999 niet onwettig was. De Belgische Staat werd veroordeeld om binnen drie maanden de inbreuken op dat besluit te doen ophouden, op straffe van verbeurte van een dwangsom van 25000 euro per vastgestelde inbreuk. Op het ogenblik dat de Raad van State uitspraak deed, was een cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep aanhangig bij het Hof van Cassatie; op dat beroep wordt hierna teruggekomen.

Twee van de bij de Raad van State ingestelde beroepen waren aanhangig bij een Franstalige kamer³⁵, één beroep was aanhangig bij een Nederlandstalige kamer. Door de verweerder in de drie procedures, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, was gevraagd om de drie zaken samen te voegen, om tegenstrijdige uitspraken te vermijden. Op dat verzoek is niet ingegaan; wel zijn de drie zaken verwezen naar de algemene vergadering van de afdeling administratie, ten einde de eenheid van de rechtspraak te verzekeren.

Dat er wel degelijk een risico was op tegenstrijdige uitspraken, bleek o.m. uit het feit dat het auditoraat in de drie procedures, m.b.t. vergelijkbare middelen, tot tegenstrijdige conclusies kwam: de Franstalige auditeur besloot dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering binnen haar bevoegdheid was gebleven, de Nederlandstalige auditeur stelde een bevoegdheidsoverschrijding vast.

⁽³⁵⁾ In één van die zaken was een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging ingesteld. Die vordering was verworpen, op grond van het ontbreken van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (arrest van 17 januari 2000, nv European Air Transport, nr. 84.705).

33. In het arrest nr. 158.547 kon de Raad van State, gelet op de teneur van het verslag van de auditeur, slechts één onderdeel van één van de middelen onderzoeken. In de arresten 158.548 en 158.549 worden meteen alle middelen onderzocht. Gemeenschappelijk aan de drie arresten is de beoordeling van de materiële bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, met name in het licht van het evenredigheidsbeginsel.³⁶ De beslissingen die de Raad van State in dit verband neemt vormen de essentie van de arresten.

33.1. Door de verzoekers worden op verscheidene gronden bevoegdheidsoverschrijdingen aangevoerd. In de drie zaken wordt aangevoerd dat het bestreden besluit er in feite op neerkomt dat het gewest de *exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal* regelt, een aangelegenheid die op grond van artikel 6, § 1, X, eerste lid, 7/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen is blijven behoren tot de federale bevoegdheid, of minstens dat het gewest het federale beleid op dit domein onmogelijk of overdreven moeilijk maakt. In de zaken die aanleiding hebben gegeven tot de arresten nrs. 158.548 en 158.549 wordt bovendien aangevoerd dat de opgelegde normen immissienormen zijn, die in de gegeven omstandigheden neerkomen op *productnormen* voor vliegtuigen. Daardoor zou het besluit een aangelegenheid regelen die bij artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voorbehouden aan de federale overheid; minstens zou het gewest een maatregel nemen die het voor de federale overheid onmogelijk of overdreven moeilijk maakt om een efficiënt beleid inzake het vaststellen van productnormen te voeren. In de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 158.548 wordt voorts aangevoerd dat het bestreden besluit *technische voorschriften inzake vervoermiddelen* zou vaststellen, een aangelegenheid die blijkens artikel 6, § 4, 3/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is blijven behoren tot de federale bevoegdheid; minstens zou het gewest het federale beleid terzake onmogelijk of overdreven moeilijk maken. Ten slotte doen de arresten nrs. 158.548 en 158.549 uitspraak over een middel waarin wordt aangevoerd dat het bestreden besluit zich zou begeven op een terrein dat behoort tot de (residuaire) federale bevoegdheid inzake *volksgezondheid*.

33.2. Door geen der verzoekers was in feite betwist dat de regering zich in beginsel kon steunen op de bevoegdheid van de gewesten inzake de strijd tegen de *geluidshinder*, op grond van artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. In het arrest nr. 158.547 wordt zulks in de volgende bewoordingen ook uitdrukkelijk erkend door de Raad van State:

"Overwegende dat uit de voormelde bepalingen [met name artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1/, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980] voortvloeit dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in principe de bevoegdheid heeft om maatregelen te nemen met betrekking tot de beperking van de geluidshinder op haar grondgebied; dat dit blijkens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ook de bestrijding betreft van geluidshinder voortgebracht door vliegtuigen (Gedr. St., Senaat, 1979-1980, nr. 434/1, p. 13); dat de verwerende partij dus in principe bevoegd is om voor haar grondgebied normen op te leggen ter bestrijding van de geluidshinder veroorzaakt door vliegtuigen".

In het arrest nr. 158.548 wordt gepreciseerd dat uit de genoemde parlementaire voorbereiding "blijkt dat de gewestelijke bevoegdheid de

⁽³⁶⁾ Op de bevoegdheidskwestie, en met name op het evenredigheidsbeginsel, was reeds gewezen door de afdeling wetgeving van de Raad van State in haar **advies 28.128/3 van 20 april 1999** over het ontwerp van besluit. De afdeling wetgeving besloot echter dat het haar, "bij gebreke van inzicht in de concrete feitelijke context, ... niet mogelijk [was] zich uit te spreken over de vraag of de ontworpen maatregelen al dan niet binnen de grenzen blijven die het evenredigheidsbeginsel aan de uitoefening van de gewestelijke bevoegdheid t.a.v. de luchthaven Brussel-Nationaal **stelt**".

aangelegenheden omvat die geregeld worden door de wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder, met inbegrip van het geluid voortgebracht door vliegtuigen; dat zulks inhoudt dat de gewestelijke overheden onder andere het gebruik van toestellen die bepaalde soorten lawaai veroorzaken of kunnen veroorzaken kunnen regelen of verbieden (art. 1, 3, wet van 18 juli 1973)".

33.3. Een voor een verwerpt de Raad van State dan de middelen die aanvoeren dat het bestreden besluit, gelet op de concrete inhoud ervan, treedt op het een of het andere domein dat is blijven behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid.

33.3.1. Zo verwerpt de Raad in het arrest nr. 158.548 de stelling als zou het bestreden besluit *de uitrusting en de uitbating van de luchthaven Brussel-Nationaal* regelen, "temeer daar de bepalingen ervan geen verband houden met het opstijgen van of het landen op deze luchthaven, aangezien het betrekking heeft op alle overvluchten van vliegtuigen".

Wat betreft de aangevoerde schending van het evenredigheidsbeginsel in dit verband, herinnert de Raad van State in het arrest nr. 158.547 aan de draagwijdte van dat beginsel. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Arbitragehof overweegt de Raad dat het evenredigheidsbeginsel "inhoudt dat geen enkele overheid bij het voeren van het beleid dat haar is toevertrouwd, zonder dat daartoe een minimum aan redelijke gronden voorhanden is, zo verre gaande maatregelen mag treffen dat een andere overheid het buitenmate moeilijk krijgt om het beleid dat haar is toevertrouwd doelmatig te voeren". In geen van de zaken slagen de verzoekers erin om aan te tonen dat het bestreden besluit het evenredigheidsbeginsel schendt. In het arrest nr. 158.547 stelt de Raad van State in het bijzonder vast

"dat ook al zouden zoals (de verzoekers) aanvoeren, 15 % van de dagvluchten en 85 % van de nachtvluchten getroffen worden door de bestreden normen vervat in artikel 2 van het bestreden besluit, zulks op zichzelf nog niet bewijst dat die normen kennelijk onredelijk zijn, in de zin dat de uitbating van de luchthaven Brussel-Nationaal niet meer op doelmatige wijze kan gebeuren of dat de verwerende partij de exploitatie van die luchthaven de facto regelt".

In het arrest nr. 158.548 overweegt de Raad

"dat de verzoekende partijen niet het bewijs leveren dat de toepassing van het gelaakte besluit de exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal onmogelijk of overdreven moeilijk zou maken en, in het bijzonder, hun bewering niet staven volgens welke door die maatregel de meeste gangbare modellen van vliegtuigen niet meer zouden mogen landen op of opstijgen van de luchthaven Brussel-Nationaal of die vliegbewegingen overdreven bemoeilijkt zouden worden (...); dat aldus uit het verzoekschrift tot nietigverklaring zelf (...) blijkt dat voor een significant percentage van vliegbewegingen de geluidsnormen in acht genomen worden; dat de verzoekende partijen in hun memorie van wederantwoord (...) toegeven dat er manoeuvreerruimte bestaat, ook al stellen zij dat die ruimte tot de bevoegdheid van de federale en de gewestelijke overheden behoort, maar niet tot de bemoeienis van de luchtvaartmaatschappijen".

En in het arrest nr. 158.549 overweegt de Raad o.m.

"(dat) de verzoekende partij betoogt dat, aangezien het onmogelijk is om vóór elk opstijgen en vóór elke landing te bepalen hoeveel lawaai dat op de grond zal veroorzaken, de enige maatregel waarmee men zich met zekerheid zou kunnen gedragen naar de geluidsnormen - al was het maar naar die bepaald bij artikel 2 van het bestreden besluit - zou bestaan in een verbod van het vliegen met alle vliegtuigtypes zodra voor die types een overschrijding is vastgesteld, al was het maar voor een klein aantal vluchten;

(...) dat het bewijs niet wordt geleverd dat de enige maatregel die overblijft om overschrijdingen van de grenswaarden te voorkomen een totaalverbod van alle toesteltypes zou zijn, zodra het vliegen met die toestellen boven het Brussels Gewest in het verleden tot een overschrijding van die grenzen zou hebben geleid, al was het maar voor "een klein aantal vluchten", zoals in het verzoekschrift

staat (...); dat de vaststelling dat een bepaald aantal vluchten leidt tot overschrijding van de geluidsnormen immers niet bewijst dat het technisch onmogelijk is die normen na te leven".

33.3.2. Vervolgens beslist de Raad in de arresten nrs. 158.548 en 158.549 dat het bestreden besluit geen *productnormen* vaststelt:

"Overwegende dat ... luidens de arresten 4/95 en 6 tot 10/95 van het Arbitragehof productnormen "met name (bepalen) welk niveau van verontreiniging of hinder niet mag worden overschreden in de samenstelling of bij de emissies van een product, en specificaties (kunnen) bevatten over de eigenschappen, de beproevingsmethoden, het verpakken, het merken en het etiketteren van producten"; dat het gaat om normen waaraan de producten moeten voldoen wanneer ze op de markt worden gebracht;

Overwegende dat bij het bestreden besluit geen enkele aldus omschreven productnorm wordt vastgesteld; dat daarbij geen normen worden vastgesteld waaraan producten, namelijk vliegtuigen, zouden moeten voldoen voordat ze op de markt worden gebracht; dat bij het besluit alleen wordt opgelegd dat het vliegen met zulke toestellen geen overschrijding mag meebrengen van bepaalde geluidsnormen aan de grond wanneer die toestellen op bepaalde tijdstippen over bepaalde gebieden vliegen;

Overwegende dat de federale bevoegdheid inzake productnormen niet het vaststellen omvat van regels voor het gebruik van producten zodra die op de markt zijn gebracht, zodat onder meer bepalingen ter bestrijding van geluidshinder die gelden voor het op de markt brengen van luchtvaartuigen, productnormen zijn, maar zulks niet geldt voor bepalingen ter bestrijding van geluidshinder die tot doel hebben alleen het vliegen met luchtvaartuigen te regelen".

Evenmin kan het bestreden besluit geacht worden het evenredigheidsbeginsel te schenden, door het federale beleid inzake productnormen onmogelijk of overdreven moeilijk te maken:

"Overwegende dat, ... zelfs in de veronderstelling dat het bestreden besluit tot gevolg zou hebben dat het onmogelijk wordt om op bepaalde tijdstippen en in bepaalde omstandigheden met bepaalde vliegtuigen over bepaalde gebieden te vliegen, de verzoekende partijen niet uitleggen in welk opzicht die eventuele omstandigheid het voor de federale Staat onmogelijk of overdreven moeilijk zou maken om zijn bevoegdheid inzake productnormen uit te oefenen;

Overwegende dat het evenredigheidsbeginsel niet impliceert dat de overheid die bevoegd is voor leefmilieu geen enkele maatregel zou kunnen nemen die aan de federale bevoegdheid op het stuk van productnormen raakt; dat het alleen tot gevolg heeft dat voorkomen wordt dat een overheid voorschriften ter bescherming van het leefmilieu aanneemt die zodanige gevolgen hebben voor de bevoegdheid die uitgeoefend wordt door een overheid die tot een ander bevoegdheidsniveau behoort dat die voorschriften die overheid zouden beletten een efficiënt beleid inzake productnormen te voeren".

33.3.3. In het arrest nr. 158.548 overweegt de Raad van State dat het bestreden besluit "geen *technische voorschriften* vastlegt voor het *vervoer*, temeer daar de strijd tegen het lawaai dat verband houdt met de overvlucht van vliegtuigen, niet vermeld wordt in de opsomming van de federale bevoegdheden inzake vervoer, welke opsomming gegeven is tijdens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1988". Het middel volgens hetwelk minstens het evenredigheidsbeginsel is geschonden, wordt verworpen op grond van de redenen die ook gelden in de context van de aangevoerde bemoeilijking van het federale beleid inzake de exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal (hiervóór, nr. 33.3.1).

33.3.4. Wat betreft de middelen waarin aangevoerd wordt dat het bestreden besluit treedt op het domein van de *volksgezondheid*, is de Raad van State eerder kort. Hij beperkt zich ertoe vast te stellen "dat bij artikel 6, § 1, II, [eerste lid], 1/, van [de bijzondere wet van 8 augustus 1980] de volledige aangelegenheid van de strijd tegen de geluidshinder, zonder onderscheid naargelang die hinder alleen ongemakken oplevert dan wel gezondheidsschade veroorzaakt, uitdrukkelijk aan de gewesten wordt opgedragen" (arrest nr. 158.548), en dat uit de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 volgt "dat de gewesten bevoegd zijn om maatregelen te nemen die nodig zijn om lawaaihinder te bestrijden, en dit in het belang van de gezondheid van de mensen" (arrest nr. 158.549).

34. Naast de besproken beslissingen in verband met de materiële bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest bevatten de arresten nrs. 158.548 en 158.549 nog twee andere beslissingen die verband houden met de bevoegdheid van de gewesten. Die beslissingen kunnen beknopt worden vermeld.

34.1. Zo aanvaardt de Raad van State in de twee genoemde arresten dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook binnen de grenzen van zijn territoriale bevoegdheid is gebleven:

"[Het] Gewest, door rekening te houden met het lawaai zoals het op de begane grond wordt waargenomen, [gebruikt] immers een aanknopingscriterium ... dat aanvaardbaar is in het licht van de rechtspraak van het Arbitragehof, aangezien dat criterium verband houdt met de materiële bevoegdheid die uitgeoefend wordt, namelijk de bescherming van de bewoners tegen lawaai".

34.2. In het arrest nr. 158.548 ten slotte antwoordt de Raad van State op een middel waarin aangevoerd wordt dat het bestreden besluit genomen is met schending van artikel 143, § 1, van de Grondwet en van het daarin gehuldigde beginsel van de federale loyaleit, op grond dat het eenzijdig genomen is door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, terwijl over de betrokken aangelegenheid overlegd werd tussen de gewestelijke overheden en de federale overheid, met het oog op het sluiten van een samenwerkingsakkoord:

"Overwegende dat, toen de bestreden handeling gesteld is, het voor de regelgeving inzake luchthavens niet verplicht was een samenwerkingsakkoord te sluiten in de zin van artikel 92*bis*, §§ 2 tot 4*quater*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

Overwegende dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 132/2004 d.d. 14 juli 2004 weliswaar geoordeeld heeft dat het sluiten van een samenwerkingsakkoord een *conditio sine qua non* is voor de naleving van bevoegdheidsverdelende regels inzake elektronische communicatie, maar dat zulks komt door de technologische ontwikkeling ten gevolge waarvan de respectieve bevoegdheden van de Federale Staat en de gemeenschappen inzake de infrastructuur van die communicatie verweven zijn; dat zulks in casu geenszins het geval is".

35. Met de drie arresten van 9 mei 2006 heeft de Raad van State vooral de werking van het evenredigheidsbeginsel, als algemene grens aan de uitoefening van bevoegdheden door de gewesten (en door de federale overheid en de gemeenschappen), in het licht gesteld. Op zich zijn de arresten op dit punt niet vernieuwend, want ze sluiten aan bij de rechtspraak terzake van het Arbitragehof en van de Raad van State zelf³⁷. Uit de toepassing die de Raad in de drie arresten van het genoemde beginsel maakt, blijkt dat dit niet te snel kan worden ingeroepen om de autonomie van een bepaalde overheid te beperken. Van de andere overheden mag

⁽³⁷⁾ Zie, bijv., R.v.St., 24 april 2003, Vlaamse Gemeenschap, nr. 118.576.

verwacht worden dat zij, binnen de grenzen van het redelijke, rekening houden met de maatregelen die de betrokken overheid in de uitoefening van haar bevoegdheden neemt, ook als dat bepaalde aanpassingen vergt.

36. Bij de arresten van 9 mei 2006 past nog een toemaatje.

Op 21 december 2006 heeft het Hof van Cassatie uitspraak gedaan over het cassatieberoep dat is ingesteld tegen het hiervóór genoemde arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 9 juni 2005 (zie hiervóór, nr. 32). Het Hof van Cassatie beslist o.m., met verwijzing naar de rechtspraak van het Arbitragehof, dat de federale bevoegdheid inzake de uitrusting en de uitbating van de luchthaven Brussel-Nationaal niet de bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest uitsluit om, met eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel, normen voor geluidshinder vast te stellen, ook als die hinder afkomstig is van luchtverkeer dat het gevolg is van de exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal. Op een middel dat verband houdt met het feit dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering eenzijdig is opgetreden antwoordt het Hof dat het middel niet preciseert hoe de bevoegdheden van de federale overheid en van het gewest dermate verweven zijn dat ze enkel in samenwerking uitgeoefend zouden kunnen worden.³⁸

Daarmee is in de burgerlijke procedure op dezelfde wijze een oplossing aan het geschil gegeven als in de procedure voor de Raad van State.

IV. Spreiding van de vluchten boven de omgeving van de luchthaven Brussel-Nationaal (arrest van 10 mei 2006, Cornelis e.a., nr. 158.606)

37. Een dag na de uitspraak van de drie arresten over de geluidshinder boven Brussel, deed de algemene vergadering andermaal uitspraak in een zaak over de geluidshinder veroorzaakt door vliegtuigen. Bij arrest van 10 mei 2006, nr. 158.606, spreekt zij zich uit over een vordering tot schorsing, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van een instructie van de Minister van Mobiliteit waarbij het gebruik van de banen van de luchthaven Brussel-Nationaal op zaterdagmiddagen wordt geregeld.

De bestreden beslissing was genomen na een lange reeks betwistingen over eerder genomen beslissingen i.v.m. het gebruik van de start- en landingsbanen, kaderend in een beleid van spreiding van de vluchten boven de omgeving van de luchthaven. Zoals uit het in het arrest gegeven overzicht van de feiten blijkt, zijn die beslissingen herhaaldelijk door de Raad van State geschorst, en zijn ook door burgerlijke rechters bevelen aan de overheid gegeven, zodat voortdurend aanpassingen noodzakelijk waren. Het spreekt vanzelf dat elke aanpassing tot gevolg had dat de toestand van een bepaalde categorie omwonenden verbeterde, terwijl de toestand van een andere categorie omwonenden verslechterde.

In het voorliggende geval was de bestreden beslissing, daterend van 21 april 2006, genomen als reactie op een arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 21 maart 2006. Bij dat arrest was vastgesteld dat de spreiding van de vluchten niet gebeurde in overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel. Aan de Belgische Staat werd verbod opgelegd om, door het laten opstijgen of landen van vliegtuigen, de inwoners van de noordrand en de oostrand bloot te stellen aan geluidsoverlast die overschrijdt hetgeen als gewogen resultaat van spreiding van die overlast kan worden bereikt wanneer alle inwoners van de zes zones rond de luchthaven gelijk worden behandeld. Aan de overheid werd m.a.w. opgelegd om te zorgen voor een grotere

⁽³⁸⁾ Cass., 21 december 2006, nrs. C.05.0464.F e.a.

spreiding van de vluchten, op grond van criteria die tot dan gehanteerd werden en die door het hof ook als rechtsgeldig werden beschouwd.

Door de bestreden beslissing zou een bepaalde landingsbaan voortaan op zaterdagmiddag gebruikt moeten worden. Zoals de Raad van State vaststelt, had zulks tot gevolg dat de verzoekers, inwoners uit de oostrand, op zaterdagmiddagen meer vluchten te verwerken kregen. De inwoners van de noordrand daarentegen, die het initiatief hadden genomen tot de procedure voor de burgerlijke rechter, zagen hun toestand verbeteren.

De verzoekers riepen o.m. in dat het gelijkheidsbeginsel was geschonden en dat de bestreden beslissing steunde op motieven die haar niet konden dragen. De Raad van State is het met dat standpunt eens. Zijn redenering komt er in essentie hierop neer dat de minister zijn beslissing verantwoord heeft door te verwijzen naar het arrest van het hof van beroep, maar dat de minister uit dat arrest ten onrechte heeft afgeleid dat hij een maatregel moest nemen ter verbetering van de toestand van de inwoners van de noordrand alleen. Volgens de Raad van State heeft het hof van beroep immers verboden "om én de inwoners van de noordrand én de inwoners van de oostrand bloot te stellen aan meer geluidsoverlast dan kan worden bereikt wanneer alle inwoners van de zes zones gelijk worden behandeld", en is het recht "om in termen van gewogen vluchten niet méér geluidsoverlast te moeten dragen dan alle andere omwonenden uit de te overvliegen zones" een recht dat het hof van beroep erkent zowel in hoofde van de inwoners van de noordrand (oorspronkelijke eisers) als in hoofde van de inwoners van de oostrand (oorspronkelijke tussenkomende partijen). Nu de verantwoording van de bestreden beslissing aldus berust op een onjuiste lezing van het arrest van het hof van beroep, kunnen dit arrest en de verplichtingen die het oplegt niet gelden als een afdoende verantwoording. De Raad van State is voorts van oordeel dat een verantwoording voor de bestreden beslissing evenmin gevonden kan worden in twee schorsingsarresten van de Raad zelf, door de Belgische Staat aangehaald. Bij gebreke van deugdelijke verantwoording worden de desbetreffende middelen dan ook ernstig bevonden, en wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing bevolen.

38. Het besproken arrest is erg op de concrete omstandigheden van de zaak gericht en bevat geen principiële overwegingen. Door de verwijzing van de zaak naar de algemene vergadering kon wel voorkomen worden dat tegenstrijdige of moeilijk met elkaar te verzoenen uitspraken tot stand zouden komen, waardoor de bevoegde overheid in een patsituatie terecht zou komen.

Voor het overige kan uit het arrest vooral onthouden worden dat, opdat een verschil in behandeling de toets aan het gelijkheidsbeginsel zou doorstaan, vereist is dat de verantwoording ervan (minstens) op juiste feitelijke gegevens steunt.

HOOFDSTUK 4 : HET AUDITORAAT

I. INGEKOMEN VERZOEKSCHRIFTEN

Algemeen contentieux

39.1. Het aantal ingekomen verzoekschriften (schorsing + nietigverklaring) is in het gerechtelijk jaar 2005-2006 ongeveer gelijk gebleven t.o.v. het vorige gerechtelijk jaar.

Vreemdelingencontentieux

39.2. Hier is het aantal verzoekschriften tot schorsing lichtjes gedaald (ongeveer 4 %), de identieke referentieperiodes zoals voor het algemeen contentieux in acht genomen, maar het aantal verzoekschriften tot vernietiging is met ongeveer 6 % gestegen.

39.3. Bij een vergelijking tussen het globaal aantal ingekomen verzoekschriften in het gerechtelijk jaar 2005-2006 en het gerechtelijk jaar 2004-2005 kan vastgesteld worden dat het eindresultaat quasi onveranderd blijft³⁹.

De toename in het vreemdelingencontentieux compenseert de afzwakking in het algemeen contentieux.

II. OPGESTELDE VERSLAGEN ADMINISTRATIE

Algemeen contentieux

40.1. In het gerechtelijk jaar 2005-2006 werden minder verslagen (schorsing + nietigverklaring = 4124) opgesteld dan in het gerechtelijk jaar 2004-2005 (= 4411).

Vreemdelingencontentieux

40.2. Ook hier geldt voor eenzelfde referentieperiode dat de productie licht is gedaald⁴⁰.

III. INGEKOMEN ADVIESAANVRAGEN (WETGEVING)

41. Het in het gerechtelijk jaar 2005-2006 ingekomen aantal adviesaanvragen (2363) kent een hausse met ± 50 % t.o.v. het gerechtelijk jaar 2004-2005 (1574).

⁽³⁹⁾ 2005-2006 : 16.300
2004-2005 : 16.356

⁽⁴⁰⁾ 2005-2006 : 12.512
2004-2005 : 13.040

IV. OPGESTELDE VERSLAGEN WETGEVING

42. De productie van het aantal opgestelde verslagen wetgeving volgt de stijgende lijn van het aantal ingekomen adviesaanvragen. Zo werden in het gerechtelijk jaar 2005-2006 2338 verslagen wetgeving opgesteld t.o.v. 1531 verslagen in het gerechtelijk jaar 2004-2005.

Volledigheidshalve dient opgemerkt te worden dat bij het afsluiten van het gerechtelijk jaar 2005-2006 slechts 95 zaken hangende waren.

HOOFDSTUK 5 : HET COÖRDINATIEBUREAU

I. Bijhouden van de stand van de wetgeving

43. Het bijhouden van de stand van de wetgeving ten behoeve van de beide afdelingen van de Raad van State is de kerntaak van het coördinatiebureau. Dat gebeurt in hoofdzaak door de dagelijkse analyse van de teksten die in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Bij moeilijkheden in verband met de analyse van de bekendgemaakte tekst of wanneer de rechtsgrond onvolledig of onduidelijk is, verschaft het coördinatiebureau verduidelijkingen.

II. Het elektronisch wetgevingsdossier

44. Voor elke adviesaanvraag aan de afdeling wetgeving wordt parallel met het papieren dossier, en dat vanaf rolnummer 35.501, een elektronisch dossier opgestart.

Als eerste stukken worden de adviesaanvraag, het ontwerp en de eventuele bijlagen opgenomen. Naderhand worden het verslag van de auditeur en het advies van de afdeling wetgeving toegevoegd.

Sinds november 2005 werd gestart met de ontsluiting van de gegevens betreffende de vroegere adviesaanvragen en dat vanaf rolnummer 1. In de beschouwde periode werden de gegevens tot rolnummer 2500 behandeld.

III. Het ter beschikking stellen van het publiek van de documentatie van het coördinatiebureau

45. Het publiek kan op het internet de gegevensbanken van het coördinatiebureau kosteloos raadplegen. Deze gegevensbanken zijn gekend onder de naam "refLex", waarmee wordt aangegeven dat rond een kernbestand een netwerk van perifere databanken werd opgebouwd met verwijzingen naar normatieve gegevens.

De gegevensbanken kunnen op twee manieren geraadpleegd worden:

- hetzij rechtstreeks op de internetsite van de Raad van State, op het adres "<http://reflex.raadvst-consetat.be/reflex>",
- hetzij via de internetsite van de Kruispuntbank van de wetgeving, op het adres "<http://www.belgielex.be>".

De beschikbare databanken zijn :

- "Chrono": hierin worden in de regel de wetgevende en reglementaire teksten opgenomen evenals de schorsings- en vernietigingsarresten, welke daarop betrekking hebben; met de bijwerking en de analyse van dit bestand was op datum van 31 augustus 2006 teruggewerkt tot 1975.
- "Parlement": deze gegevensbank bevat de verwijzingen naar de parlementaire voorbereidingen en is volledig in zoverre die documenten beschikbaar zijn op de websites van de onderscheiden vergaderingen ;
- "Arbitragehof": deze gegevensbank bevat de gegevens betreffende de prejudiciële vragen, de beroepen gericht tegen wetgevende akten en de arresten;
- "Beroepen Raad van State": hierin worden de beroepen tegen reglementaire akten opgenomen en de daarop volgende arresten;

- "Verdragen": de verdragen die verbindend zijn voor de federale staat en/of de deelgebieden;
- "Europa": hierin wordt een selectie opgenomen van EU-verordeningen en -richtlijnen, die van toepassing zijn in het interne rechtsbestel;
- "Benelux": deze gegevensbank bevat de verwijzingen naar de reglementaire akten van de Benelux.

Het bijzondere van deze databanken is hun onderlinge band. Zo kan de informatie over een wet waarbij een Europese richtlijn wordt omgezet een reeks links bevatten naar verschillende met deze wet verband houdende gegevens. Er wordt bijvoorbeeld een link gelegd naar de tekst zoals die is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad (vanaf publicatiedatum 03/07/1997), naar de richtlijn die wordt omgezet, naar de parlementaire voorbereidingen bij deze wet, naar de beroepen bij het Arbitragehof, naar wijzigende akten en naar de uitvoeringsbesluiten van deze wet.

Er staan een aantal hulpmiddelen ter beschikking van de gebruiker:

- een algemene handleiding die de mogelijkheden van RefLex beschrijft;
- een specifieke handleiding per databank;
- een korte uitleg over specifieke rubrieken.

Ook worden een aantal waarschuwingen opgenomen:

- wanneer de gebruikers het zoekformulier "beroep Raad van State" willen invullen, worden zij ervan verwittigd dat de resultaten die zij in deze specifieke gegevensbank kunnen verkrijgen, beperkt zijn;
- wanneer de gebruikers vragen of opmerkingen hebben, kunnen zij die doorsturen en worden zij op de hoogte gehouden van het gevolg dat eraan werd gegeven, maar
- er wordt geen antwoord gegeven op persoonlijke vragen;
- er wordt geen juridische bijstand verleend met betrekking tot het begrijpen of toepassen van de regelgeving;
- er wordt geen toegang verleend tot de dossiers die verband houden met geschillen aanhangig bij de afdeling Administratie van de Raad van State;
- er wordt geen toegang verleend tot niet gepubliceerde adviezen van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

Het gemiddelde maandelijks aantal bezoeken over de periode gaande van september 2005 tot augustus 2006, bedroeg 27972. Dit aantal bezoeken gaat in een steeds stijgende lijn (september 2005 : 11782 tegenover augustus 2006 : 40479).

Het aantal en de aard van de vragen en opmerkingen gedurende de beschouwde periode wijzen op een kritische en opbouwende instelling van de bezoekers van de site.

IV. Coördinaties en codificaties

46. In de besproken periode werd geen beroep gedaan op het coördinatiebureau voor het onderzoek van ontwerpen betreffende coördinaties of codificaties.

Ook werd met toepassing van artikel 6*bis* van de gecoördineerde wetten geen vraag tot vereenvoudiging van regelgeving gericht aan het coördinatiebureau. Deze mogelijkheid blijft sinds de invoering ervan in 1996 nog steeds onbenut.

V. Diverse opdrachten

47. Leden van het coördinatiebureau namen in de betrokken periode deel aan externe werkgroepen zoals de commissie in verband met de korte gevangenisstraffen, de commissie voor het sociaal statuut van de bedienaars van de eredienssten en het gemeenschappelijk platform van de Kruispuntbank van de wetgeving.

Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de personeelsleden van het coördinatiebureau die gespecialiseerd zijn in documentatiebeheer, om bijzondere taken te vervullen. Deze omvatten:

- de organisatie van opleidingen, zowel binnen de instelling als voor de magistraten van de rechterlijke orde, die gericht zijn op het gebruik van de documentatie die beheerd wordt door het coördinatiebureau;
- de begeleiding van studenten en onderzoekers;
- de systematische archivering van de documentaire verzamelingen van de Raad van State;
- de organisatie van opleidingen in archiveringstechnieken voor archieffunctionarissen aangesteld in de onderscheiden diensten;
- deelname aan de redactie van de website van de Raad van State en dit in samenwerking met de informaticadienst.

VI. Interne organisatie

48. Op het gebied van de personeelsorganisatie werd de dienst van de bibliotheek vanaf 1 januari 2006 samengevoegd met het coördinatiebureau. De technische samenwerking op documentair vlak werd geïntensifieerd.

HOOFDSTUK 6 : DE DIENST OVEREENSTEMMING DER TEKSTEN

I. Adviezen

49. Voor het jaar 2005-2006 wordt een aanzienlijke toename van adviezen vastgesteld: 1496 tegen 982 in 2004-2005.

Ondanks de enge marge waarover de Concordantiedienst beschikt om de kwaliteit van de ontwerpen te onderzoeken uit het oogpunt van taalgebruik en redactionele verzorging, moet nogmaals worden vastgesteld dat de teksten van de ontwerpen nog talrijke onvolkomenheden vertonen. De dienst is van oordeel dat het nuttig is opmerkingen te maken, ook al zijn die bondig, ten einde de leesbaarheid van de teksten van de ontwerpen te verbeteren en te streven naar een correcter taalgebruik.

II. Arresten

50. Er zijn minder arresten vertaald onder meer wegens de toename van het aantal adviezen. Een andere reden daarvoor is dat de personeelsbezetting van de Concordantiedienst gedurende meer dan een jaar onvolledig was.

III. Varia

51. Hoewel het aantal varia daalt, waren sommige van deze teksten omvangrijk en moeilijk te vertalen, waardoor een groot aantal leden van de dienst er gedurende langere tijd door in beslag waren genomen.

IV. Personeel

52. In de loop van het jaar 2005-2006 heeft de dienst te maken gekregen met de langdurige afwezigheid van een van zijn leden. Een attaché heeft immers de dienst verlaten om een proeftijd door te maken en heeft uiteindelijk op 1 september 2006 ontslag genomen. Zo is de dienst gedurende ongeveer achttien maanden onderbezet geweest, wat uiteraard een weerslag heeft op het aantal vertalingen.

HOOFDSTUK 7 : DE INFORMATICA

53. De Raad van State werkt zijn computerisering zodanig uit dat de hoge rechtscolleges onderling verbonden zijn en de bestaande wet- en regelgeving op de computer staat. Daarvoor worden aanzienlijke menselijke, materiële en financiële middelen ingezet.

Tijdens het afgelopen jaar zijn verschillende aanpassingen aangebracht in de interne applicaties. In de hierna volgende samenvatting wordt vermeld welke applicaties ook in dienst staan van gebruikers buiten de Raad, zowel voor geschillenbeslechting als voor wetgeving.

54. De stuurgroep Proadmin⁴¹ streeft de volgende doelstellingen na:

1. de aard, de frequentie en de doelgroepen bepalen van de statistieken welke de korpschefs nodig hebben om hun managementfunctie te kunnen vervullen;
2. de werkzaamheid van de applicatie Proadmin opnieuw onderzoeken;
3. een inventaris opmaken van alle dossiers die bij de Raad van State hangende zijn door die in te brengen in Proadmin.

Er is een systeem uitgewerkt om de arresten in PDF uit onze interne verzamelingen te verbinden met Proadmin. Computerisering maakt het mogelijk om een doeltreffend beheersinstrument tot stand te brengen met het oog op het wegwerken van de achterstand.

55. De website van de Raad van State⁴² wordt verder bijgewerkt en er wordt voor gezorgd dat de arresten daarop snel beschikbaar zijn en dat de links actief blijven.

Benevens de arresten vindt de internaut op de site van de Raad van State gemakkelijk talrijke documenten zoals de jaarverslagen, de circulaire wetgevingstechniek, de gecoördineerde wetten en de verschillende koninklijke besluiten tot regeling van de rechtspleging vóór de afdeling Administratie.

De samenstelling van de kamers, het auditoraat en het coördinatiebureau staat eveneens op de site.

De arresten over niet-vreemdelingenzaken, vertaald door de concordantiedienst, zijn eveneens beschikbaar op de website van de Raad van State; zo kunnen websitebezoekers of magistraten in een groter aantal documenten eentalige zoekopdrachten doen. De informaticadienst vult de lijst van die vertaalde arresten regelmatig aan op de site.

56. Via de website heeft men toegang tot de gegevensbank RefLex, die dagelijks wordt bijgehouden. Er zijn enkele kleine aanpassingen aangebracht om het comfort van de gebruiker te verhogen.

RefLex vormt op zijn beurt de draaischijf van de Kruispuntbank van de wetgeving, een samenwerkingsverband tussen de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Arbitragehof, het Hof van Cassatie, de FOD

(41) Specifiek programma voor het beheer van de procedure bij de afdeling Administratie.

(42) <http://www.raadvst-consetat.be>.

Justitie en de Raad van State, om bepaalde van hun databanken op een geïntegreerde manier ter beschikking te stellen van het publiek.

57. De conclusie is dan ook dat het beheer van de informaticadienst tijdens deze periode geen grote moeilijkheden heeft ondervonden. Met de hard- en software wordt een zo groot mogelijke efficiëntie en beschikbaarheid nagestreefd. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de eindgebruikers binnen en buiten de Raad van State.

De voortdurende ontwikkelingen binnen de informaticasector worden op de voet gevolgd om efficiënt en kostenbesparend te kunnen reageren op de groeiende behoeften van de Raad, maar ook om zich snel te kunnen aanpassen, zowel aan de technologische wijzigingen als aan de veranderingen in de rechtswereld, met aandacht voor de ontwikkelingen buiten de Raad.

HOOFDSTUK 8 : DE BEGROTING

58. De begroting van de Raad van State vormt afdeling 59 van de begroting van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken.

De in bijlage voorgestelde tabel geeft de ordonnanceringskredieten weer van de begrotingsjaren die overeenstemmen met de periode waarop het voorliggende openbare jaarverslag betrekking heeft, namelijk de kredieten toegekend door de aangepaste begrotingen van de boekjaren 2005 en 2006.

Ter wille van de transparantie worden de oorspronkelijke kredieten van het begrotingsjaar 2006 gegeven.

In de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2006⁴³ wordt, overeenkomstig artikel 13 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, weer een opsomming gegeven van de taken die aan de Raad van State zijn toegewezen en wordt, per programma, een toelichting gegeven bij de geraamde uitgaven waarvoor kredieten worden aangevraagd.

In die toelichting wordt het volgende gesteld:

"Er bestaat eveneens een variabel krediet voor de uitgaven met het oog op de modernisering van de administratieve rechtspraak, gefinancierd door ontvangsten toegewezen aan de rijksmiddelenbegroting ten behoeve van het fonds voor het beheer van de dwangsommen."

In de toelichting staat voorts dat in 2006 een krediet van 1400000 euro uitgetrokken wordt voor de hervorming van de Raad van State.

Ten slotte heeft in de algemene beleidsnota van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken⁴⁴, die bij de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2006 is gevoegd, de Minister van Binnenlandse Zaken gesteld dat gewerkt werd aan een volledige hervorming van de asielprocedure, een hervorming die gepaard gaat met die van de Raad van State:

"Ten slotte wordt gewerkt aan een volledige hervorming van de asielprocedure. Via een hervorming van de Raad van State enerzijds, en de hervorming van de asielinstanties anderzijds, wordt een rationalisatie en optimalisatie van de asielprocedure beoogd, die ook de asielzoeker ten goede zal komen. De ontwerpen zullen zo spoedig mogelijk worden ingediend bij het Parlement."

⁽⁴³⁾ Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2006 (Gedr. St., Kamer, zitting 2005-2006, Doc. 51-2044/003, blz. 393 en 397).

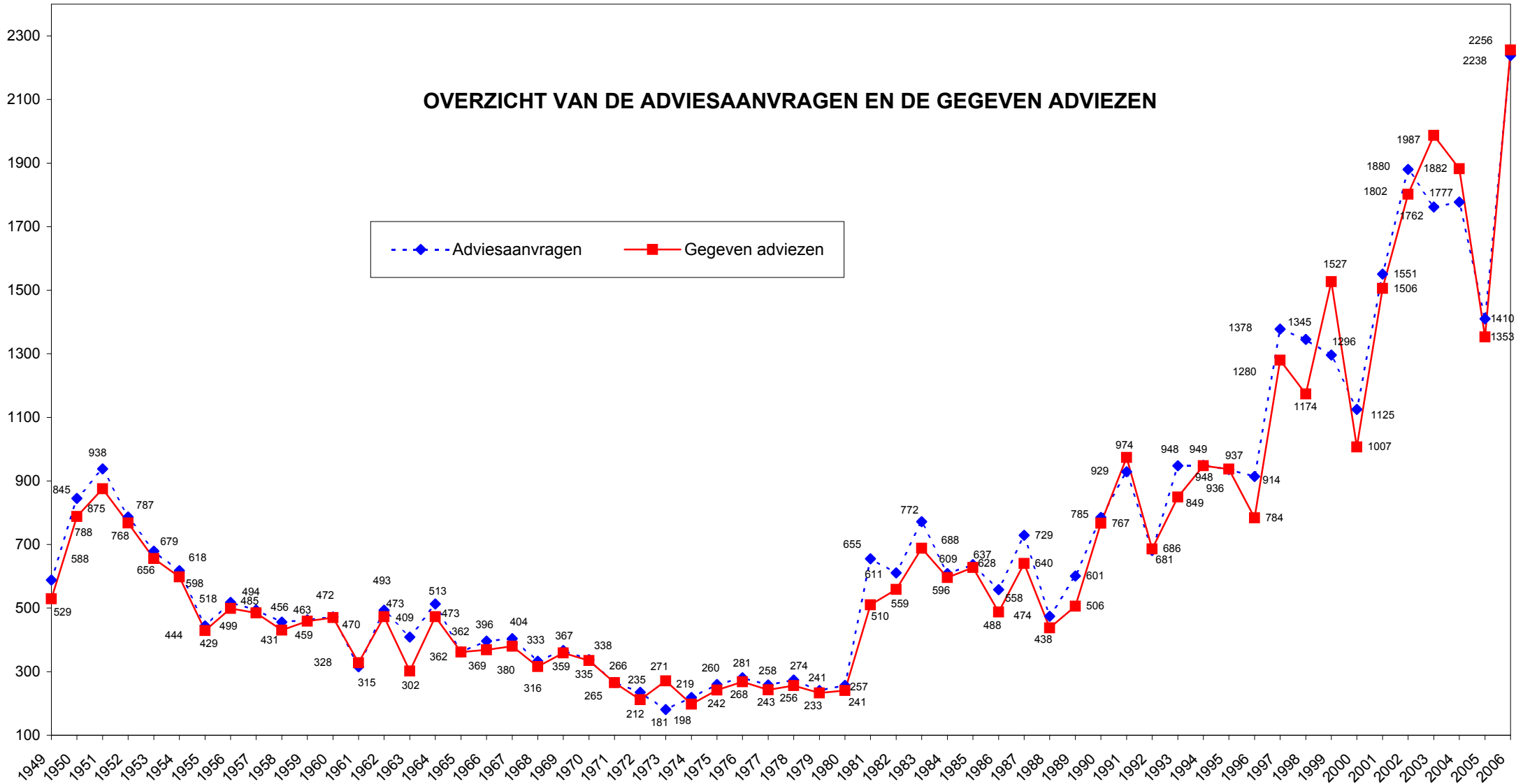
⁽⁴⁴⁾ Algemene beleidsnota van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken (Gedr. St., Kamer, zitting 2005-2006, Doc. 51-2045/013, blz. 44).

BIJLAGE 1 : STATISTIEKEN VAN DE AFDELING WETGEVING

RAAD VAN STATE

Afdeling Wetgeving

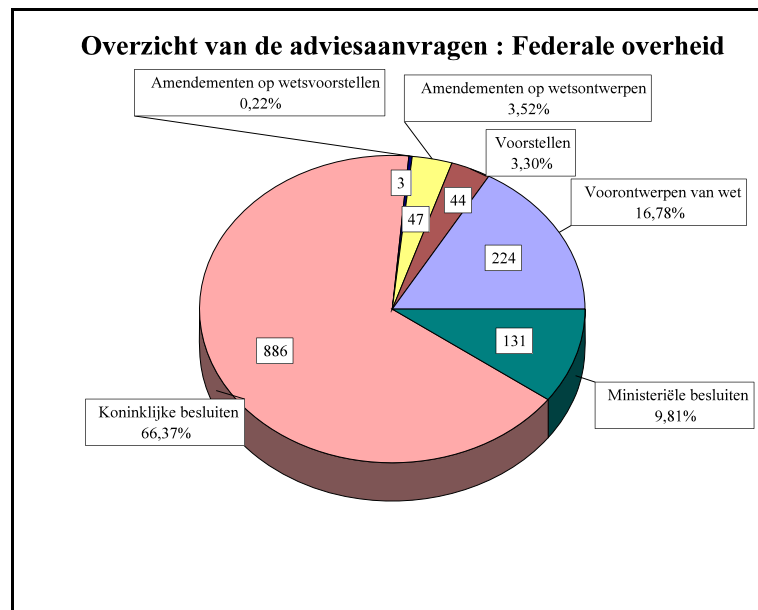
OVERZICHT VAN DE ADVIESAANVRAGEN EN DE GEGEVEN ADVIEZEN

1/ Statistieken betreffende de adviesaanvragen

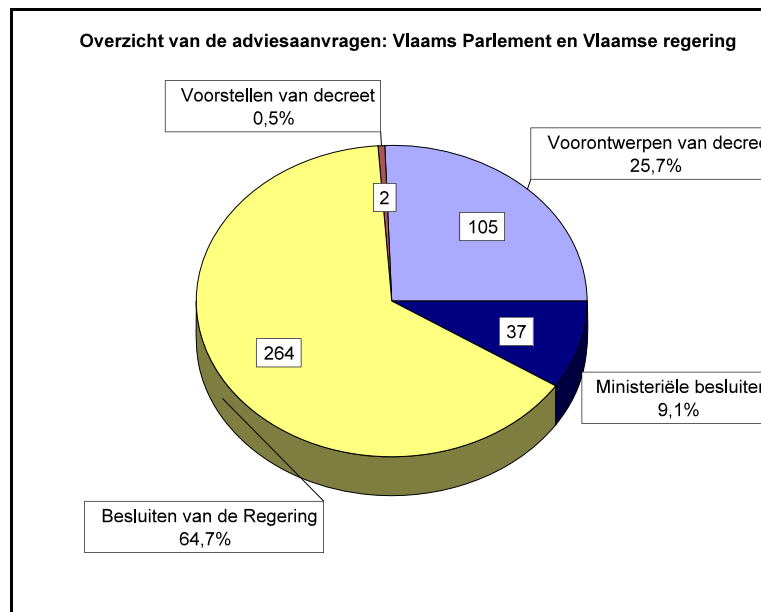
1. Federale overheid

AARD	AANVRAGEN	% FEDERALE OVERHEID	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van wet	224	16,8 %	10,01 %
Voorstellen	44	3,3 %	1,97 %
Amendementen op wetsontwerpen	47	3,5 %	2,10 %
Amendementen op wetsvoorstellen	3	0,2 %	0,13 %
Koninklijke besluiten	886	66,4 %	39,63 %
Ministeriële besluiten	131	9,8 %	5,86 %
TOTAAL	1335	100 %	59,70 %

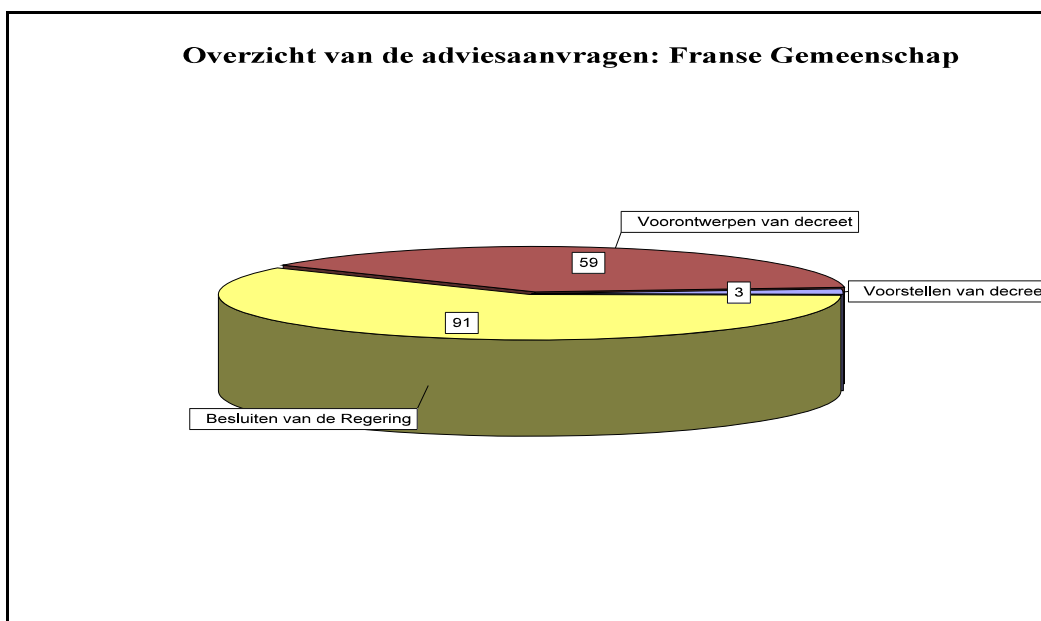
2. Vlaams Parlement en Vlaamse Regering

AARD	AANVRAGEN	% VLAAMSE OVERHEDEN	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	105	25,7 %	4,70 %
Voorstellen van decreet	2	0,5 %	0,09 %
Besluiten van de Regering	264	64,7 %	11,81 %
Ministeriële besluiten	37	9,1 %	1,65 %
TOTAAL	408	100 %	18,25 %

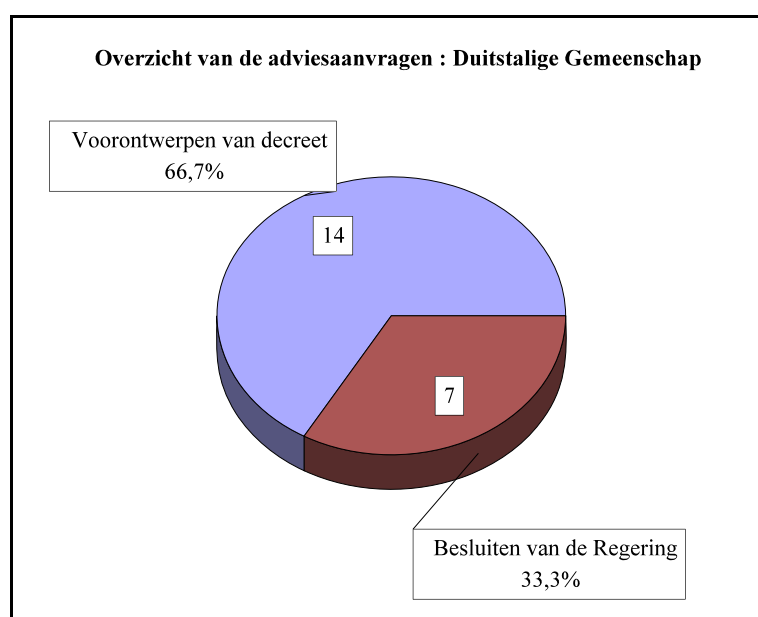
3. Franse Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% GEMEENSCHAP	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorstellen van decreet	3	2 %	0,13 %
Voorontwerpen van decreet	59	38,6 %	2,64 %
Besluiten van de Regering	91	59,4 %	4,07 %
TOTAAL	153	100 %	6,84 %

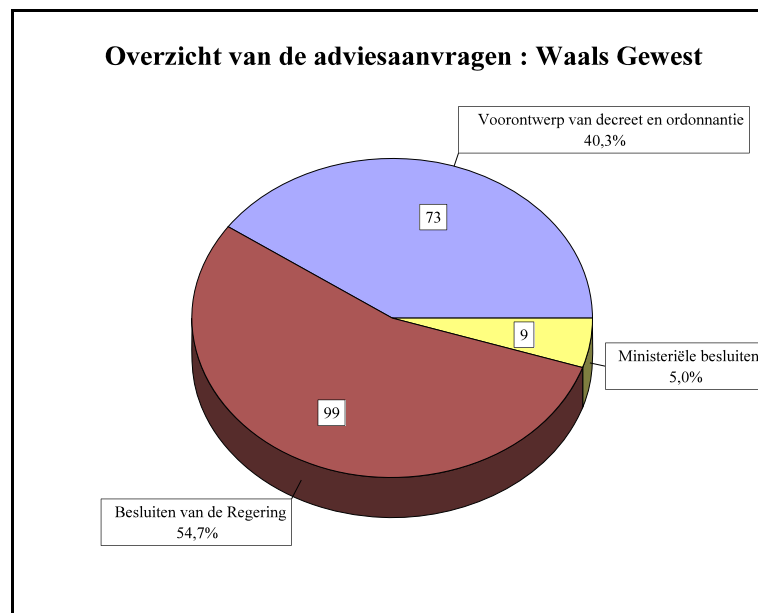
4. Duitstalige Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% GEMEENSCHAP	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	14	66,7 %	0,63 %
Besluiten van de Regering	7	33,3 %	0,31 %
TOTAAL	21	100 %	0,94 %

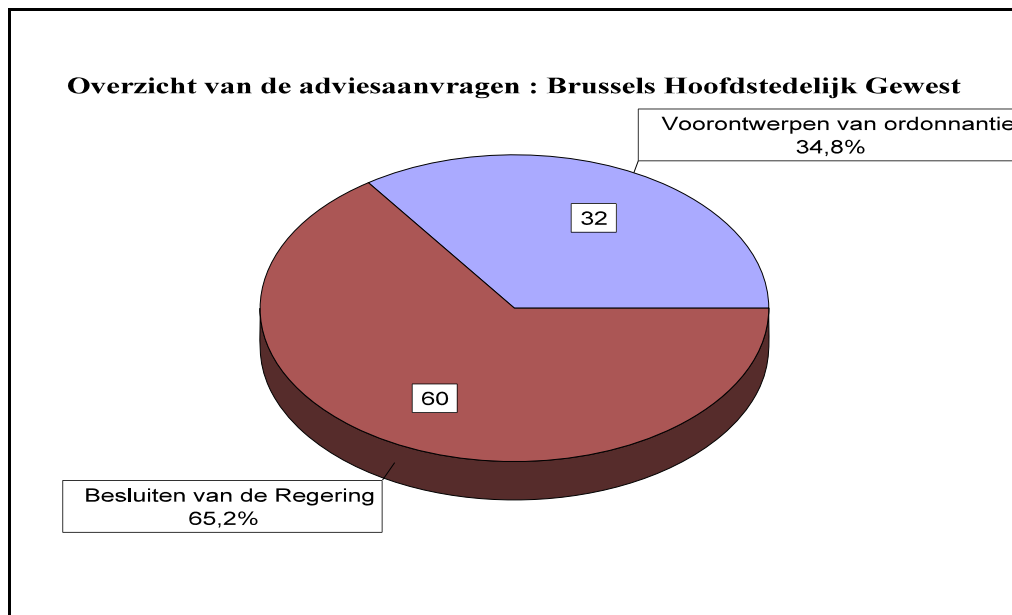
5. Waals Gewest

AARD	AANVRAGEN	% GEWEST	% TOTAAL ADVIES
Voorontwerp van decreet en ordonnantie	73	40,3 %	3,26 %
Besluiten van de Regering	99	54,7 %	4,43 %
Ministeriële besluiten	9	5 %	0,40 %
TOTAAL	181	100 %	8,09 %

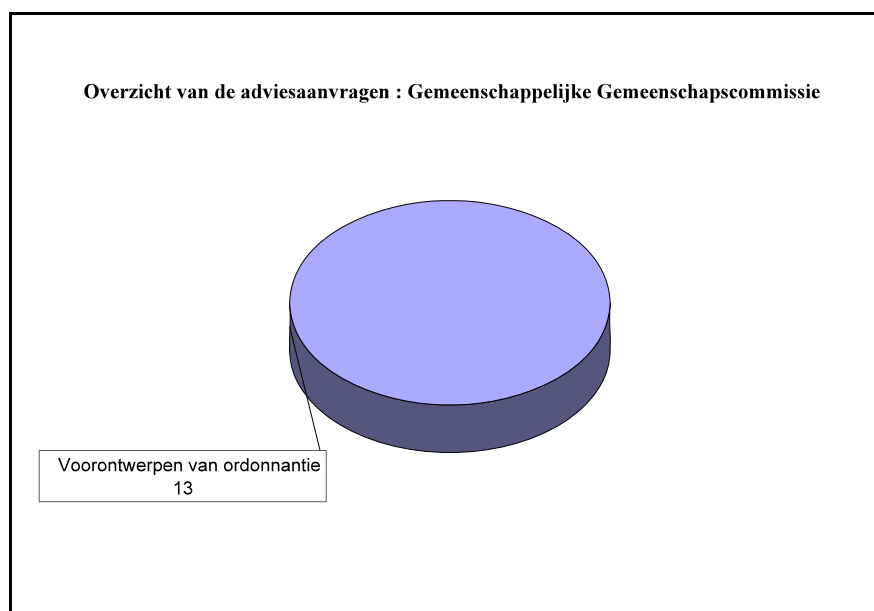
6. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

AARD	AANVRAGEN	% GEWEST	% TOTAAL ADVIES
Voorontwerpen van ordonnantie	32	34,8 %	1,43 %
Besluiten van de Regering	60	65,2 %	2,69 %
TOTAAL	92	100 %	4,12 %

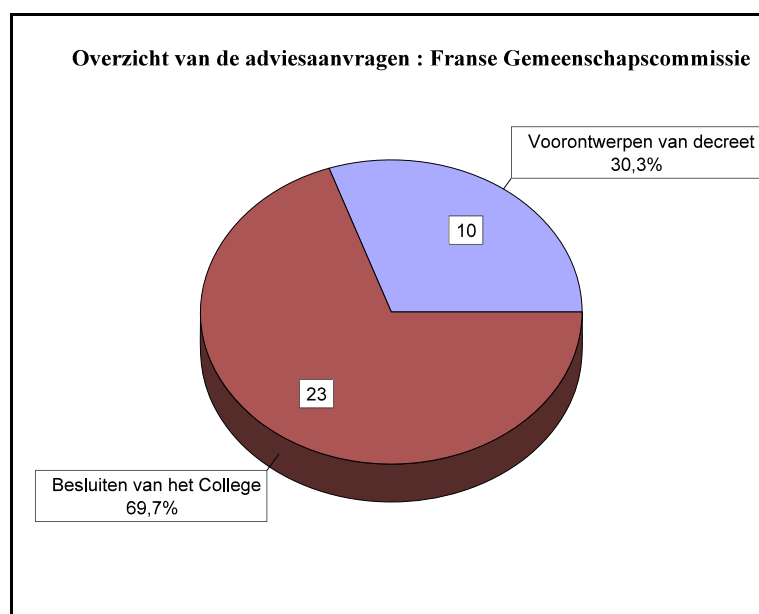
7. Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% GGC	% TOTAAL ADVIES
Voorontwerpen van ordonnantie	13	100 %	0,58 %
TOTAAL	13	100 %	0,58 %

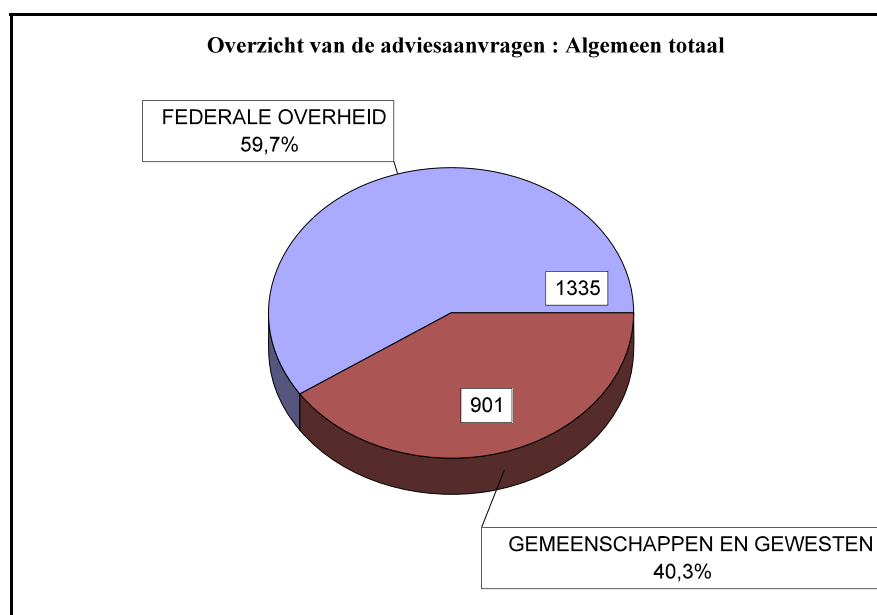
8. Franse Gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% FGC	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	10	30,3 %	0,45 %
Besluiten van het College	23	69,7 %	1,03 %
TOTAAL	33	100 %	1,48 %

9. Algemeen totaal

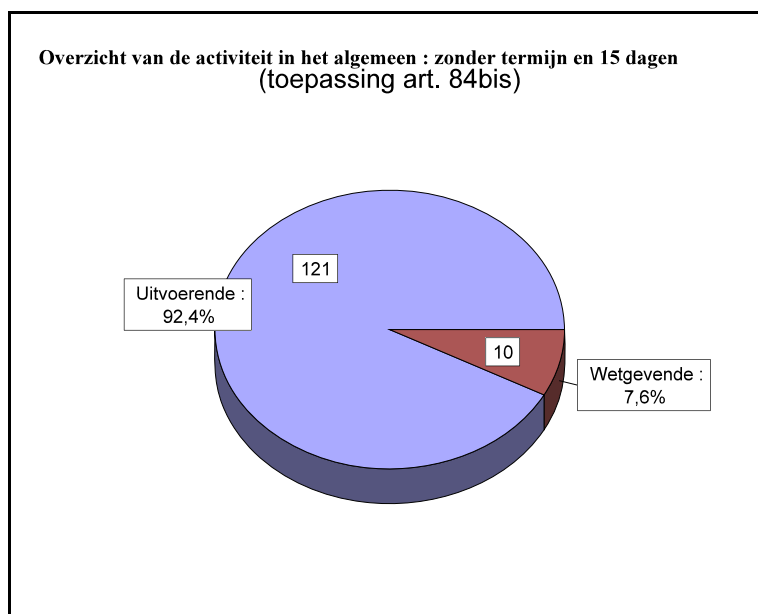
	AANVRAGEN	PERCENTAGE
FEDERALE OVERHEID	1335	59,7 %
GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN	901	40,3 %
TOTAAL	2236	100 %

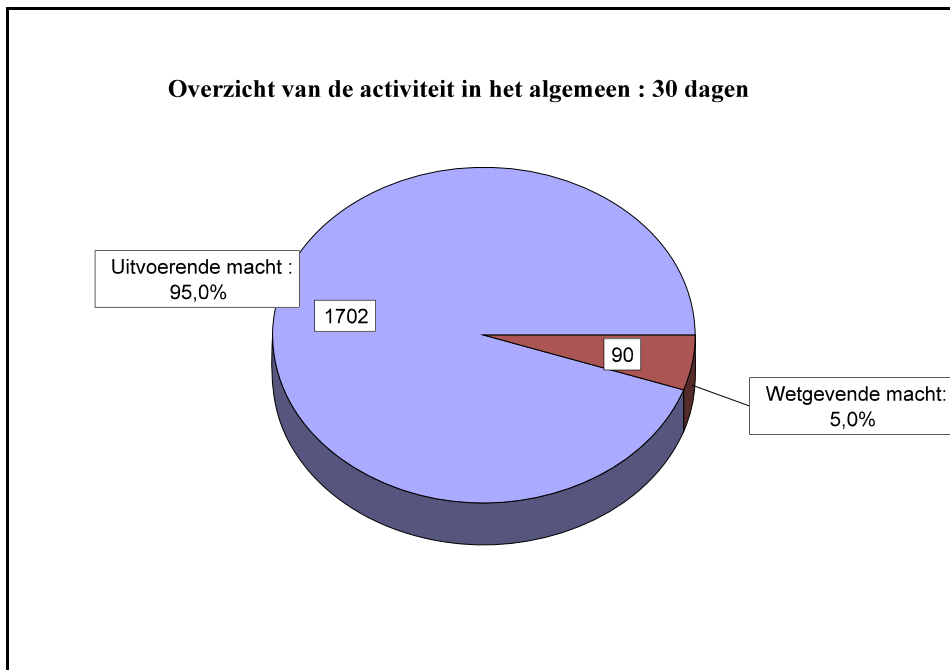
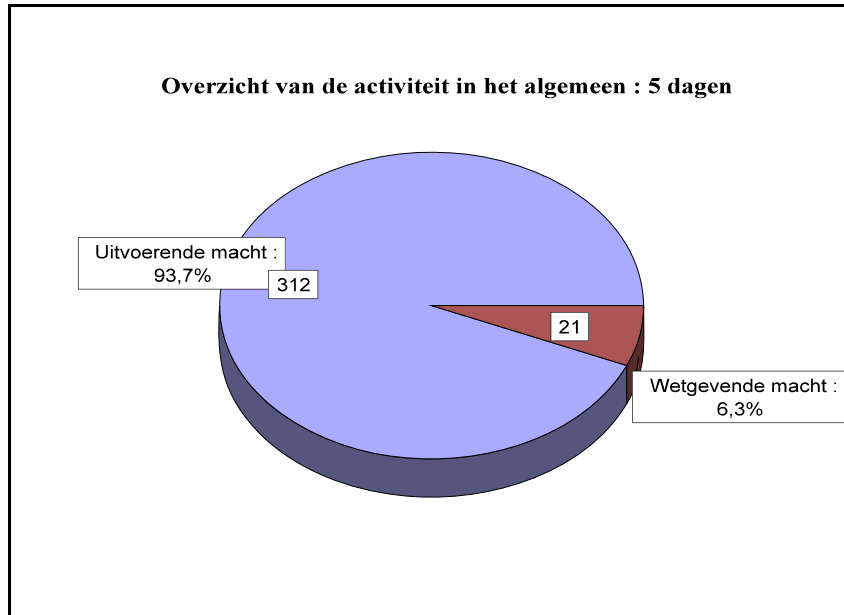

2/ Verstreckte adviezen

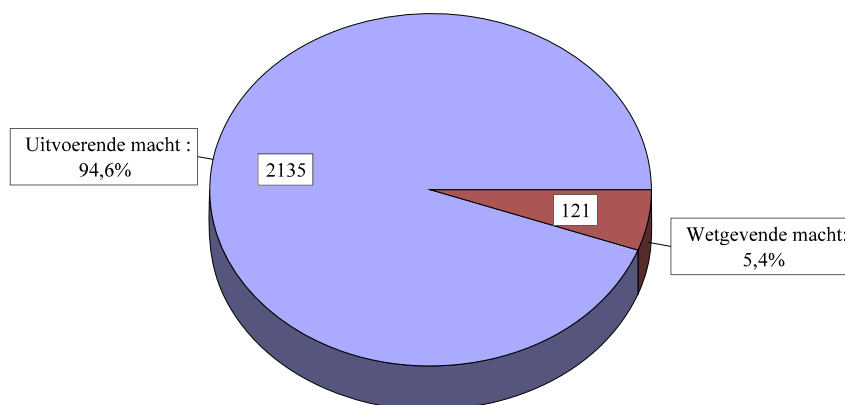
1. Activiteit - Algemeen : 16 september 2005 - 15 september 2006

Macht	zonder termijn	15 dagen	5 dagen	30 dagen	8 dagen/ 85bis	Totaal adviezen/jaar
Uitvoerende	112	9	312	1702	0	2135
Wetgevende	10	0	21	90	0	121
TOTAAL	122	9	333	1792	0	2256

Overzicht van de activiteit in het algemeen : Totaal van de adviezen per jaar

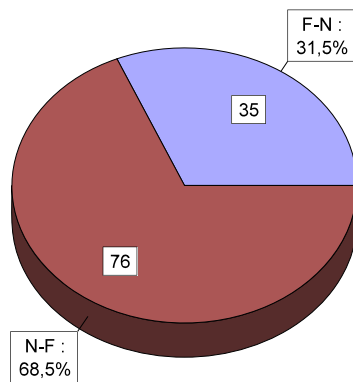

2. Vertaalde adviezen ⁴⁵ 16 september 2005 - 15 september 2006

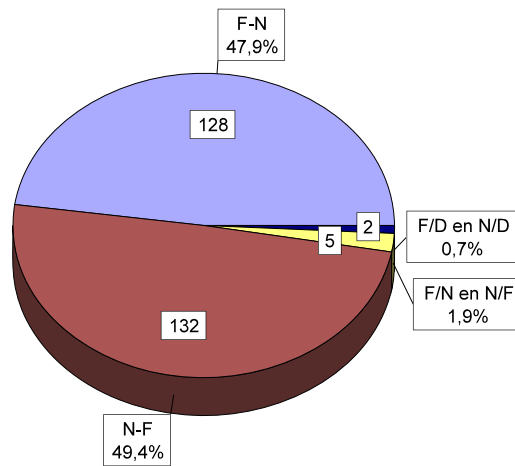
		zonder termijn	15 dagen	5 dagen	30 jours	8 dagen/ 85bis	Totaal	Alg. Totaal
F-N	Fed. Ov.	33	1	113	334		481	575
	Bru	1		15	78		94	
N-F	Fed. Ov.	70	6	128	612		816	863
	Bru			4	43		47	
F/N en N/F	Fed. Ov.			4	28		32	36
	Bru			1	3		4	
F/D en N/D	F			1	10		11	22
	N			1	10		11	
	F en N							
TOTAAL		104	7	267	1118	1	1496	1496

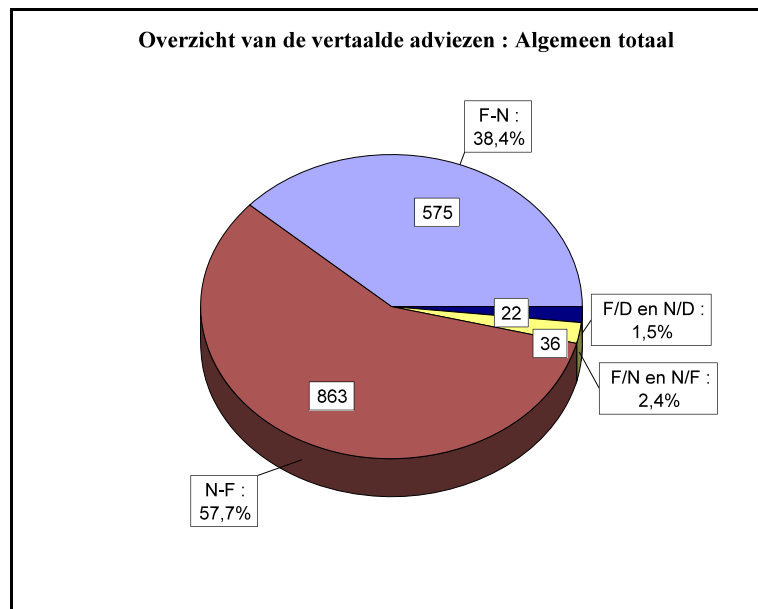
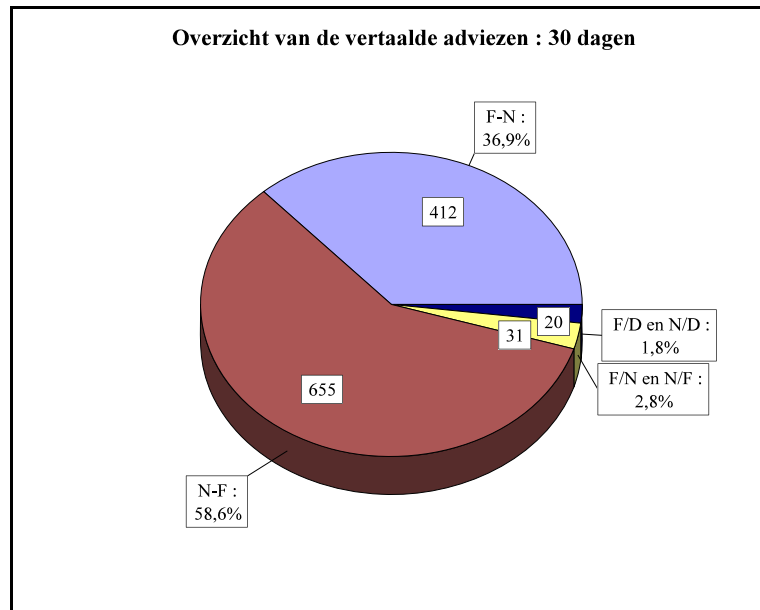
⁽⁴⁵⁾ Adviezen die wettelijk in de twee talen moeten zijn volgens artikel 83, eerste lid, en adviezen die vertaald moeten worden op basis van artikel 83, tweede lid.

Overzicht van de vertaalde adviezen : zonder termijn en 15 dagen
(toepassing art. 84bis)

Overzicht van de vertaalde adviezen : 5 dagen

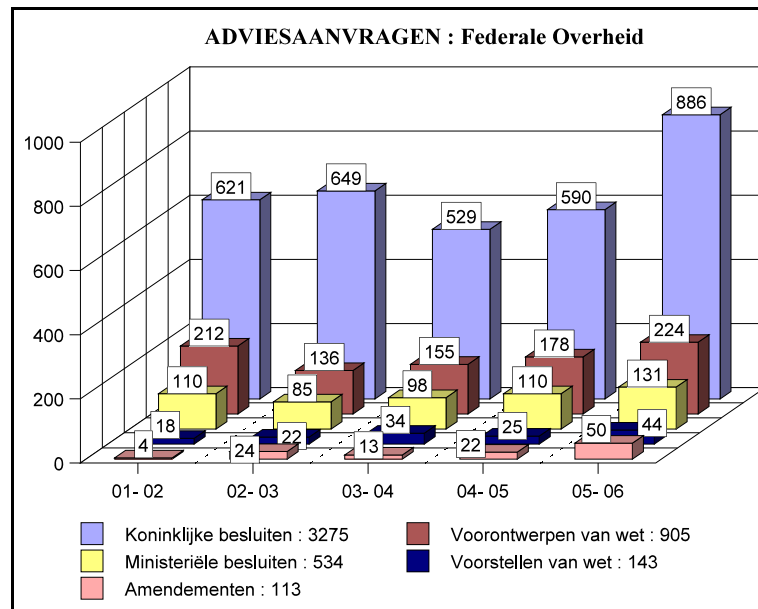

3/ Ontwikkeling ter zake van adviesaanvragen

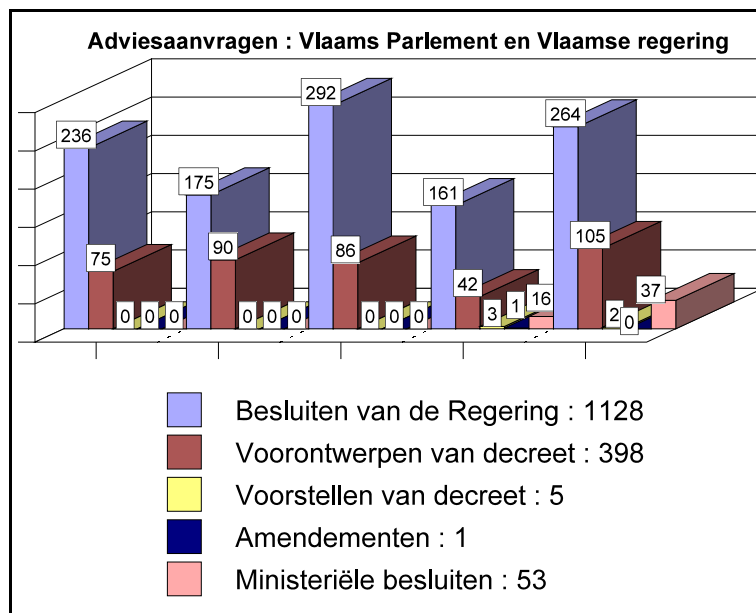
1. Federale overheid

Jaar	Voorontwerp en van wet	Voorstellen	Amendement en	Koninklijke besluiten	Ministeriële besluiten
01-02	212	18	4	621	110
02-03	136	22	24	649	85
03-04	155	34	13	529	98
04-05	178	25	22	590	110
05-06	224	44	50	886	131
Totaal	905	143	113	3275	534

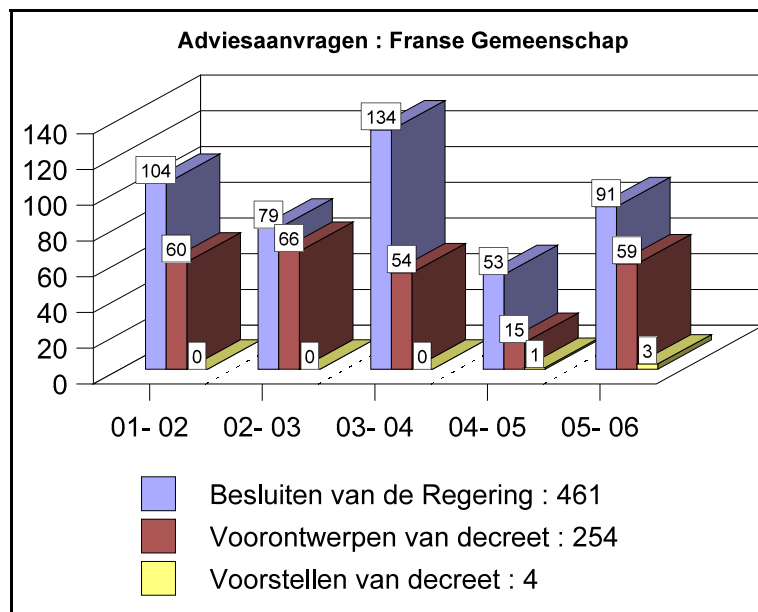
2. Vlaams Parlement en Vlaamse Regering

Jaar	Besluiten van de Regering	Voorontwerp van decreet	Voorstellen van decreet	Amendementen	Ministeriële besluiten
01-02	236	75	0	0	0
02-03	175	90	0	0	0
03-04	292	86	0	0	0
04-05	161	42	3	1	16
05-06	264	105	2	0	37
Totaal	1128	398	5	1	53

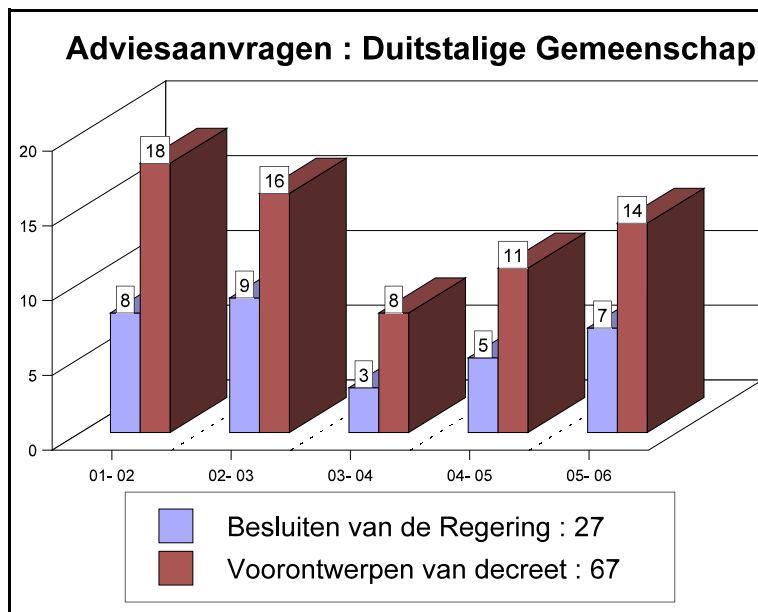
3. Franse Gemeenschap

Jaar	Besluiten van de Regering	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet
01-02	104	60	0
02-03	79	66	0
03-04	134	54	0
04-05	53	15	1
05-06	91	59	3
Totaal	461	254	4

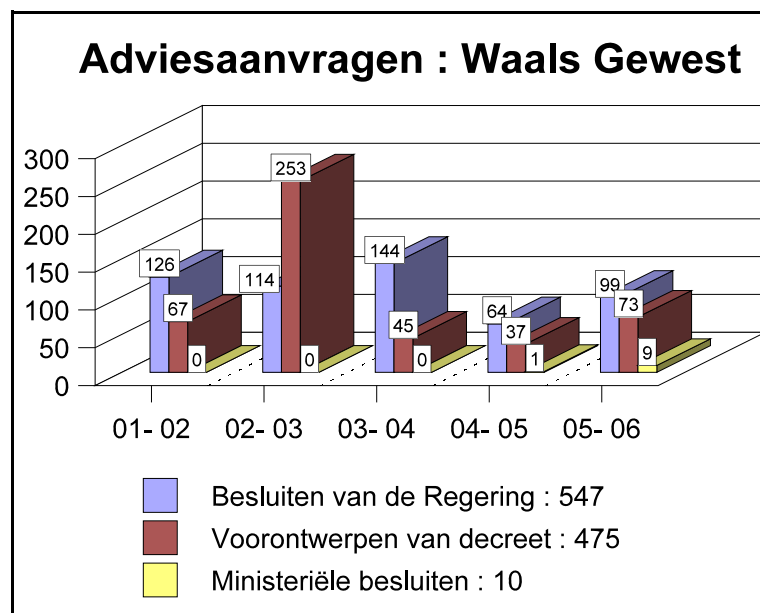
4. Duitstalige Gemeenschap

Jaar	Besluiten van de Regering	Voorontwerpen van decreet
01-02	8	18
02-03	9	16
03-04	3	8
04-05	5	11
05-06	7	14
Totaal	27	67

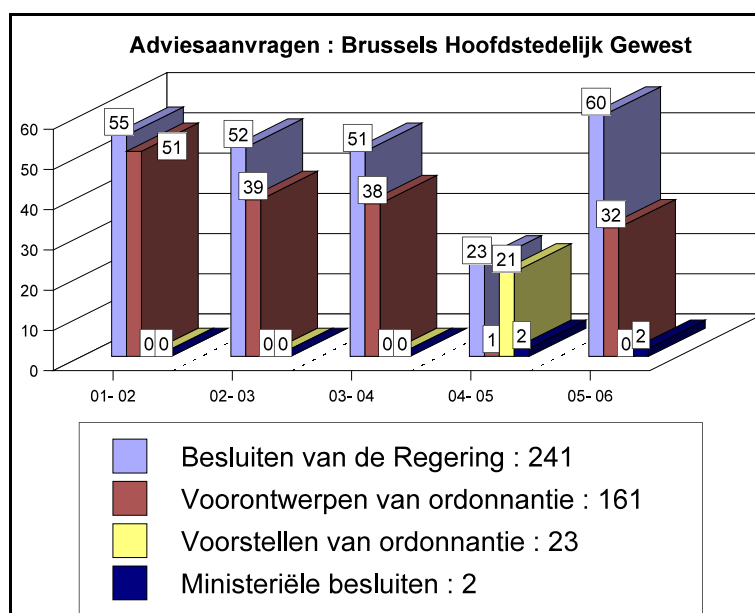
5. Waals Gewest

Jaar	Besluiten van de Regering	Voorontwerpen van decreet	Ministeriële Besluiten
01-02	126	67	0
02-03	114	253	0
03-04	144	45	0
04-05	64	37	1
05-06	99	73	9
Totaal	547	475	10

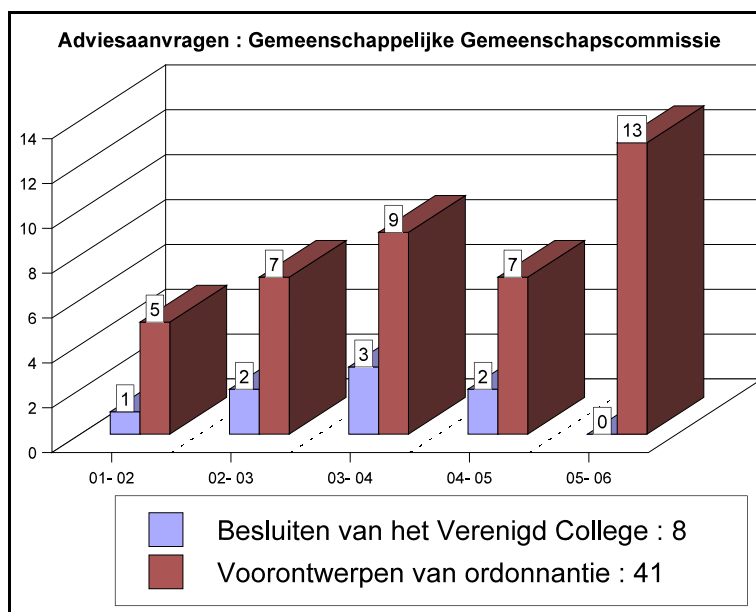
6. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Jaar	Besluiten van de Regering	Voorontwerpen van ordonnantie	Voorstellen van ordonnantie	Ministeriële besluiten
01-02	55	51	0	0
02-03	52	39	0	0
03-04	51	38	0	0
04-05	23	1	21	2
05-06	60	32	2	0
Totaal	241	161	23	2

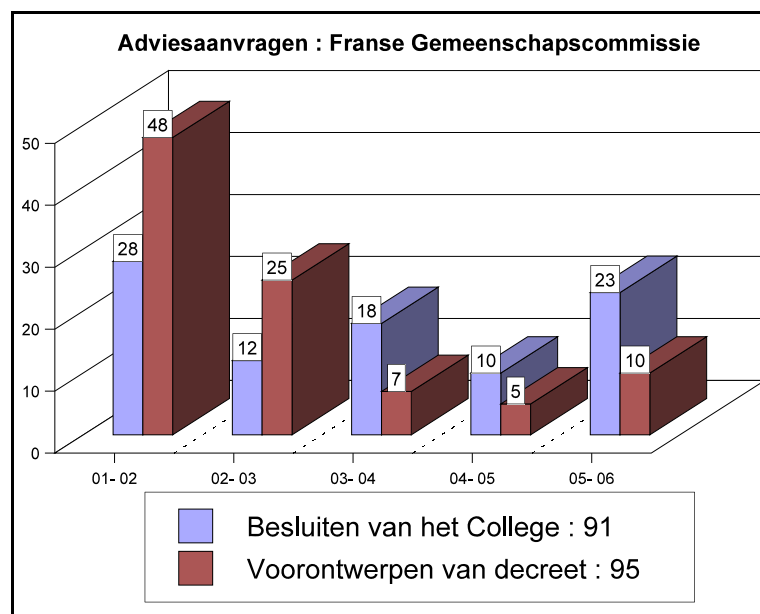
7. Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie

Jaar	Besluiten van het Verenigd College	Voorontwerpen van ordonnantie
01-02	1	5
02-03	2	7
03-04	3	9
04-05	2	7
05-06	0	13
Totaal	8	41

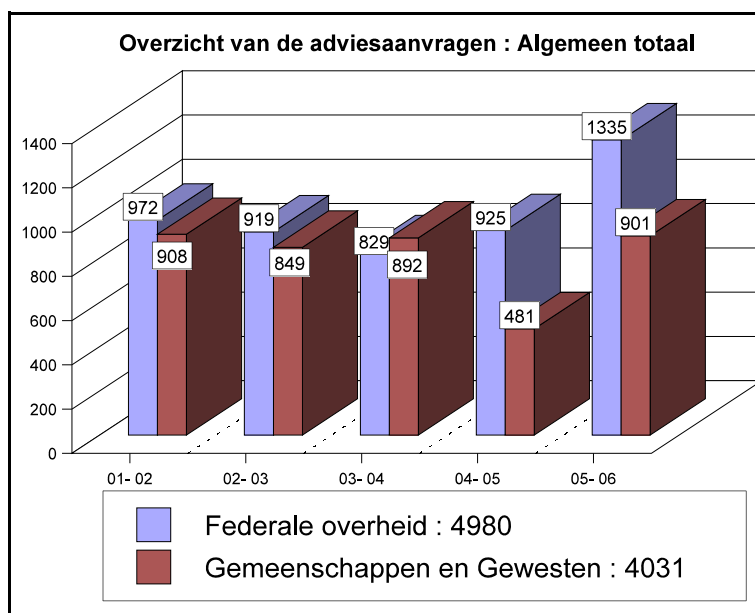
8. Franse Gemeenschapscommissie

Jaar	Besluiten van het College	Voorontwerpen van decreet
01-02	28	48
02-03	12	25
03-04	18	7
04-05	10	5
05-06	23	10
Totaal	91	95

9. Algemeen totaal van de adviesaanvragen

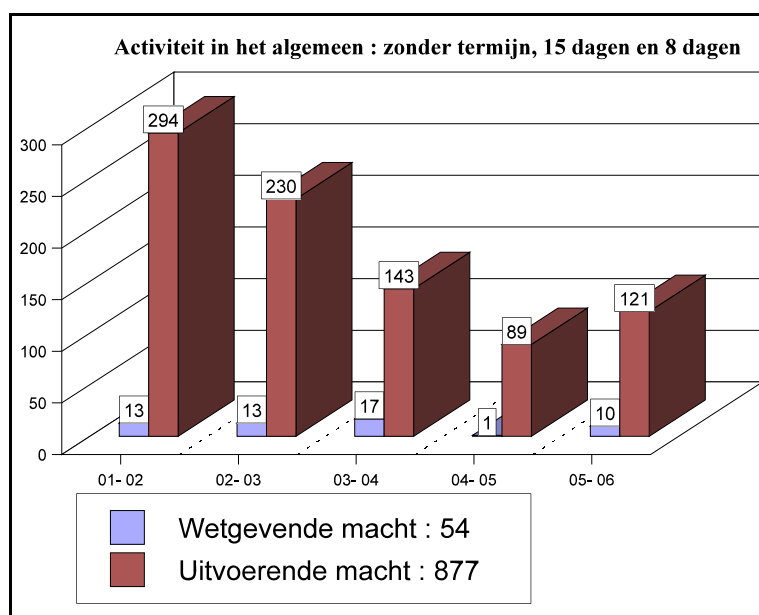
Jaar	Federale overheid	Gemeenschappen en Gewesten
01-02	972	908
02-03	919	849
03-04	829	892
04-05	925	481
05-06	1335	901
Totaal	4980	4031

4/ Ontwikkeling ter zake van verstrekte adviezen

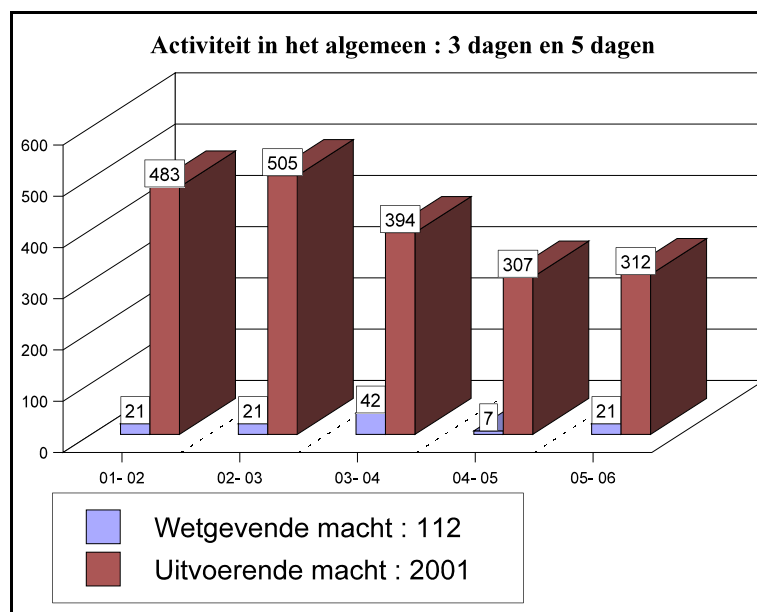
1. Activiteit in het algemeen : zonder termijn, 15 dagen en 8 dagen

Jaar	Wetgevende macht	Uitvoerende macht
01-02	13	294
02-03	13	230
03-04	17	143
04-05	1	89
05-06	10	121
Totaal	54	877

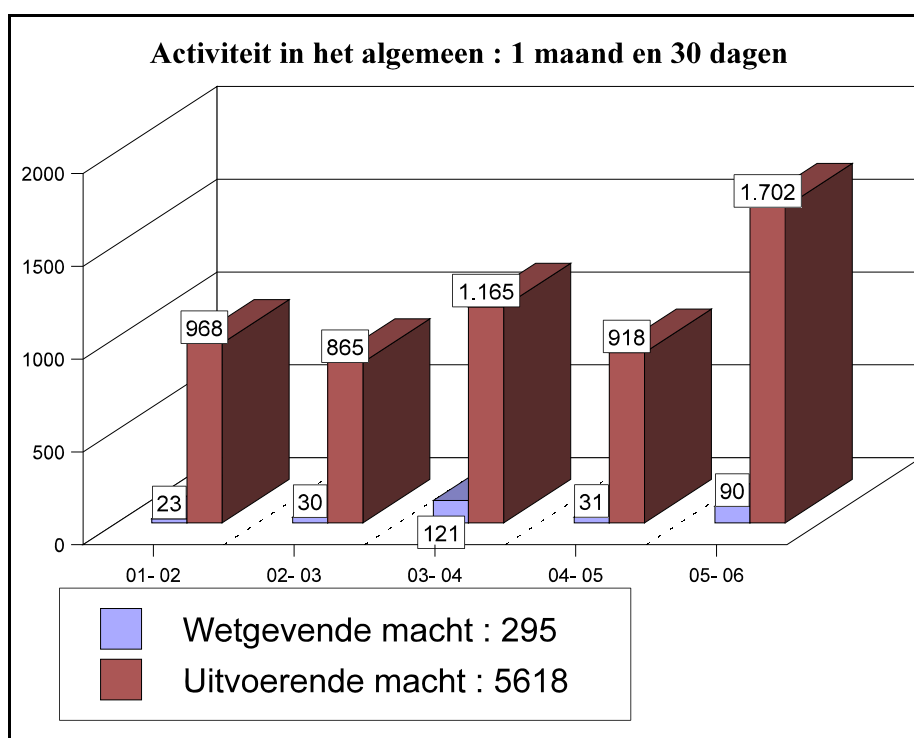
2. Activiteit in het algemeen : 3 dagen en 5 dagen

Jaar	Wetgevende macht	Uitvoerende macht
01-02	21	483
02-03	21	505
03-04	42	394
04-05	7	307
05-06	21	312
Totaal	112	2001

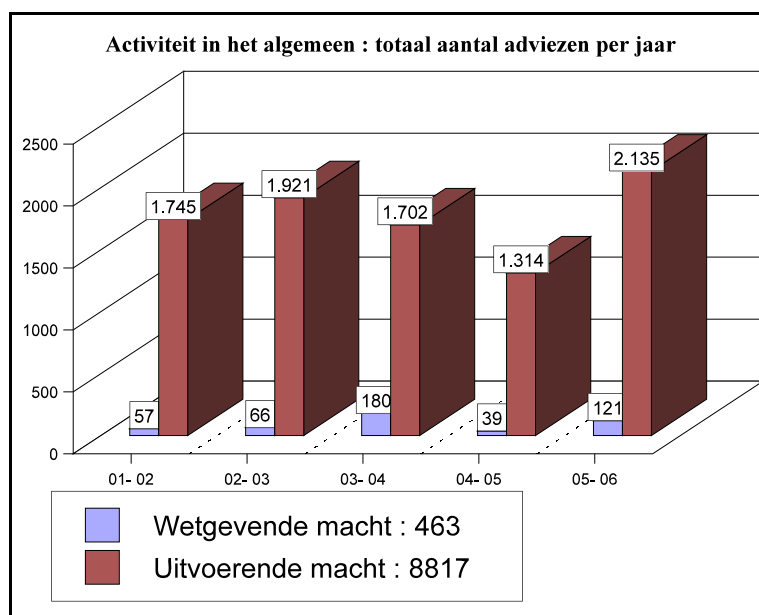
3. Activiteit in het algemeen : 1 maand en 30 dagen

Jaar	Wetgevende macht	Uitvoerende macht
01-02	23	968
02-03	30	865
03-04	121	1165
04-05	31	918
05-06	90	1702
Totaal	295	5618

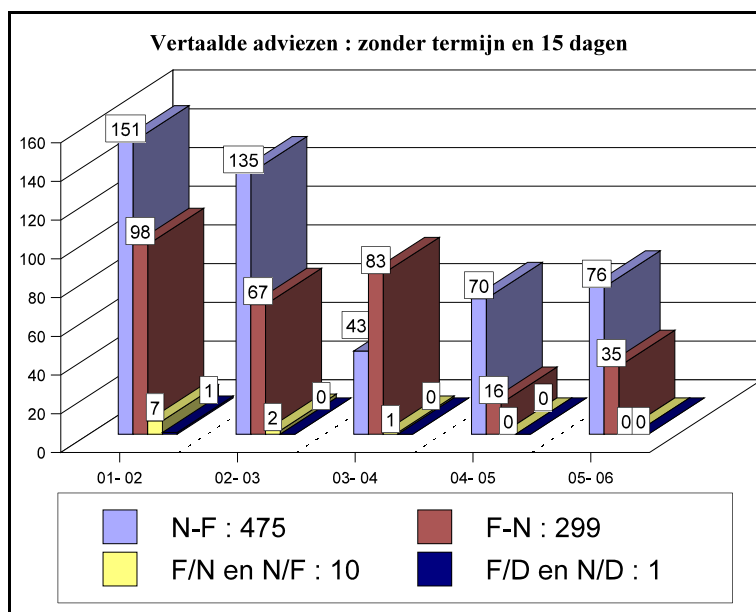
4. Activiteit in het algemeen : Totaal adviezen/jaar

Jaar	Wetgevende macht	Uitvoerende macht
01-02	57	1745
02-03	66	1921
03-04	180	1702
04-05	39	1314
05-06	121	2135
Totaal	463	8817

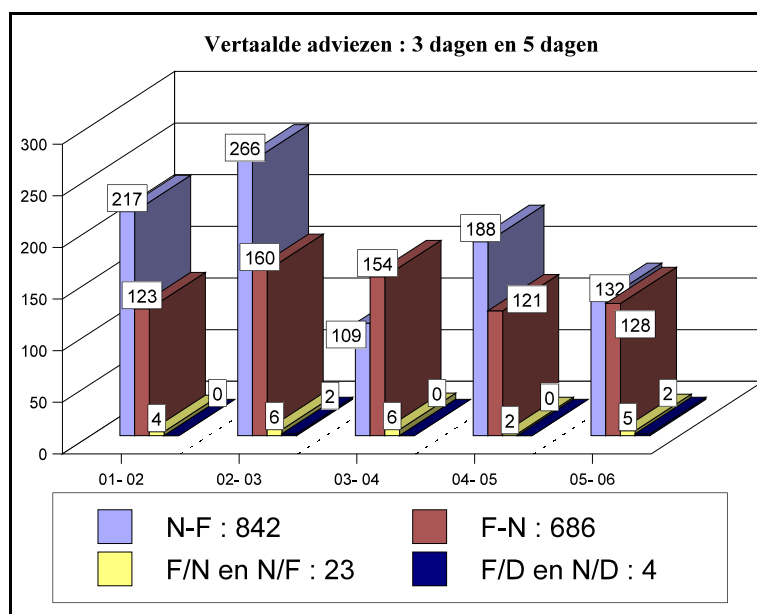
5. Vertaalde adviezen zonder termijn en 15 dagen

Jaar	N-F	F-N	F/N en N/F	F/D en N/D
01-02	151	98	7	1
02-03	135	67	2	0
03-04	43	83	1	0
04-05	70	16	0	0
05-06	76	35	0	0
Totaal	475	299	10	1

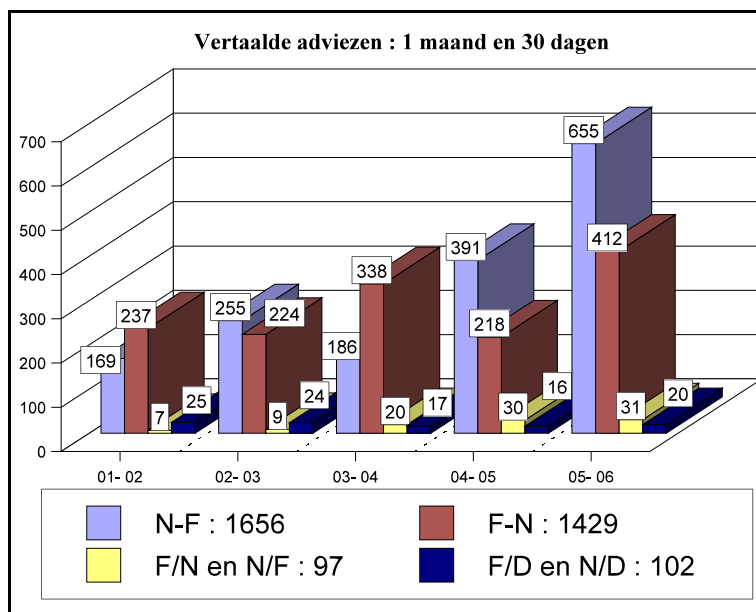
6. Vertaalde adviezen: 3 dagen en 5 dagen

Jaar	N-F	F-N	F/N en N/F	F/D en N/D
01-02	217	123	4	0
02-03	266	160	6	2
03-04	109	154	6	0
04-05	118	121	2	0
05-06	132	128	5	2
Totaal	842	686	23	4

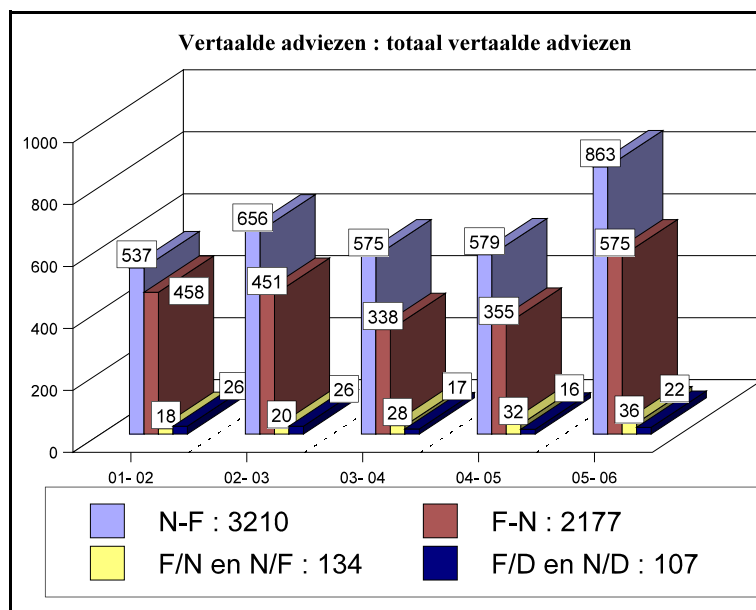
7. Vertaalde adviezen: 1 maand en 30 dagen

Jaar	N-F	F-N	F/N en N/F	F/D en N/D
01-02	169	237	7	25
02-03	255	224	9	24
03-04	186	338	20	17
04-05	391	218	30	16
05-06	655	412	31	20
Totaal	1656	1429	97	102

8. Vertaalde adviezen: totaal vertaalde adviezen

Jaar	N-F	F-N	F/N en N/F	F/D en N/D
01-02	537	458	18	26
02-03	656	451	20	26
03-04	575	338	28	17
04-05	579	355	32	16
05-06	863	575	36	22
Totaal	3210	2177	134	107

BIJLAGE 2 : STATISTIEKEN VAN DE AFDELING ADMINISTRATIE

1. Totaal ingeleide beroepen in het gerechtelijk jaar 2005-2006 (1/9/2005 - 31/8/2006)

a) Begripsomschrijving

Als "ingeleid beroep" wordt beschouwd : ieder rolnummer. Elk rolnummer bevat minstens één vordering, doch kan er verschillende omvatten (bv: beroep tot nietigverklaring, vordering tot schorsing, vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen ...). Uit het voorgaande volgt dat, om een 'ingeleid beroep' op definitieve wijze af te sluiten, ten minste één arrest wordt gewezen.

2. Totaal ingeleide beroepen 2004 -2005

10.679

2. Overzicht ingeleide beroepen, onderscheiden per taalrol, het vreemdelingencontentieux onderscheiden van het algemene contentieux.

a) Overzicht per gerechtelijk jaar

2005-2006

Taalrol	Contentieux	Aantal
Tweetalig	Algemeen	6
Tweetalig	Vreemdelingen	1
Franstalig	Vreemdelingen	4263
Franstalig	Algemeen	1186
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3941
Nederlandstalig	Algemeen	1282
Totaal		10679

2004-2005

Taalrol	Contentieux	Aantal
Tweetalig	Algemeen	8
Franstalig	Vreemdelingen	4240
Franstalig	Algemeen	1146
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3769
Nederlandstalig	Algemeen	1241
Totaal		10404

2003-2004

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Duitstalig	Algemeen	0
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	15
Franstalig	Vreemdelingen	5936
Franstalig	Algemeen	1478
Nederlandstalig	Vreemdelingen	5144
Nederlandstalig	Algemeen	1658
Totaal		14231

2002-2003

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	3
Duitstalig	Algemeen	0
Tweetalig	Algemeen	27
Tweetalig	Vreemdelingen	2
Franstalig	Vreemdelingen	5928
Franstalig	Algemeen	1142
Nederlandstalig	Vreemdelingen	6206
Nederlandstalig	Algemeen	1463
Totaal		14771

2001-2002

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	6
Duitstalig	Algemeen	8
Tweetalig	Vreemdelingen	1
Tweetalig	Algemeen	19
Franstalig	Vreemdelingen	6952
Franstalig	Algemeen	1294
Nederlandstalig	Vreemdelingen	6422
Nederlandstalig	Algemeen	1636
Totaal		16338

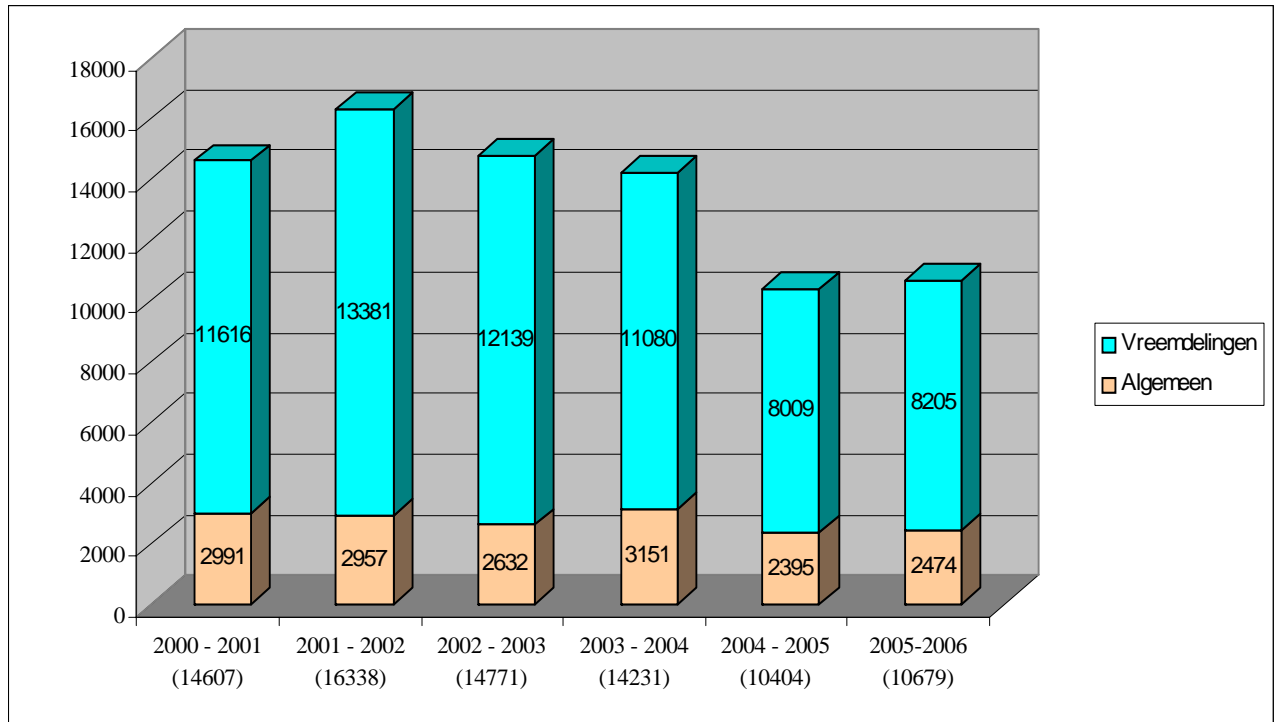
2000-2001

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	1
Duitstalig	Algemeen	4
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	33
Franstalig	Vreemdelingen	5968
Franstalig	Algemeen	1420
Nederlandstalig	Vreemdelingen	5647
Nederlandstalig	Algemeen	1534
Totaal		14607

1999-2000

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	1
Duitstalig	Algemeen	16
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	20
Franstalig	Vreemdelingen	3127
Franstalig	Algemeen	1204
Nederlandstalig	Vreemdelingen	2923
Nederlandstalig	Algemeen	1329
Totaal		8620

b) Grafische voorstelling van de evolutie van de ingeleide beroepen, opgesplitst tussen het vreemdelingen- en het algemene contentieux.

3. Totaal aantal arresten onderscheiden per taalrol, het vreemdelingencontentieux onderscheiden van het algemene contentieux

a) Begripsomschrijving

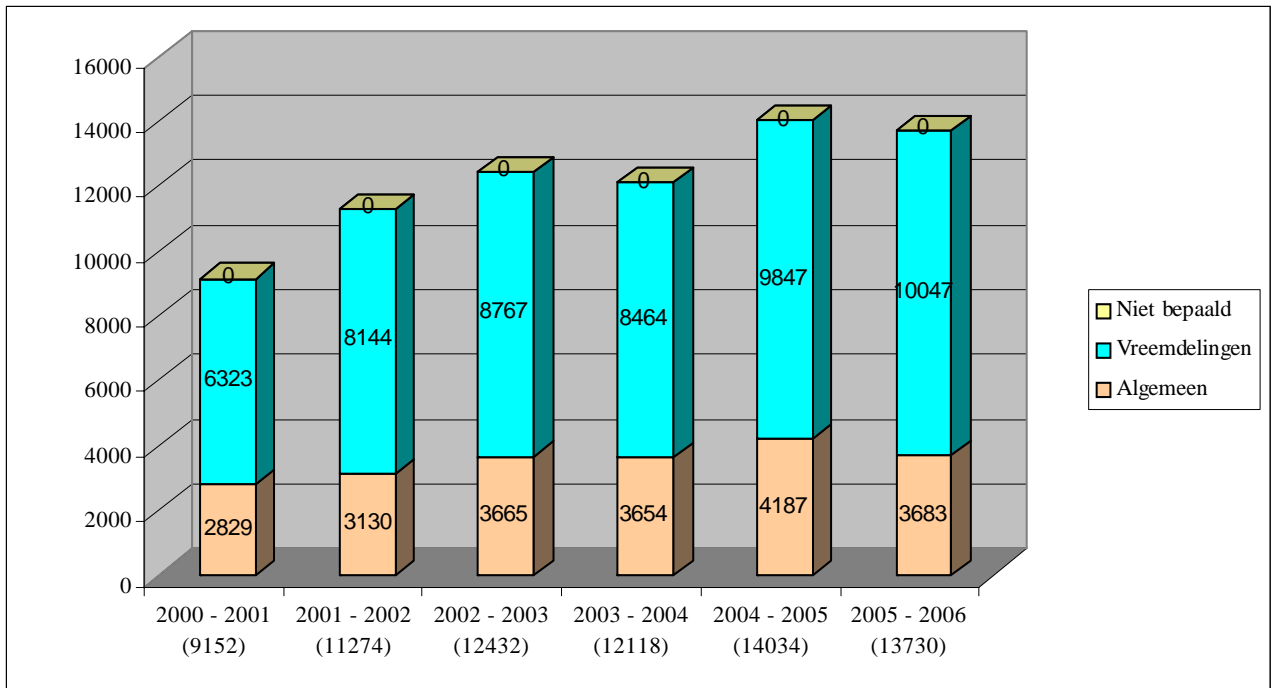
Bedoeld worden alle gewezen arresten, ongeacht de aard ervan.

b) Overzicht van het gerechtelijk jaar 2005-2006.

1. Algemeen overzicht

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Algemeen	0
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	51
Tweetalig	Vreemdelingen	3
Franstalig	Algemeen	1703
Franstalig	Vreemdelingen	5079
Nederlandstalig	Algemeen	1929
Nederlandstalig	Vreemdelingen	4965
Totaal		13730

2. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal arresten opgesplitst tussen het vreemdelingen- en het algemene contentieux

4. Uitgesproken eindarresten per gerechtelijk jaar, onderscheiden per taalrol, het vreemdelingencontentieux onderscheiden van het algemene contentieux.

a) Begripsomschrijving

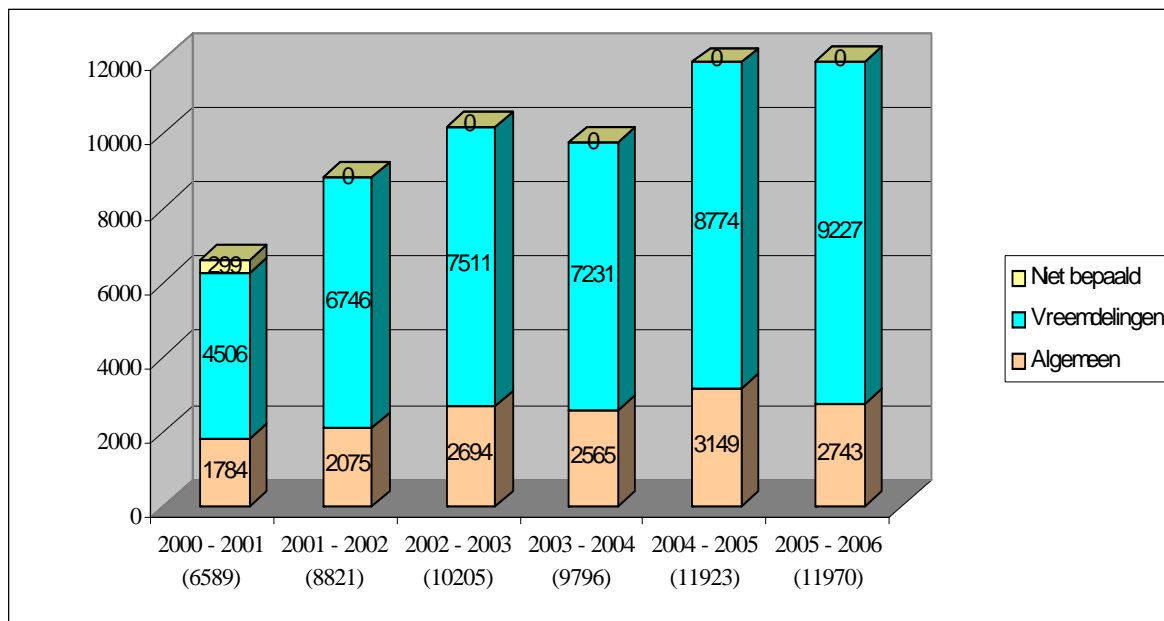
Onder "eindarrest" wordt begrepen: elk arrest waarbij een rolnummer wordt afgesloten. Voorbeelden zijn: eindarrest over een beroep tot nietigverklaring, over een verwerping van een vordering ingeleid bij uiterst dringende noodzakelijkheid waarbij niet tijdig een beroep tot nietigverklaring werd ingediend, over een dwangsomvordering na een vernietigingsarrest, ...

b) Overzicht van het gerechtelijk jaar 2005-2006.

1. Algemeen overzicht

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Algemeen	2
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	38
Tweetalig	Vreemdelingen	3
Franstalig	Algemeen	1269
Franstalig	Vreemdelingen	4605
Nederlandstalig	Algemeen	1434
Nederlandstalig	Vreemdelingen	4619
Totaal		11970

2. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal eindarresten, opgesplitst tussen het vreemdelingen- en het algemene contentieux.

c) Opsplitsing naar de aard van het bepalend gedeelte ⁽⁴⁶⁾

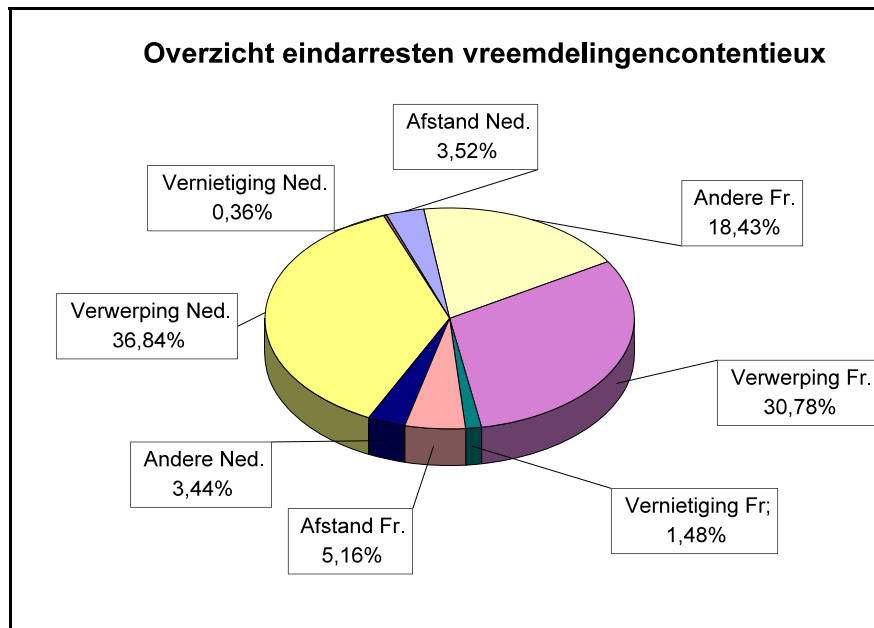
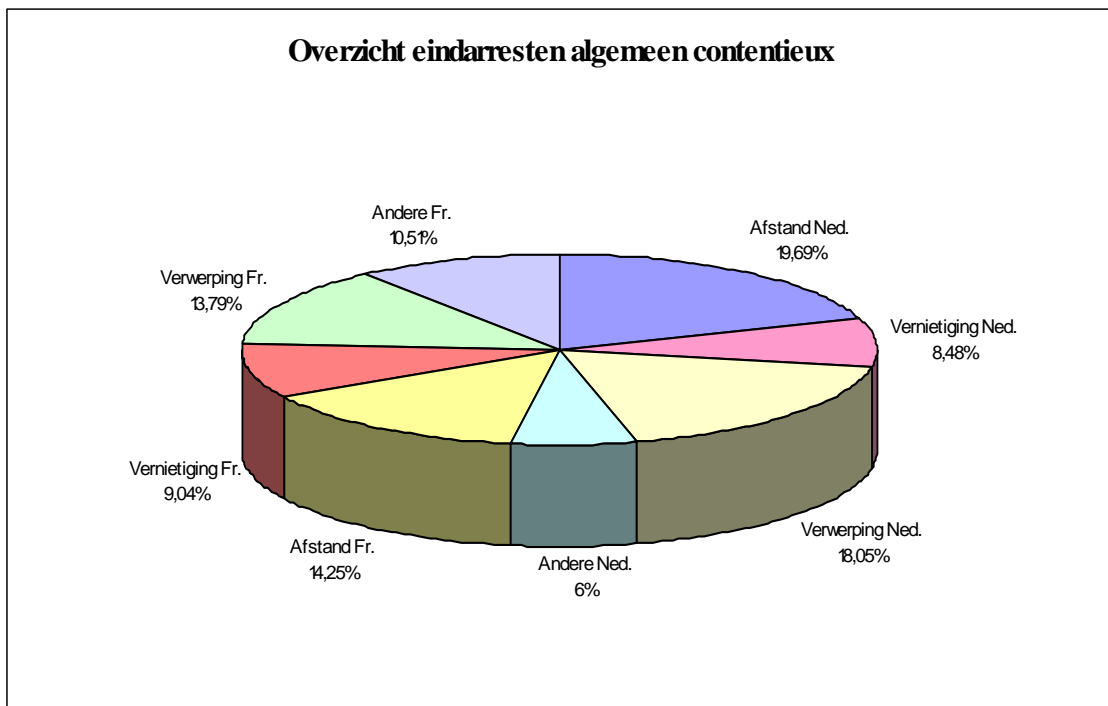
1. Algemeen overzicht

Nederlandstalig	Vreemdelingen	Afstand	394
		Vernietiging	40
		Verwerping	4129
		Andere ⁽⁴⁷⁾	386
	Algemeen	Afstand	601
		Vernietiging	259
Verwerping		551	
Andere		189	
Franstalig	Vreemdelingen	Afstand	578
		Vernietiging	166
		Verwerping	3449
		Andere	2065
	Algemeen	Afstand	435
		Vernietiging	276
Verwerping		421	
Andere		321	

⁽⁴⁶⁾ Het totaal aantal uitgesproken eindarresten opgedeeld naar de aard van het bepalend gedeelte kan verschillen in vergelijking met het totaal aantal uitgesproken arresten. Het opgetekende verschil is te wijten aan het gegeven dat een uitgesproken arrest verscheidene beschikkingen kan bevatten in zijn bepalend gedeelte; zo kan bijvoorbeeld in één eindarrest het bepalend gedeelte luiden "verwerping", "bekendmaking", "voeging", ... etc.

⁽⁴⁷⁾ "Andere" zijn : afvoering, intrekking arrest, bekendmaking, opheffing, dwangsom, samenvoeging, niet verschenen...

2. Grafische voorstelling.

5. Uitgesproken tussenarresten onderscheiden per taalrol, het vreemdelingencontentieux onderscheiden van het algemene contentieux.

a) Begripsomschrijving.

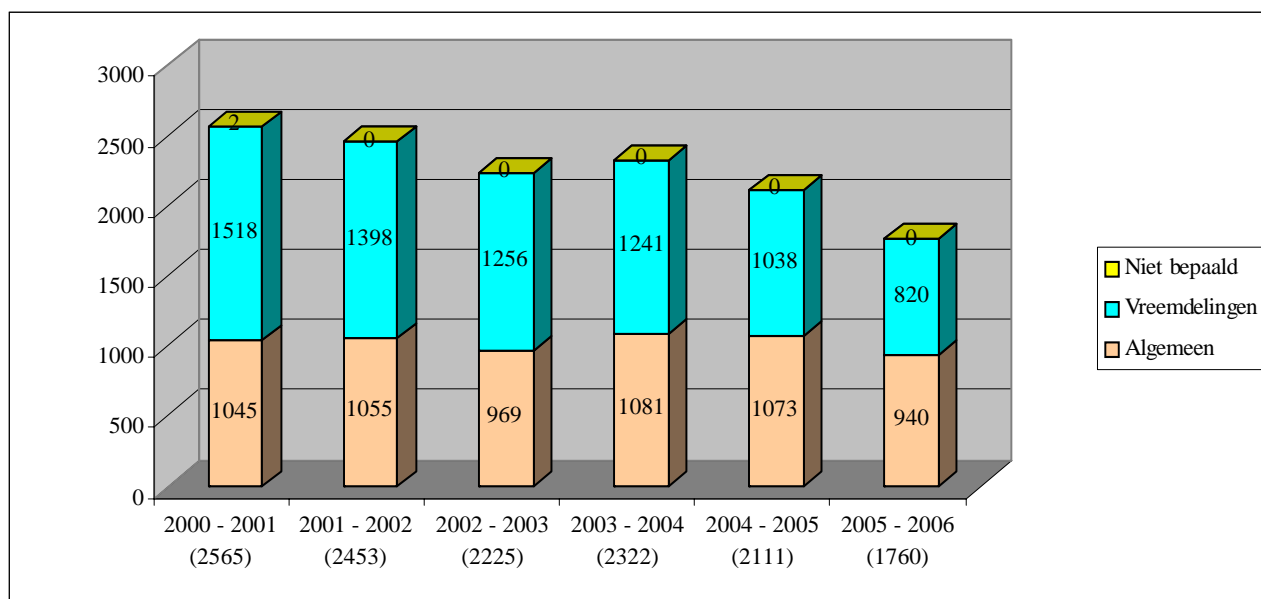
Onder "tussenarrest" wordt begrepen : elk arrest waarbij een rolnummer niet wordt afgesloten. Voorbeelden zijn: arrest houdende heropening van de debatten, arrest waarbij uitspraak wordt gedaan over een vordering tot schorsing, arrest waarbij een prejudiciële vraag wordt gesteld, ...

b) Overzicht van het gerechtelijk jaar 2005-2006.

1. Algemeen overzicht

Taalrol	Contentieux	Aantal
Duitstalig	Algemeen	1
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	10
Tweetalig	Vreemdelingen	1
Franstalig	Algemeen	434
Franstalig	Vreemdelingen	474
Nederlandstalig	Algemeen	495
Nederlandstalig	Vreemdelingen	345
Totaal		1760

2. Grafische voorstelling van de evolutie van de tussenarresten opgesplitst tussen het vreemdelingen- en het algemene contentieux.

c) Opsplitsing naar de aard van het bepalend gedeelte ⁽⁴⁸⁾.

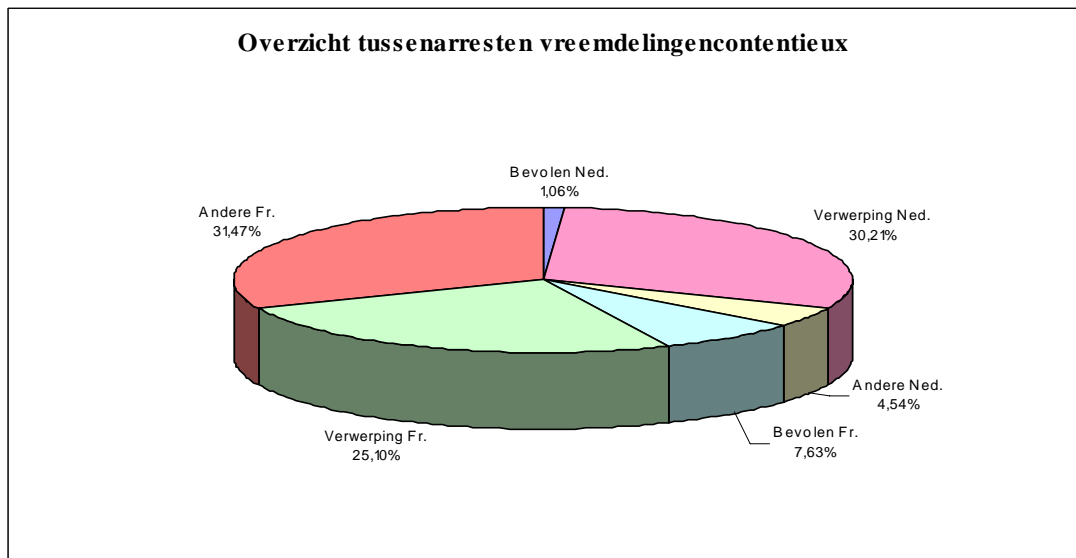
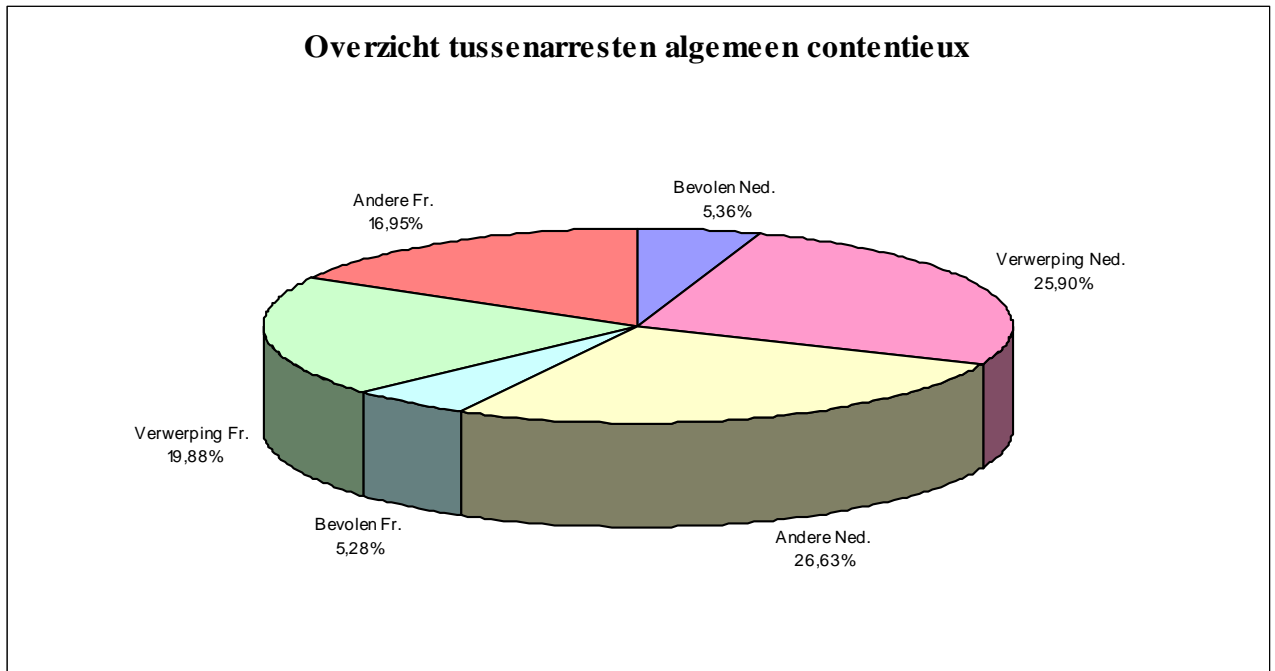
1. Algemeen overzicht.

Nederlandstalig	Vreemdelingen	Bevolen	11
		Verwerping	313
		Andere ⁽⁴⁹⁾	47
	Algemeen	Bevolen	73
		Verwerping	353
		Andere	363
Franstalig	Vreemdelingen	Bevolen	79
		Verwerping	260
		Andere	326
	Algemeen	Bevolen	72
		Verwerping	271
		Andere	231

⁽⁴⁸⁾ Het totaal aantal uitgesproken tussenarresten opgedeeld naar de aard van het bepalend gedeelte kan verschillen in vergelijking met het totaal aantal uitgesproken arresten. Het opgetekende verschil is te wijten aan het gegeven dat een uitgesproken arrest verscheidene beschikkingen kan bevatten in zijn bepalend gedeelte; zo kan bijvoorbeeld in één eindarrest het bepalend gedeelte luiden "verwerping", "bekendmaking", "voeging", ... enz.

⁽⁴⁹⁾ Andere zijn : afstand, heropening debatten, inwilliging tussenkomst, voeging, prejudiciële vraag, oplegging dwangsom ...

2. Grafische voorstelling

6. Overzicht hangende zaken op 31 augustus 2006

a) Begripsomschrijving

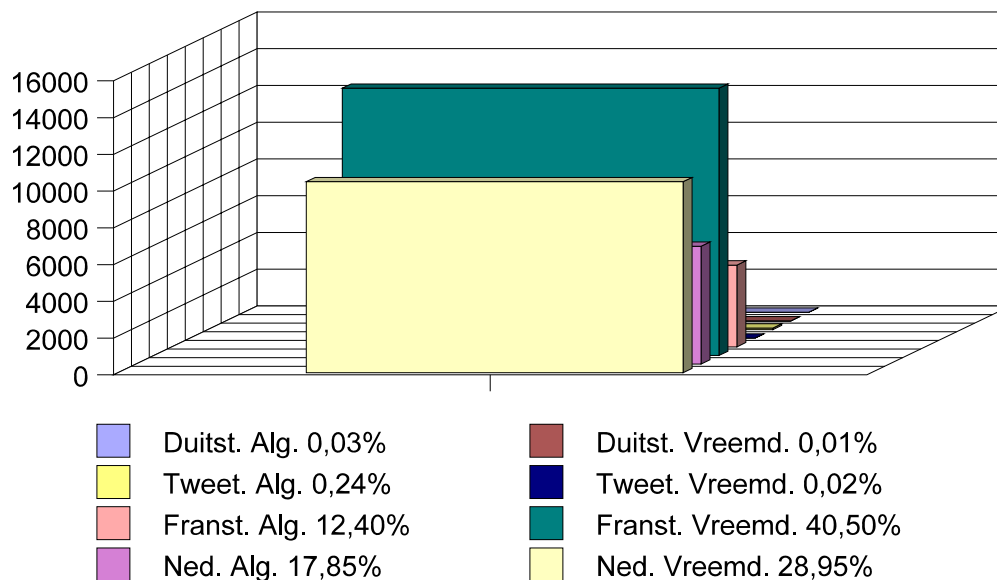
De gecumuleerde som van alle ingeleide beroepen waarin op 31 augustus 2006 nog geen eindarrest is geweest. Dit cijfer duidt de reële gerechtelijke achterstand in "ingeleide beroepen" aan.

b) Hangende zaken onderscheiden per taalrol, het vreemdelingencontentieux onderscheiden van het algemene contentieux.

1. Algemeen overzicht

Taalrol	Contentieux	Aantal	%
Duitstalig	Algemeen	9	0,03
Duitstalig	Vreemdelingen	3	0,01
Tweetalig	Algemeen	88	0,24
Tweetalig	Vreemdelingen	6	0,02
Franstalig	Algemeen	4454	12,40
Franstalig	Vreemdelingen	14547	40,50
Nederlandstalig	Algemeen	6412	17,85
Nederlandstalig	Vreemdelingen	10399	28,95
Totaal		35918	

2. Grafische voorstelling

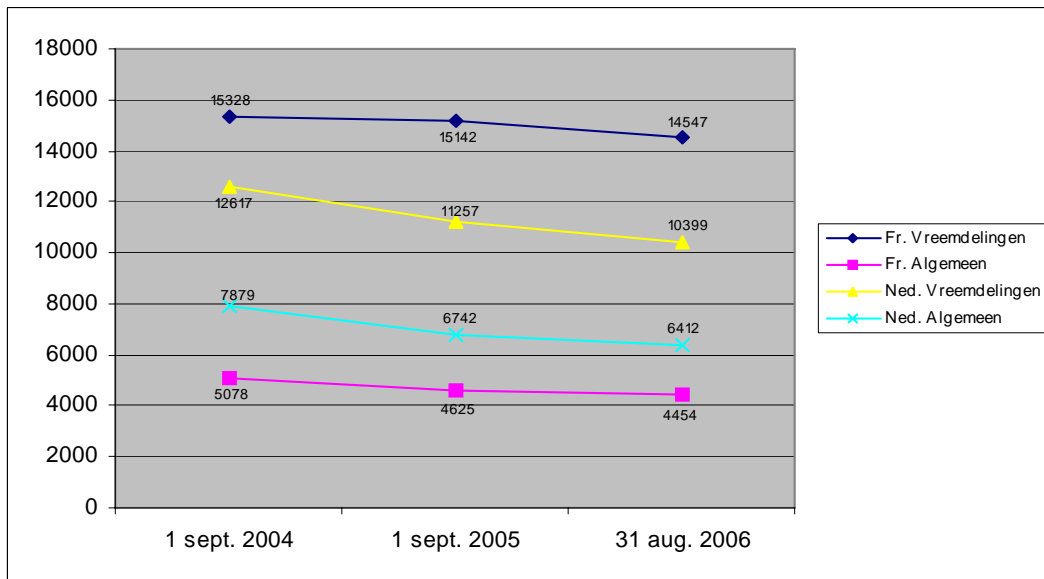

c) Evolutie van het aantal hangende zaken

1. Algemeen overzicht

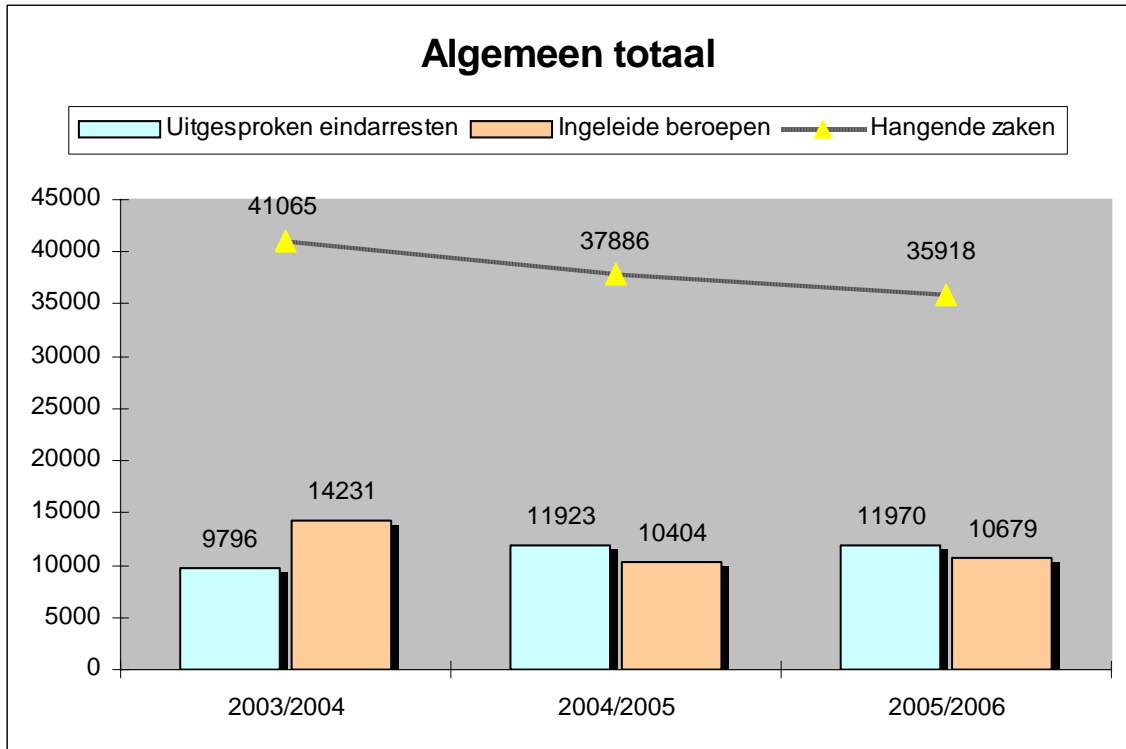
Taalrol	Contentieux	Aantal 1 sept. 2004	Aantal 1 sept. 2005	Aantal 31 aug. 2006	Verschi Jaar -1	Vershil Jaar -2
Duitstalig	Algemeen	12	7	9	+2	-3
Duitstalig	Vreemdeling	9	3	3	0	-6
Tweetalig	Algemeen	138	107	88	-19	-50
Tweetalig	Vreemdeling	3	3	6	+3	+3
Franstalig	Algemeen	5078	4625	4454	-171	-624
Franstalig	Vreemdeling	15328	15142	14547	-595	-781
Franstalig	Niet bepaald	1	0	0	0	-1
Nederlandstalig	Algemeen	7879	6742	6412	-330	-1467
Nederlandstalig	Vreemdeling	12617	11257	10399	-858	-2218
Totaal		41065	37886	35918	-1968	-5147

2. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal hangende zaken in het belangrijkste contentieux (in volume)

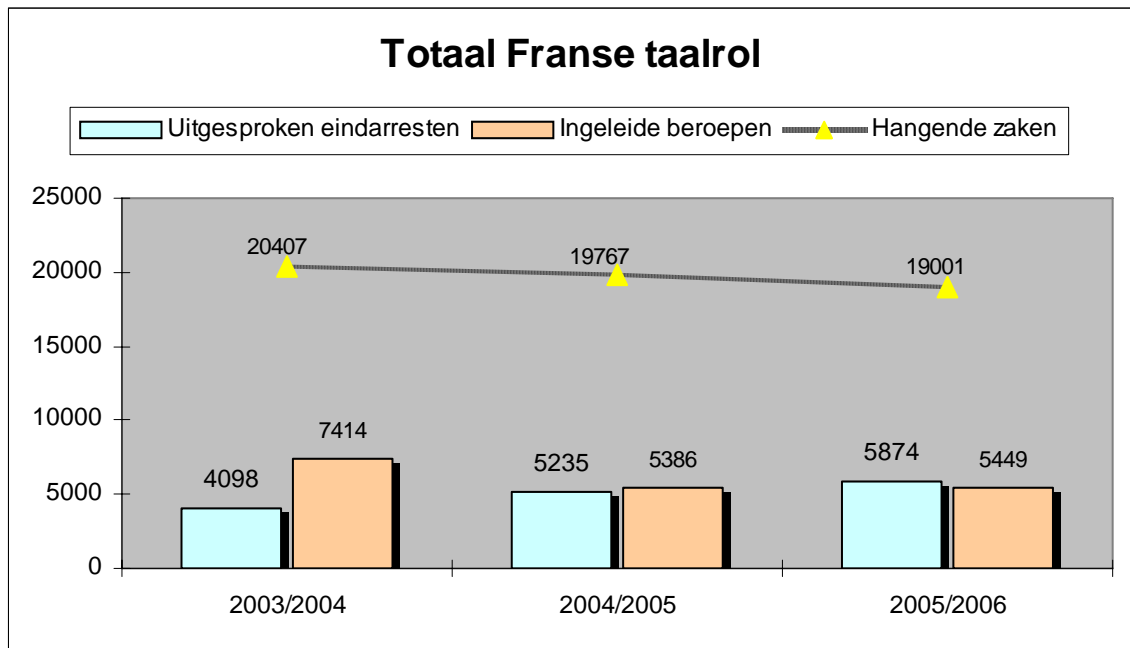

3. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal hangende zaken in combinatie met de evolutie van het aantal ingediende beroepen en het aantal uitgesproken eindarresten.

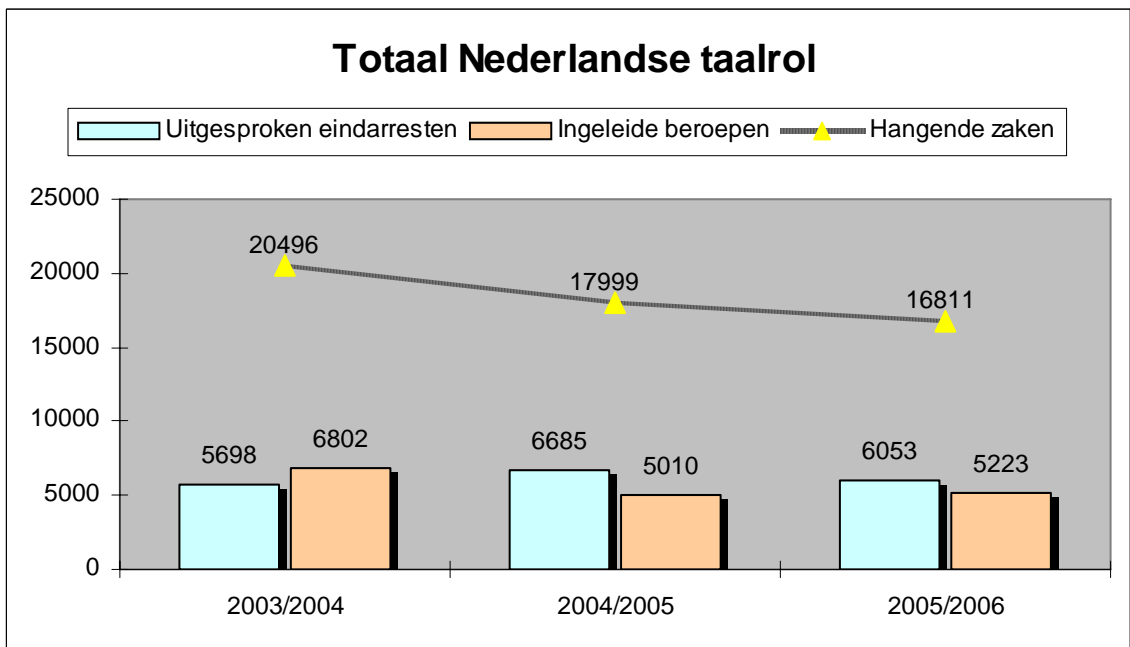
a) Algemeen totaal

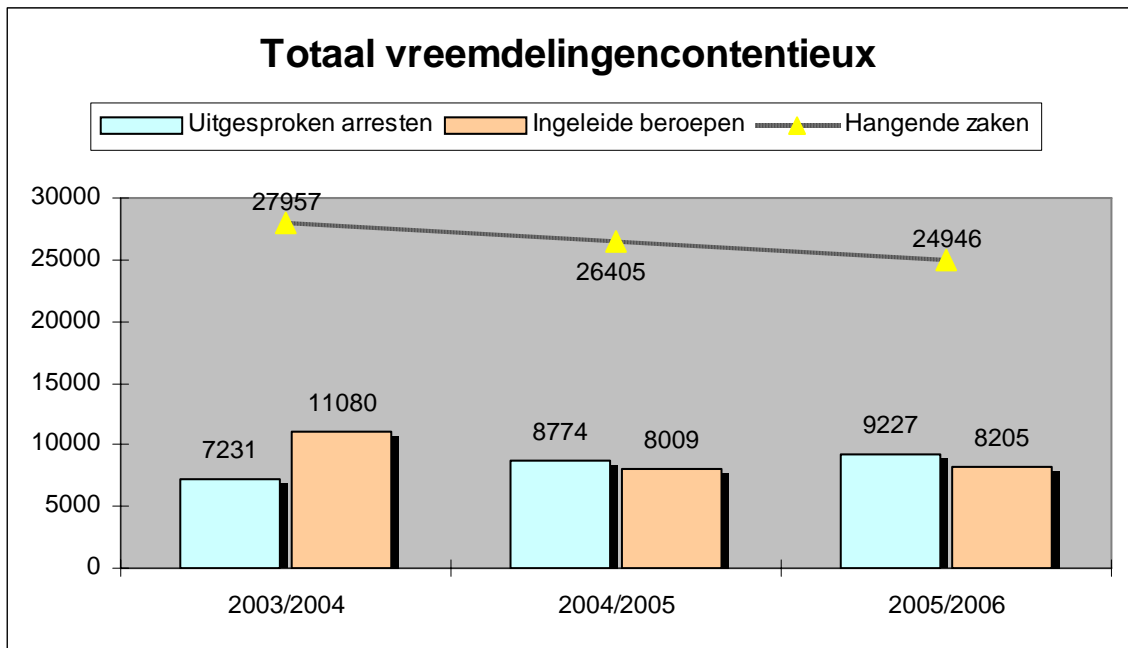
b) Franse taalrol

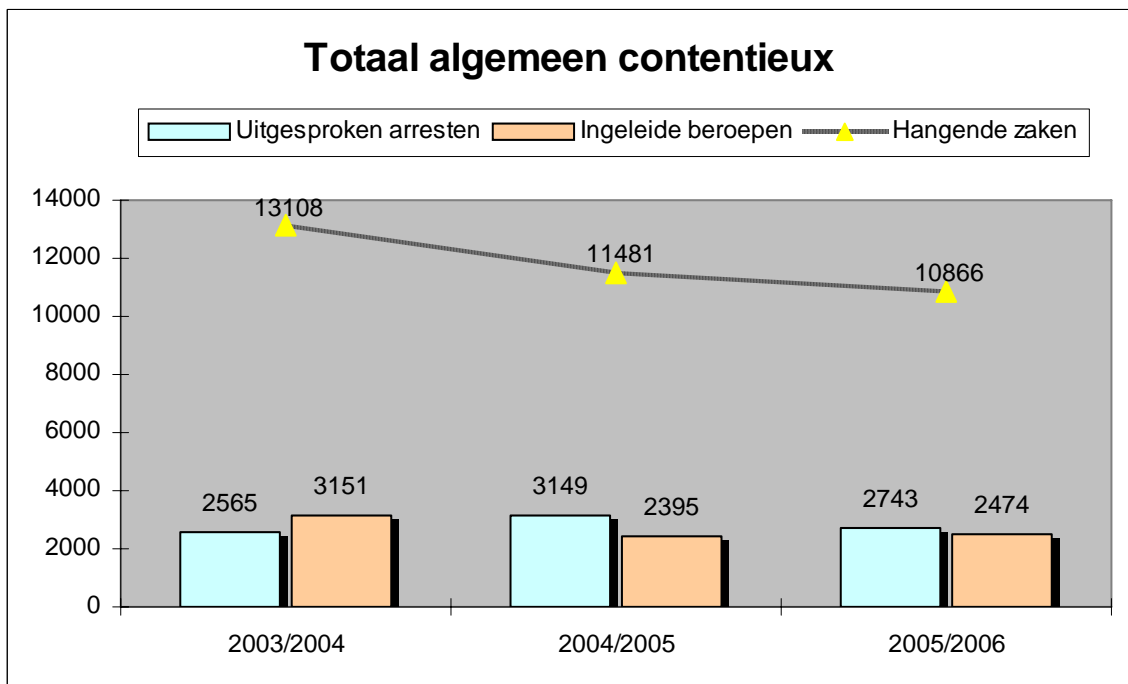
c) Nederlandse taalrol

d) Vreemdelingencontentieux

e) Algemeen contentieux

BIJLAGE 3 : STATISTIEKEN VAN HET AUDITORAAT

<u>INHOUD</u>	pagina's
I. TOTAALSTATISTIEK	92
1. Ontwikkeling van het zakenaanbod vanaf het gerechtelijk jaar 1996-1997 tot 31 augustus 2006	93
a) Ingekomen verzoekschriften en adviesaanvragen	93
b) Opgestelde verslagen	94
2. Verzoekschriften welke de afdelingen van het auditoraat belast met geschillen van bestuur hebben behandeld tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006	95
a) Verzoekschriften ingeschreven op de rol van het auditoraat van 1 september 2005 tot 31 augustus 2006	95
b) Opgestelde verslagen (1 september 2005 - 31 augustus 2006)	96
c) Zaken in staat van wijzen	97
d) Toestand van de afdelingen belast met geschillen van bestuur	98
II. UITSPLITSING - AFDELING ADMINISTRATIE	101
1. Ingekomen verzoekschriften	101
2. Opgestelde verslagen	102
III. AFDELING WETGEVING	103
Adviesaanvragen behandeld door de afdeling wetgeving tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006	103
a) Ingekomen adviesaanvragen	103
b) Opgestelde verslagen	104
c) Hangende adviesaanvragen	105
d) Toestand van de afdeling wetgeving	105

TOELICHTING BIJ HET LEZEN VAN DE STATISTISCHE GEGEVENS

De cijfergegevens die in deze statistiek zijn verwerkt met betrekking tot het aantal “ingekomen zaken geschillen van bestuur” behelzen de verzoekschriften die door het secretariaat van het auditoraat daadwerkelijk zijn ontvangen, wat betekent dat ze door de griffie administratie zijn doorgestuurd naar de administratieve diensten van het auditoraat.

Dit impliceert dat die cijfergegevens kunnen verschillen met de door de griffie administratie naar voren gebrachte gegevens.

Een identieke werkwijze is gevolgd voor het berekenen van het aantal adviesaanvragen te behandelen door de afdeling wetgeving.

Verder dient de aandacht erop gevestigd te worden dat het vermelde aantal ingediende verslagen, de verslagen artikel 14^{quater} niet omvat. Waar dienstig worden deze cijfers in een voetnoot vermeld.

Tevens zij opgemerkt dat voor het gerechtelijk jaar 2005-2006, het aantal zaken die zijn beëindigd met een arrest geweest conform de artikelen 18, § 3, 1/en 22, van het koninklijk besluit dd. 9 juli 2000 (NPV) (i.e. 315 Fr + 340 NI zaken), niet zijn opgenomen in het cijfer van het aantal verslagen "vreemdelingenzaken".

I. TOTAALSTATISTIEK

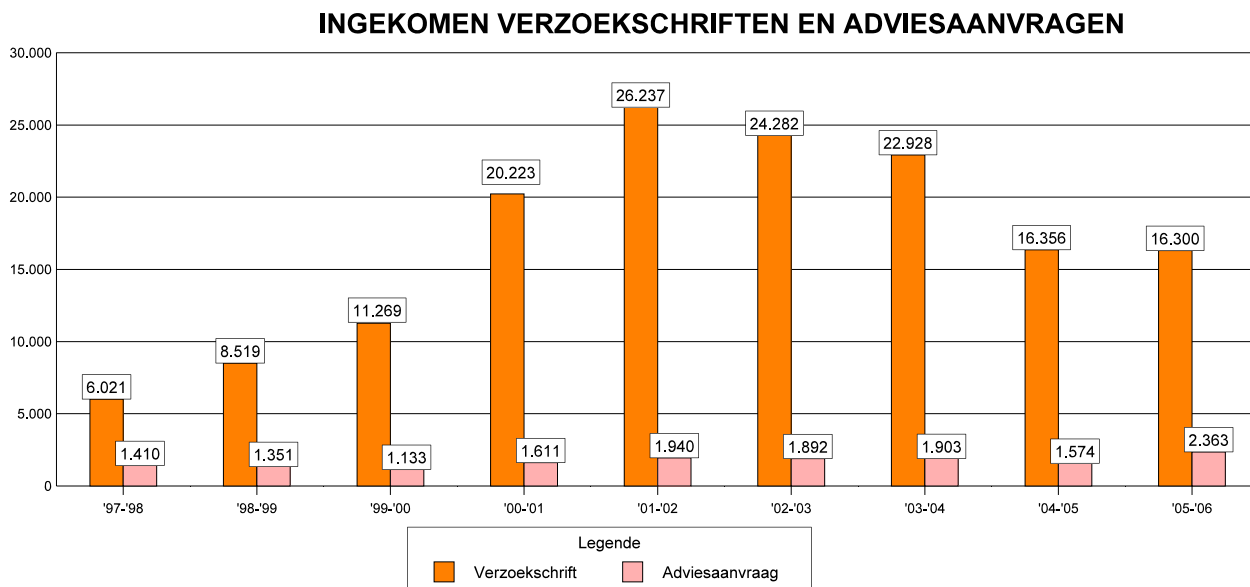
STATISTIEK GERECHTELIJK JAAR 2005-2006 (1 september 2005 - 31 augustus 2006)	
ADMINISTRATIE	
INGEKOMEN VERZOEKSCHRIFTEN	
SCHORSINGEN	
Vreemdelingenzaken	5141
Algemene zaken	1135
Totaal	6276
VERNIETIGINGEN	
Vreemdelingenzaken	7622
Algemene zaken	2402
Totaal	10024
ALGEMEEN TOTAAL	16300
OPGESTELDE VERSLAGEN	
SCHORSINGEN	
Vreemdelingenzaken	4993
Algemene zaken	1058
Totaal	6051
VERNIETIGINGEN	
Vreemdelingenzaken	7519
Algemene zaken	3066
Totaal	10585
ALGEMEEN TOTAAL	16636

1. **Ontwikkeling van het zakenaanbod vanaf het gerechtelijk jaar 1996-1997 tot 31 augustus 2006**

a) Ingekomen verzoekschriften en adviesaanvragen

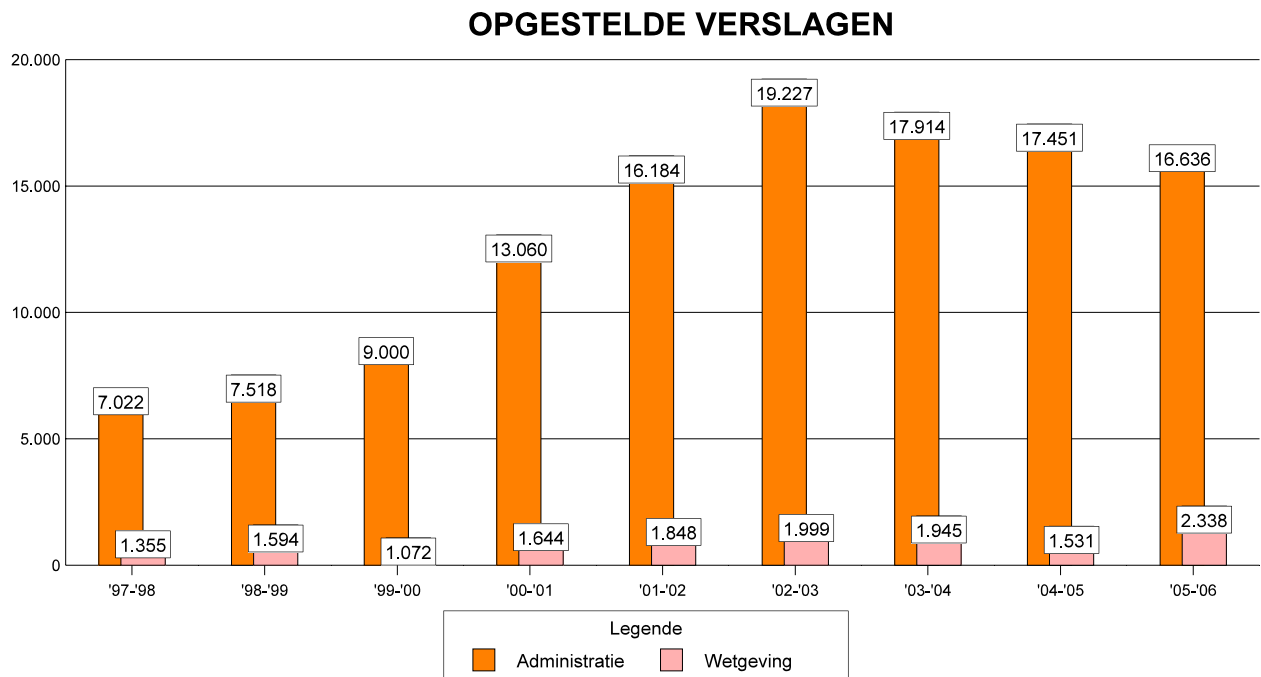
Ingekomen verzoekschriften (adm.) en adviesaanvragen (wtgv.) in:	Verzoekschriften:	Adviesaanvragen:
gerecht. jaar 1996-1997	6138	1398
1997-1998	6021	1410
1998-1999	8519	1351
1999-2000	11269	1133
2000-2001	20223	1611
2001-2002	26237	1940
2002-2003	24282	1892
2003-2004	22928	1903
2004-2005	16356	1574
2005-2006	16300	2363

Het cijfer 16300 omvat 10024 annulatieberoepen en 6276 schorsingsberoepen.

b) Opgestelde verslagen

Opgestelde verslagen in:	Administratie	Wetgeving
gerecht. jaar		
1996-1997	7517	1368
1997-1998	7022	1355
1998-1999	7518	1594
1999-2000	9000	1072
2000-2001	13060	1644
2001-2002	16184	1848
2002-2003	19227	1999
2003-2004	17914	1945
2004-2005	17451	1531
2005-2006	16636	2338

2. Verzoekschriften welke de afdelingen van het auditoraat belast met geschillen van bestuur hebben behandeld tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006

a) Verzoekschriften ingeschreven op de rol van het auditoraat van 1 september 2005 tot 31 augustus 2006⁵⁰.

- Algemene statistieken

	INGEKOMEN VERZOEKSCHRIFTEN ADMINISTRATIE
1998 -1999	8519
1999-2000	11269
2000-2001	20223
2001-2002	26237
2002-2003	24282
2003-2004	22928
2004-2005	16356
2005-2006	16300

In het gerechtelijk jaar 2005-2006 werd het auditoraat belast met 16300 zaken "administratie". Dit cijfer omvat het aantal vernietigings- en schorsingsverzoekschriften ingediend in zowel "gewone" zaken als vreemdelingenzaken. Ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2004-2005 (16356 ingekomen zaken) is er een daling met ongeveer 0,34 %.

⁽⁵⁰⁾ Als uitgangspunt voor de berekening van het totale aantal zaken wordt de datum van ontvangst van de verzoekschriften op het secretariaat van het auditoraat genomen.

b) Opgestelde verslagen (1 september 2005 - 31 augustus 2006)

- Algemene statistieken

	OPGESTELDE VERSLAGEN ADMINISTRATIE
1998-1999	7518
1999-2000	9000
2000-2001	13060
2001-2002	16184
2002-2003	19227
2003-2004	17914
2004-2005	17451
2005-2006	16636

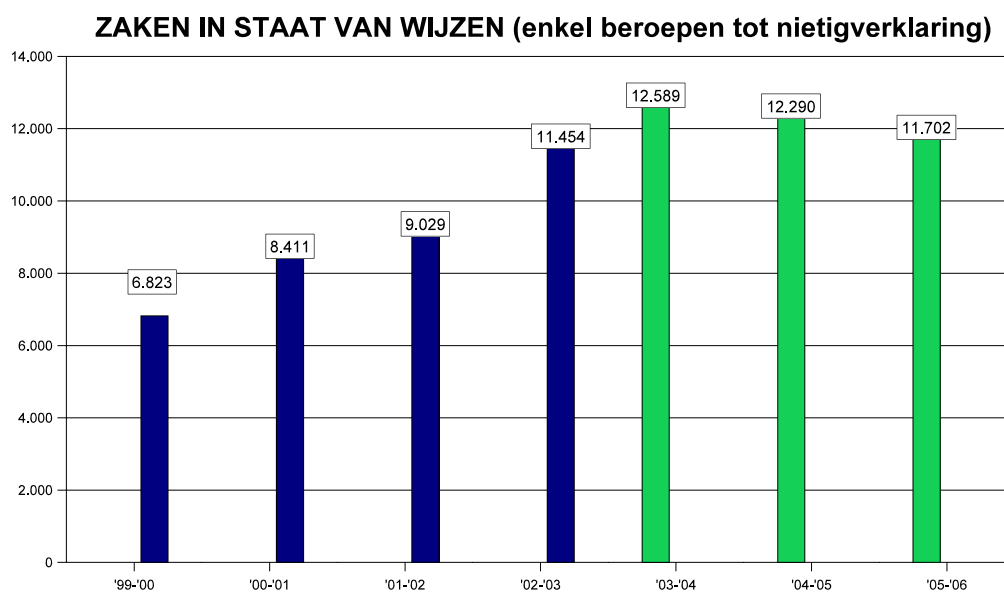
In het gerechtelijk jaar 2005-2006 hebben de magistraten van het auditoraat 16636 verslagen administratie opgesteld ⁵¹. Dit cijfer behelst het aantal verslagen annulatieberoepen en verslagen schorsingsberoepen ⁵², zowel in algemene zaken als in vreemdelingenzaken. Ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2004-2005 (17451 verslagen) is dat een daling van ongeveer 4.67 %.

(51) Als uitgangspunt voor de omzetting van het aantal verslagen in absolute cijfers wordt de datum van verzending van het verslag door het secretariaat van het auditoraat naar de griffie administratie, of al naargelang van het geval, naar het secretariaat van de kamers, genomen.

(52) Dit cijfer bevat niet het aantal verslagen artikel 14^{quater} (namelijk 432 verslagen).

c) Zaken in staat van wijzen

ZAKEN IN STAAT VAN WIJZEN ⁵³ (enkel beroepen tot nietigverklaring)	
1998-1999	6167
1999-2000	6823
2000-2001	8411
2001-2002	9029
2002-2003	11454
2003-2004	12589
2004-2005	12290
2005-2006	11702

(53) Het begrip "in staat van wijzen" omvat de procedurele fase die een aanvang neemt nadat de memories regelmatig uitgewisseld zijn of nadat de door het Procedurereglement hiertoe voorgeschreven termijn is verstreken. In concreto impliceert dit dat het volledige dossier is toegezonden aan het auditoraat.

d) Toestand van de afdelingen belast met geschillen van bestuur

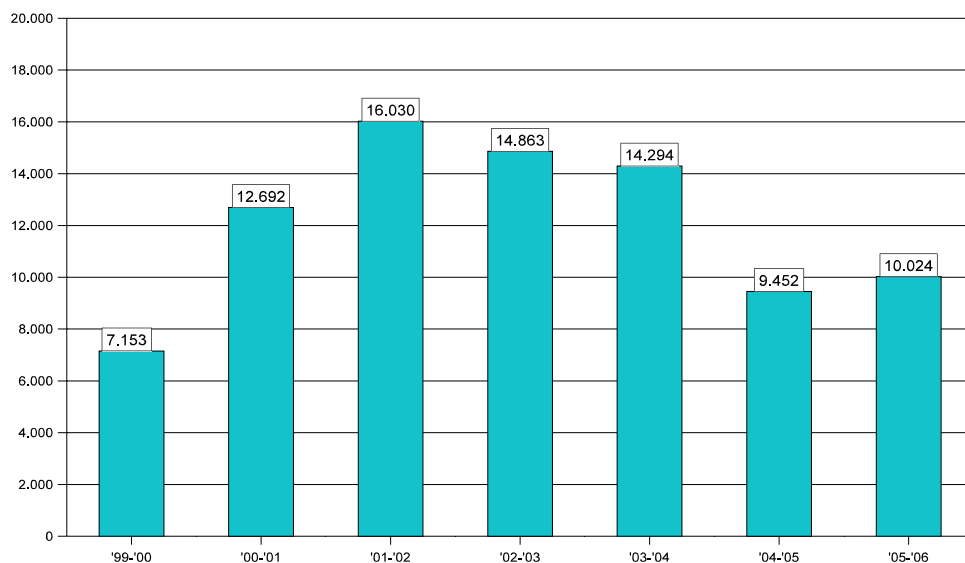
De factoren die het aantal in het stadium "in staat van wijzen" verkerende zaken bepalen, zijn:

1. het aantal ingekomen verzoekschriften tot nietigverklaring die na de voorafgaande maatregelen het stadium "in staat van wijzen" verkerende zaken bereiken;
2. het aantal verslagen opgesteld over beroepen tot nietigverklaring.

De gegevens m.b.t. deze factoren worden uitgesplitst in de onderstaande tabellen:

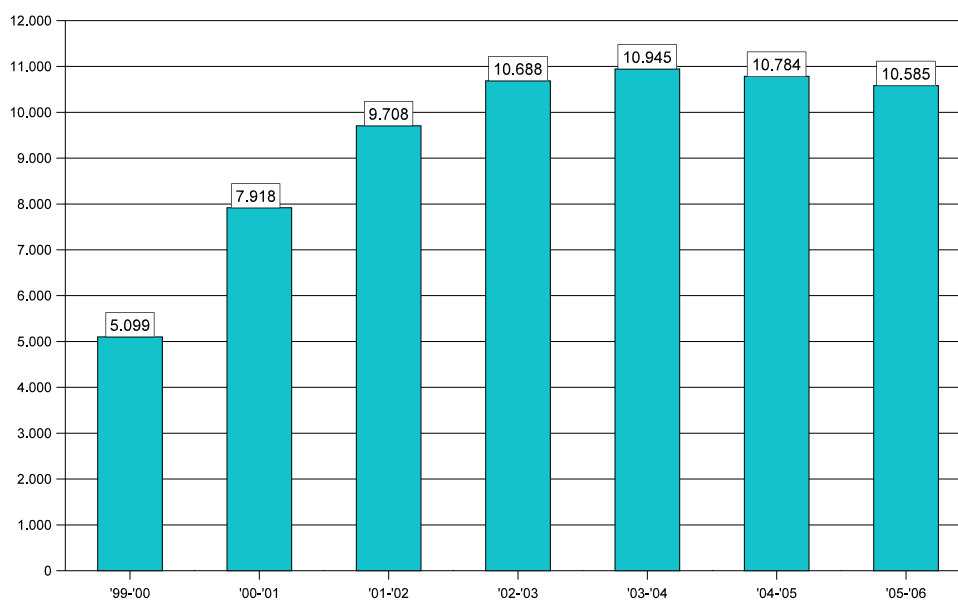
INGEKOMEN VERZOEKSCHRIFTEN TOT NIETIGVERKLARING	
1998-1999	5638
1999-2000	7153
2000-2001	12692
2001-2002	16030
2002-2003	14863
2003-2004	14294
2004-2005	9452
2005-2006	10024

INGEKOMEN ZAKEN - NIETIGVERKLARING

OPGESTELDE VERSLAGEN NIETIGVERKLARING	
1998-1999	4860
1999-2000	5099
2000-2001	7918
2001-2002	9708
2002-2003	10688
2003-2004	10945
2004-2005	10784
2005-2006	10585

OPGESTELDE VERSLAGEN - NIETIGVERKLARING

In het gerechtelijk jaar 2005-2006 zijn 10.585 verslagen ten gronde opgesteld.

Er zijn dus 561 verzoekschriften tot nietigverklaring minder ingekomen dan er verslagen ten gronde zijn ingediend (10.585-10.024), wat een daling betekent van het aantal lopende zaken.

Het aantal zaken in staat van wijzen bedroeg in:

1998-1999 : 6167 zaken,
1999-2000 : 6823 zaken,
2000-2001 : 8411 zaken,
2001-2002 : 9029 zaken,
2002-2003 : 11454 zaken,
2003-2004 : 12589 zaken,
2004-2005 : 12290 zaken,
2005-2006 : 11702 zaken.

dit is een daling met ongeveer 4.78 %.

Het aantal zaken in staat van wijzen (11702) was op 31 augustus 2006 hoger dan het aantal opgestelde verslagen ten gronde (10585).

II. UITSPLITSING - AFDELING ADMINISTRATIE

1. Ingekomen verzoekschriften

Uitsplitsing van het totale aantal tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 ingekomen verzoekschriften in vreemdelingenzaken en in algemene zaken, alsmede in schorsings- en in vernietigingsberoepen en het procentuele aandeel dat zij respectievelijk innemen.

INGEKOMEN VERZOEKSCRIFTEN ⁵⁴		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Vreemdelingenzaken	12763	78.3 %
Algemene zaken	3537	21.7 %
ALGEMEEN TOTAAL	16300	100 %
Schorsingsberoepen	6276	38.5 %
Vernietigingsberoepen	10024	61.5 %
ALGEMEEN TOTAAL	16300	100 %

INGEKOMEN VREEMDELINGENZAKEN		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Schorsingsberoepen	5141	40 %
Vernietigingsberoepen	7622	60 %
TOTAAL	12763	100 %
INGEKOMEN ALGEMENE ZAKEN		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Schorsingsberoepen	1135	32 %
Vernietigingsberoepen	2402	68 %
TOTAAL	3537	100 %
ALGEMEEN TOTAAL Vreemdelingenzaken + Algemene zaken	16300	

⁽⁵⁴⁾ De Duitstalige verzoekschriften zijn verrekend in het totale aantal Franstalige verzoekschriften, wanneer het verzoekschrift is toegewezen aan een auditeur van die taalrol.

2. Opgestelde verslagen

Uitsplitsing van het totale aantal tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 opgestelde verslagen in vreemdelingenzaken en in algemene zaken, alsmede in schorsings- en in vernietigingsberoepen en het procentuele aandeel dat zij respectievelijk innemen.

OPGESTELDE VERSLAGEN ⁵⁵		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Vreemdelingenzaken	12512	75 %
Algemene zaken	4124	25 %
ALGEMEEN TOTAAL	16636	100 %
Schorsingsberoepen	6051	36.4 %
Vernietigingsberoepen	10585	63.6 %
ALGEMEEN TOTAAL	16636	100 %

OPGESTELDE VERSLAGEN VREEMDELINGENZAKEN		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Schorsingsberoepen	4993	39.9 %
Vernietigingsberoepen	7519	60.1 %
TOTAAL	12512	100 %
OPGESTELDE VERSLAGEN ALGEMENE ZAKEN		
	AANTAL	PROCENTUEEL AANDEEL
Schorsingsberoepen	1058	25.65 %
Vernietigingsberoepen	3066	74.95 %
TOTAAL	4124	100 %
ALGEMEEN TOTAAL Vreemdelingenzaken + Algemene zaken	16636	

⁽⁵⁵⁾ De Duitstalige verzoekschriften worden meegeteld bij het totale aantal Nederlandstalige of Franstalige verzoekschriften, naargelang van de taalrol van de magistraat aan wie ze zijn toegewezen.

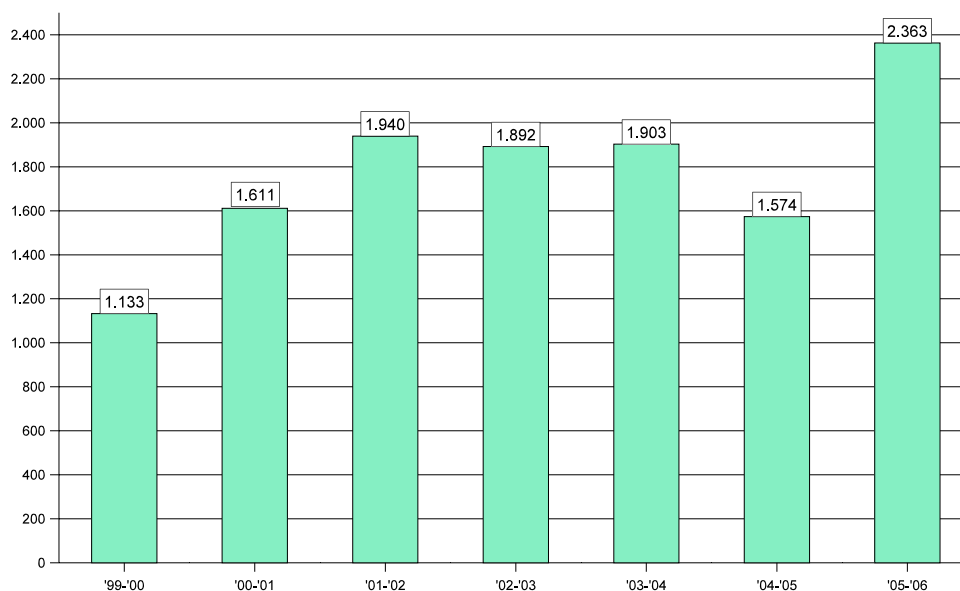
III. AFDELING WETGEVING

Adviesaanvragen behandeld door de afdeling wetgeving in het gerechtelijk jaar 2005-2006

a) Ingekomen adviesaanvragen

	INGEKOMEN ADVIESAANVRAGEN WETGEVING
1998-1999	1351
1999-2000	1133
2000-2001	1611
2001-2002	1940
2002-2003	1892
2003-2004	1903
2004-2005	1574
2005-2006	2363

INGEKOMEN ADVIESAANVRAGEN

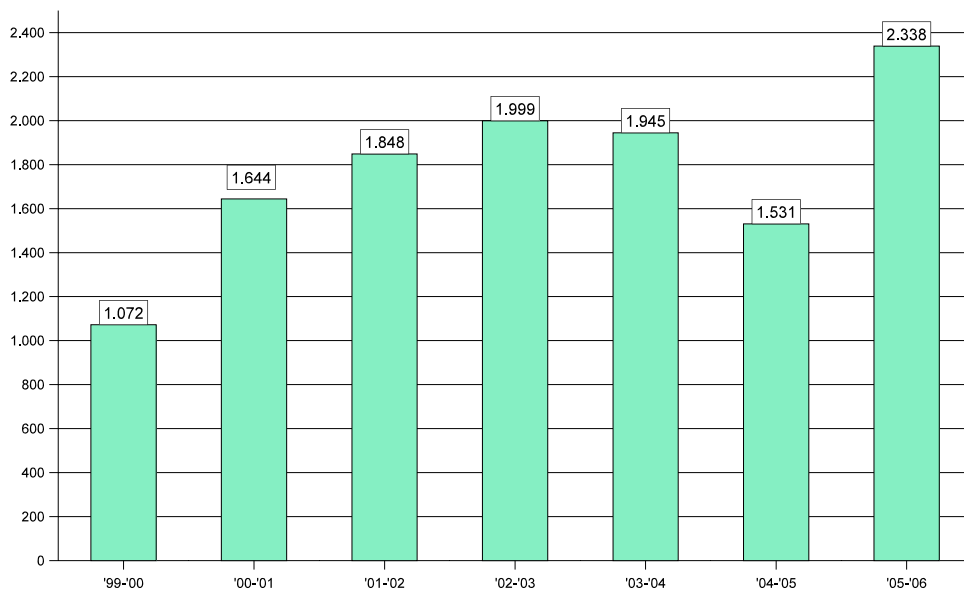
In het gerechtelijk jaar 2005-2006 heeft het auditoraat 2.363 adviesaanvragen te behandelen gekregen⁵⁶. Ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2004-2005 is dat een stijging met ongeveer 33,4 %.

⁽⁵⁶⁾ Bij de berekening wordt uitgegaan van de datum van ontvangst van de adviesaanvraag op het secretariaat van het auditoraat.

b) Opgestelde verslagen

	OPGESTELDE VERSLAGEN WETGEVING
1998-1999	1594
1999-2000	1072
2000-2001	1644
2001-2002	1848
2002-2003	1999
2003-2004	1945
2004-2005	1531
2005-2006	2338

OPGESTELDE VERSLAGEN

c) Hangende adviesaanvragen

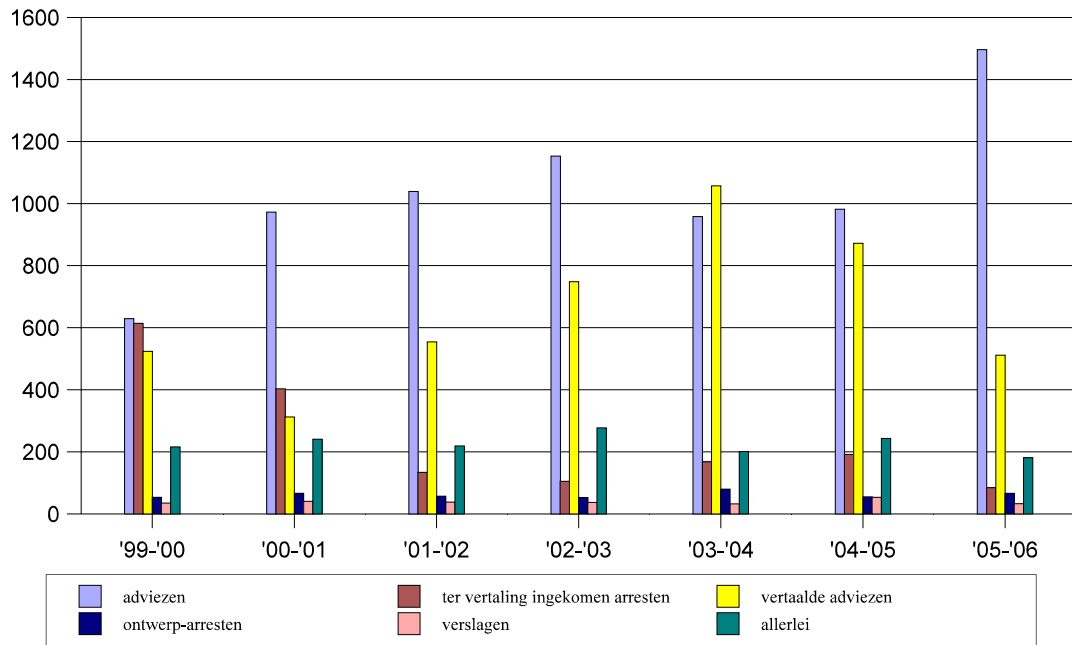
	HANGENDE ADVIESAANVRAGEN WETGEVING
1998-1999	118
1999-2000	129
2000-2001	227
2001-2002	374
2001-2002	161
2003-2004	22
2004-2005	66
2005-2006	95

d) Toestand van de afdeling wetgeving

Het aantal hangende adviesaanvragen -dit zijn de dossiers waarover nog geen auditoraatsverslag is opgesteld- toont aan dat de werkvoorraad gestegen is ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2004-2005.

BIJLAGE 4 : STATISTIEKEN VAN DE CONCORDANTIEDIENST

	VERTAALDE ADVIEZEN	TER VERTALING INGEKOMEN ARRESTEN	VERTAALDE ARRESTEN	ONTWERP- ARRESTEN	VERSLAGEN	VARIA
94		geen statist.	528	32	30	94
95		geen statist.	487	18	21	110
94-95	606	geen statist.				
95			802	24	30	140
96			706	36	28	159
95-96	538					
96-97	835	640	642	42	40	147
97-98	716	639	735	50	39	231
98-99	918	744	376	69	52	218
99-00	629	614	524	54	35	216
2000-2001	973	403	312	66	41	241
2001-2002	1039	134	554	57	38	219
2002-2003	1153	105	748	53	37	277
2003-2004	958	168	1057	80	32	201
2004-2005	982	192	872	55	54	243
2005-2006	1496	84	511	66	33	181

BIJLAGE 5 : BEGROTINGSCIJFERS

Afdeling 59 RAAD VAN STATE (ordonnanceringskredieten) ⁵⁷	Aangepaste begroting 2005 ⁵⁸	Oorspron- kelijke begroting 2006 ⁵⁹	Aangepaste begroting 2007 ⁶⁰
Bezoldigingen statutair personeel	22928	23552	24568
Bezoldigingen ander dan statutair personeel	5739	5918	5869
Uitgaven voor sociaal dienstbetoon	33	47	51
Bestendige uitgaven	1587	1695	1675
Uitzonderlijke aankopen	7	7	7
Duurzame roerende goederen	90	102	92
Informatisering	146	174	159
Administratieve rechtspraak ⁶¹	6	6	6
Werkingskosten			
Secretariaat-generaal "Association des Conseils d'Etat et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne"	1	1	1
Toelage "Association des Conseils d'Etat et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne"	2	1	2
Aankoop informatica-apparatuur	284	288	288
TOTALEN voor het programma 13.59.0 en de organisatieafdeling 13-59	30823	31792	32718

(57) Bedragen in duizenden euro's.

(58) Wet van 14 juli 2005 houdende eerste aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2005, Belgisch Staatsblad van 25 oktober 2005, tweede uitgave, blz. 45587 en 45588.

(59) Wet van 20 december 2005 houdende de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2006, Belgisch Staatsblad van 6 maart 2006, blz. 13077 en 13078.

(60) Wet van 11 juli 2006 houdende eerste aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2006, Belgisch Staatsblad van 25 oktober 2006, blz. 56888 en 56889

(61) Fonds voor het beheer van de dwangsommen.

BIJLAGE 6 : VERSLAG BETREFFENDE DE COORDINATIE VAN DE DOCUMENTATIEVERWERKING VAN DE RAAD VAN STATE

(Artikel 76, § 3, tweede lid, R.v.St.-Wet)

1. Tijdens het gerechtelijk jaar 1999-2000 had de Commissie Documentatie twee beleidsprioriteiten vastgesteld, namelijk de verbetering van de toegankelijkheid van de documentatie en de kwaliteitscontrole op de documenten in digitaal formaat. De volgende jaren werd de document- en informatiestroom binnen de Raad van State in kaart gebracht. Voorts werd, onder meer, een methode ontwikkeld die garandeert dat de digitale versie van een document volledig gelijk is aan de papieren versie. Hoewel een vernieuwing van de website zich opdroeg werd in deze periode absolute voorrang gegeven aan de uitbouw van een documentaire portaalsite. Deze portaalsite, "docuport", laat de magistraten toe ook 's avonds en tijdens het weekend, via een beveiligde toegang, de documentaire bronnen on-line te raadplegen.

1.1. De Raad van State had ruim tien jaar geleden als één van de eerste rechtscolleges in Europa een website gepubliceerd. Via deze website worden de arresten van de Raad van State in Pdf-formaat ontsloten voor een breed publiek. De arresten zijn doorzoekbaar via een "full-text retrieval". De website, die in de loop der jaren weliswaar systematisch verrijkt werd met nieuwe gegevens, voldoet evenwel niet meer aan de verwachtingen van de hedendaagse gebruiker. Tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 werd dan ook een nieuwe website ontworpen en werd een redactie samengesteld. Deze redactie zorgt voor de inhoudelijke vernieuwing en zal na de onlinepublicatie van de website verantwoordelijk zijn voor het beheer van de dynamische inhoud ("dynamic content").

De onlinepublicatie van de website werd evenwel uitgesteld om verschillende redenen, onder meer wegens de belangrijke hervormingsplannen. Deze plannen hebben uiteindelijk geleid tot de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (B.S. 06/10/2006).

1.2. Om budgettaire redenen werd het afgelopen jaar beslist het aantal abonnementen op de papieren Larcier Wetboeken te beperken. Ter vervanging werd een abonnement (websitelicentie) genomen op Strad@recht. Strad@recht is een juridische onlinebibliotheek waarin onder meer de "Larcier Wetboeken", de tijdschriften van de uitgeverij Larcier en de RAJBi zijn opgenomen. Deze juridische bron is, evenals de eerder aangekochte websitelicentie van "Jura", toegankelijk voor alle personeelsleden van de Raad van State en kan via "Docuport", de documentaire portaalsite, ook thuis geraadpleegd worden.

1.3. In nauw overleg met de beheerder van de Raad van State werd door de coördinator van de documentatieverwerking het voorbije jaar een kritische nota betreffende de verdere evolutie van de documentatieverwerking binnen de Raad van State opgesteld. In deze nota werden tevens concrete voorstellen geformuleerd om de ontsluiting en verspreiding van de documentatie te optimaliseren.

Ingevolge deze nota beslisten de korpschefs de reorganisatie voor te bereiden van de documentaire diensten van de Raad van State, die thans versnipperd

zijn binnen de instelling (auditoraat, coördinatiebureau, bibliotheek, informaticadienst). De uiteindelijke doelstelling van deze hervorming is een verbeterde en efficiëntere ondersteuning van de magistraten, wat moet bijdragen tot een verhoging van het rendement.

De korpschefs verzochten de coördinator om in overleg met de beheerder een beperkte werkgroep samen te stellen om in een eerste fase te komen tot een verslag waarin een overzicht wordt geschetst van de verschillende documentaire opdrachten en van de mensen en middelen die thans binnen de verschillende diensten worden ingezet om deze opdrachten uit te voeren.

2.1. De databank "Arresten-NL", die in de loop van het eerste trimester van 2000 aangemaakt is in FileMakerPro, werd het voorbije jaar verder uitgebouwd. Deze databank, waarin systematisch de samenvattingen zijn opgenomen van de Nederlandstalige arresten van de Raad van State vanaf 1 januari 2000, is opgebouwd rond een trefwoordenlijst in een boomstructuur.

De arresten worden samengevat en ingevoerd door bestuurssecretarissen-juristen. Sinds 1 november 2005 werken twee bestuurssecretarissen-juristen voltijds aan de databank. Dit moet leiden tot een grotere eenvormigheid in de uitbouw van de databank. Voordien werd de databank gevoed door een ruime groep bestuurssecretarissen die evenwel slechts enkele uren per week aan de databank werkten.

De samenvattingen opgenomen in de databank, worden gecontroleerd door de leden van het auditoraat. Het verloop van deze controleprocedure werd het voorbije jaar bijgestuurd zodat de samenvattingen sneller worden nagezien, terwijl de nog niet gecontroleerde samenvattingen thans visueel onderscheiden kunnen worden van goedgekeurde samenvattingen.

Om de eenvormigheid van de databank arresten te waarborgen werd ook een vademecum voor de invoer van gegevens opgesteld. Het bevat de doelstellingen van de databank en de regels die gevolgd worden bij het invoeren van gegevens.

2.2. De gegevensbank "Jurisprudence - F", die eveneens in Filemaker Pro is aangemaakt, maakt het mogelijk de Franstalige documentatie betreffende de arresten van de Raad van State te beheren en toegankelijk te maken. Deze gegevensbank, die operationeel is sedert juni 2004, werd het afgelopen jaar verder uitgebouwd. De databank, uitgewerkt in boomstructuur, is gebaseerd op de samenvattingen en sleutelwoorden.

2.3. De bestaande Nederlandstalige databank "Capita selecta", die uittreksels uit adviezen ontsluit, evolueert naar een nieuwe tweetalige precedentendatabank van de afdeling wetgeving. De ontwerpfase van deze databank werd het voorbije jaar afgerond zodat kan worden begonnen met de testfase en de invoer van de gegevens.

3.1. Zoals de voorbije jaren was de Raad van State ook het afgelopen jaar betrokken bij een aantal externe initiatieven die van belang zijn voor de ontsluiting en het beheer van elektronische documenten in het algemeen en de eigen databanken in het bijzonder. De Raad van State nam actief deel aan de verdere ontwikkeling van de

"Kruispuntbank van de wetgeving". Het voorbije jaar werd bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke uitbreiding van de kruispuntdatabank met de databanken van de gemeenschappen en de gewesten.

De kruispuntdatabank van de wetgeving creëert één toegangspoort tot een aantal databanken die betrekking hebben op de wetgeving en verbindt deze rond de referentiedatabank van de Raad van State. De kruispuntbank van de wetgeving is sinds 8 maart 2005 on line: www.belgielex.be, www.belgiquelex.be, www.belgienlex.be en www.belgiumlex.be

De databank met wetgevingsreferenties "refLex" van de Raad van State, die de basisbijdrage vormt van onze instelling aan het project "Kruispuntbank van de wetgeving" werd verder uitgebouwd. Deze is ook publiek toegankelijk via de website van de Raad van State: <http://www.raadvst-consetat.be>

3.2. De Raad van State nam het voorbije jaar, zoals in het verleden, ook deel aan de werkzaamheden van de "Council Working Party on Legal Data Processing" van de Europese Unie. Deze werkgroep ziet toe op de integratie van Celex en de overige juridische documentatiesystemen beheerd door het Bureau voor officiële publicaties, de integratie in dit nieuwe systeem van de elektronische juridische databanken, websites etc. van de overige communautaire instellingen, de koppeling van dit geheel met de juridische informatie van de lidstaten die op het web beschikbaar is, de maatregelen die de duidelijkheid en toegankelijkheid van de nationale en communautaire juridische informatie bevorderen, de maatregelen die gericht zijn op de complementariteit van de verspreiding van het recht door de overheid en de verspreiding van het recht door het bedrijfsleven en, ten slotte, de ontwikkeling van de terzake geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

4. Op 10 december 2002 werd tussen het Koninkrijk België en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek een Algemene Ontwikkelings-samenwerkingsovereenkomst gesloten. Dit akkoord vormt het kader dat de concretisering van de samenwerkingsrelaties tussen België en Algerije mogelijk maakt. Op 5 oktober 2004 werd een bijzondere overeenkomst gesloten met betrekking tot het project "Institutionele steun voor de Algerijnse Raad van State".

Tijdens het voorbije jaar ontving de Raad van State zes Algerijnse magistraten terwijl twee Belgische magistraten in Algiers aan een internationaal seminarie deelnamen. Daarnaast ontving de Belgische Raad van State drie leden van het administratief personeel van de Algerijnse Raad van State, waarbij in het bijzonder aandacht werd besteed aan de uitbouw van het informaticanetwerk en de ontwikkeling van documentaire databanken.

5. Overeenkomstig het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten van de Raad van State werd ook tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 een cd-rom met de arresten van de Raad van State uitgegeven. De Franstalige en de Nederlandstalige arresten werden op afzonderlijke cd-roms geschreven en samen aangeboden in een "double cd jewel case". Deze cd-roms

bevatten thans de arresten van de gerechtelijke jaren 1994/95-2005/06. Tevens werden de arresten van het Hof van Cassatie betreffende rechtsmachtconflicten (Titel V, Hfst. II van de gecoördineerde wetten op de Raad van State) opgenomen als bijlage bij het arrest waartegen een voorziening in cassatie werd ingesteld. Vastgesteld wordt dat de dalende trend in verkoop van de cd-roms zich ook dit jaar heeft verdergezet. De oorzaak hiervan is ongetwijfeld de steeds ruimere verspreiding van het Internet enerzijds en de snellere publicatie van de arresten via de website anderzijds. Indien deze tendens zich voortzet is het aangewezen de regelgeving aan te passen zodat de verplichte jaarlijkse publicatie van een cd-rom vervangen wordt door een drie- of vijfjaarlijkse publicatie.

De arresten van de Raad van State werden ook dit gerechtelijk jaar verder gepubliceerd op de website van de Raad van State.

6. Het voorbije jaar werd het elektronisch wetgevingsdossier verder uitgebouwd. De dossiers "adviesaanvragen wetgeving" worden thans systematisch ingescand en omgezet in een PDF-formaat. Deze documenten worden vervolgens ter beschikking gesteld via het Intranet en de databank "Rol" van het Coördinatiebureau. Thans zijn alle relevante documenten met betrekking tot een adviesaanvraag elektronisch beschikbaar.

Tevens werd gestart met het digitaliseren van de adviezen van de afdeling wetgeving waarbij werd begonnen met de oudste adviezen.

7. De Commissie Documentatie, waarin de diverse geledingen van de Raad van State vertegenwoordigd zijn, kwam het voorbije jaar vier keer samen. Deze commissie is onder meer belast met de evaluatie van de projectvoortgang en met de selectie, c.q. aankoop, van juridisch documentatiemateriaal zoals cd-roms, boeken, enz. In 2006 werd het bibliotheekbudget verhoogd naar 238312,70 €. Op het einde van het gerechtelijk jaar bestond de boekencatalogus van de bibliotheek uit 12431 titels hetgeen een aangroei is met 170 titels. Het betreft 80 Franstalige boeken, 84 Nederlandstalige boeken, en 6 tweetalige werken. Het aantal abonnementen op tijdschriften bedroeg op dat ogenblik 132: 73 Franstalige, 41 Nederlandstalige en 18 tweetalige tijdschriften. Het aantal abonnementen op cd-roms bedroeg op het einde van het gerechtelijk jaar 18. De Commissie Documentatie heeft dit jaar verder bijzondere aandacht besteed aan de inventarisatie van de documentaire bronnen binnen de verschillende diensten, de evaluatie en de aankoop van de webapplicatie "Strad@" en de evaluatie van de externe databank "Jurisquare".

G. Jacobs
Eerste Auditeur-Afdelingshoofd.